

**ZAKON O MEDIJIH
(ZMed-1)**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Temeljno načelo medijske zakonodaje in s tem tudi novega zakona o medijih je zagotavljanje pravice do celovite obveščenosti ter ohranjanje in spodbujanje medijske raznolikosti (pluralizma), kar je hkrati javni interes na področju medijev.

Pravica do obveščenosti zajema pravico državljanov oziroma državljanek Republike Slovenije, Slovencev po svetu, pripadnikov oziroma pripadnic slovenskih narodnih manjšin v Avstriji, Hrvaški, Italiji in Madžarski, italijanske in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji, romske skupnosti, ki živi v Sloveniji, ter invalidov in drugih ranljivih družbenih skupin.

Država je z medijsko zakonodajo dolžna vzpostaviti pogoje, ki so ključni za zagotavljanje pravice do celovite obveščenosti:

- podpirati neodvisnost medijev, novinarsko avtonomijo in kakovostno novinarstvo,
- poskrbeti za preglednost medijskega lastništva in financiranja,
- spodbujati raznolikost medijskih glasov (medijski pluralizem),
- zaščititi državljane in državljanke pred škodljivimi medijskimi praksami (dezinformacije, propaganda, sovražni govor ...).

Z namenom zagotavljanja pravice do obveščenosti lahko država tudi aktivno poseže v medijski prostor z različnimi oblikami državnih pomoči (subvencije, projektno financiranje ali sofinanciranje, državno oglaševanje in naročanje ...), kadar medijski trg zaradi različnih razlogov in v zadostni meri ne zagotavlja te pravice.

Vsakršna poraba javnega denarja v medijih je upravičena predvsem ali izključno za izboljševanje pogojev za obveščenost državljanov in s tem z uresničevanjem javnega interesa na področju medijev. Zato mora biti transparentna in utemeljena na merljivih podatkih o stanju medijskega trga (pluralizma, lastništva, doseganja občinstev ...), učinki porabe javnega denarja pa morajo biti merljivi in preverljivi z vnaprej določenimi kazalniki.

Poraba javnega denarja v medijih mora biti sistemska in vsebinsko kar najbolj nevtralna. Do javnega denarja morajo biti pod enakimi pogoji upravičeni vsi medijski izdajatelji, ne glede na vsebinsko, ideološko in svetovno-nazorsko usmerjenost, pri čemer ostajajo zavezani spoštovanju človekovih pravic in novinarskih standardov, preglednosti lastništva in financiranja.

V praksi se je izkazalo, da z veljavnim zakonom o medijih ni več mogoče zadovoljivo izpolnjevati temeljnih načel in uresničevati javnega interesa na področju medijev. Veljavni zakon o medijih je bil namreč sprejet že leta 2001 in ne sledi več realnemu stanju v medijih:

- ne zajema novih medijev, ki so se razvili v globalnem digitalnem okolju,
- ne omogoča učinkovitega razkrivanja medijskega lastništva in preprečevanja medijske koncentracije,
- nima učinkovitih ukrepov za varovanje in spodbujanje medijskega pluralizma,
- ne predvideva sodobnih državnih pomoči za medije,
- ne varuje državljanov pred širjenjem sovražnega govora in dezinformacij,
- ne sledi razvoju medijske zakonodaje po Evropi.

Predlog novega zakona o medijih temelji na treh ključnih vsebinskih sklopih, ki drug drugega smiselno dopolnjujejo. Namen novega zakona o medijih pa je tudi v novem medijskem okolju varovati svobodo izražanja in zagotoviti celovito obveščenost državljanov in državljanov.

Prvi sklop zajema svobodo izražanja, avtonomijo novinarjev in neodvisnost medijev. Drugi sklop je namenjen spodbujanju in zaščiti medijske raznolikosti oziroma pluralizma. V tretjem pa so zajete obveznosti in odgovornosti medijskih izdajateljev, ki bodo prispevale k boljši medijski krajini in obveščenosti državljanov.

Najpomembnejše rešitve:

- novi zakon zajema tudi nove medije,
- bistveno povečuje preglednost medijske krajine: lastništva in financiranja medijev,
- prinaša preglednejše državno oglaševanje,
- omogoča pripravo sodobnih državnih pomoči za pomoč medijem in spodbujanje pluralizma,
- omogoča učinkovitejše zamejevanje širjenja sovražnega govora,
- predvideva nove postopke za ugotavljanje in omejevanje koncentracij v medijih,
- zahteva obvezno označevanje uporabe umetne inteligence v medijih.

Obstoječa pravna ureditev:

Področje medijev je v Republiki Sloveniji urejeno z naslednjimi predpisi:

Zakoni:

- Zakon o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOMK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAVMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21),
- Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah (Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah (Uradni list RS, št. 87/11, 84/15 in 204/21)),
- Zakon o Radioteleviziji Slovenija (Uradni list RS, št. 96/05, 109/05 – ZDavP-1B, 105/06 – odl. US, 26/09 – ZIPRS0809-B, 9/14 in 163/22),
- Zakon o Slovenski tiskovni agenciji (Uradni list RS, št. 50/11 in 36/21).

Podzakonski predpisi:

- Uredba o merilih oziroma pogojih za določitev slovenskih avdiovizualnih del (Uradni list RS, št. 105/01),
- Uredba o postopku in podrobnejših merilih za pridobitev statusa samostojnega novinarja in za vodenje razvida kot javne knjige (Uradni list RS, št. 105/01),
- Pravilnik o merilih za opredelitev vsebin lastne produkcije (Uradni list RS, št. 77/02),
- Pravilnik o programih posebnega pomena (Uradni list RS, št. 85/02),
- Uredba o izvedbi rednega letnega javnega razpisa za sofinanciranje ustvarjanja programskih vsebin medijev (Uradni list RS, št. 78/06, 4/11 in 8/12),
- Statut javnega zavoda Radiotelevizija Slovenija (Uradni list RS, št. 106/06, 9/12, 55/14, 34/15, 3/17 in 92/22),
- Pravilnik o načinu vodenja in postopku za vpis ter o posredovanju podatkov iz razvida medijev (Uradni list RS, št. 58/01 in 94/02),
- Pravilnik o določitvi akustičnega in vizualnega opozorila ter vizualnega simbola za programske vsebine, ki niso primerne za otroke in mladoletnike (Uradni list RS, št. 50/14),
- Pravilnik o načinu izračuna plačil na podlagi dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti oziroma vpisa v uradno evidenco ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo (Uradni list RS, št. 72/12),
- Splošni akt o zaščiti otrok in mladoletnikov v televizijskih programih in avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo (Uradni list RS, št. 84/13),
- Splošni akt o dovoljenju za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti (Uradni list RS, št. 95/06 in 25/07),
- Splošni akt o metodologiji nadzorstva avdiovizualnih medijskih storitev, radijskih programov in platform za izmenjavo videov (Uradni list RS, št. 87/22) Splošni akt o priglasitvi avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo (Uradni list RS, št. 35/12),
- Splošni akt o načinu ugotavljanja pokritosti prebivalstva na območju Republike Slovenije z analognimi prizemnimi radijskimi ali televizijskimi programi, ki se razširjajo po radijskih frekvencah za analogno radiodifuzijo (Uradni list RS, št. 138/06),
- Splošni akt o promocijskem umeščanju izdelkov in sponzoriranju (Uradni list RS, št. 44/12),

- Splošni akt o tematskih televizijskih programih (Ur. l. RS, št. 67/16),
- Odlok o ustanovitvi Sveta za radiodifuzijo (Uradni list RS, št. 62/01, 115/06, 100/07 in 30/12).

Zgodovina noveliranja Zakona o medijih:

Obstoječi Zakon o medijih (ZMed) je bil sprejet leta 2001, pomembneje spremenjen in dopolnjen pa leta 2006 (ZMed-A), ko so se med drugim prenovile določbe o financiranju programskih vsebin medijev (javni interes), pravici do popravka, omejevanju koncentracije, programih posebnega pomena, zaščiti otrok in mladoletnikov, programskih deležih, izvajanju radijske in televizijske dejavnosti in druge.

Celovito prenova ZMed je bila načrtovana v letih 2010-2011. Ministrstvo za kulturo je po več kot leto dni trajajoči javni razpravi leta 2011 pripravilo predlog novega Zakona o medijih (ZMed-1), ki pa so ga poslanci Državnega zbora zavrnil v prvem branju.

Predlog ZMed-1 je vseboval tudi del, namenjen prenosu Direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah (AVMSD), ki ureja področje televizijskih programov in avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo, sprejete konec leta 2007. Zaradi obveznosti prenosa direktive, ki bi jo države članice EU morale v svoj pravni red prenesti do konca leta 2009, je Ministrstvo za kulturo po zavrnitvi predloga novega ZMed-1 po hitrem postopku pripravilo predlog Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah, ki je bil sprejet v Državnem zboru in pričel veljati konec leta 2011.

Leta 2012 je bila na predlog poslancev z novelo ZMed-B sprejeta manjša sprememba, ki je uredila pravico do neodplačnega razširjanja radijskih in televizijskih programov posebnega pomena na multipleksu RTV Slovenije.

Na predlog Ministrstva za kulturo je Državni zbor 2016 sprejel novelo ZMed-C, s katero se je uredila obveznost oblikovanja pravil za komentiranje v spletnih medijih, ustavno skladen rok za vložitev zahteve za objavo popravka, obveznost predvajanja kvote slovenske glasbe podnevi in učinkovitejši nadzor nad izvajanjem zakona.

Kmalu po tem je bila leta 2016 na predlog poslancev sprejeta novela ZMed-D, ki je na novo uredila obveznost predvajanja kvote slovenske glasbe podnevi.

Konec junija 2019 je Ministrstvo za kulturo v dvomesečno javno obravnavo poslalo osnutek novele ZMed-E, ki naj bi prenovila najpomembnejša področja zakona o medijih ter naslovila ključne probleme: opredelitev pojma medij, javni interes in finančne sheme, namenjene ohranjanju delovnih mest v medijih, usposabljanju novinarjev, krepitevi samoregulacije in programom medijske pismenosti, izvršljivost že obstoječe prepovedi spodbujanja neenakopravnosti in nestrpnosti, izvajanje pravice do popravka, razvid medijev, zaščito pluralnosti medijskega prostora, ureditev medijev s statusom posebnega pomena, obveznost razširjanja določenih programov, odpravo nekaterih programskih omejitev, administrativnih obveznosti in bremen, znižanje glob itd. Na podlagi prejetih pripomb in predhodnih posvetovanj z Ministrstvom za pravosodje, Ministrstvom za gospodarstvo ter Agencijo za varstvo konkurence in Agencijo za komunikacijska omrežja in storitve je ministrstvo januarja 2020 za medresorsko obravnavo oblikovalo predlog novele ZMed-E. V času poteka koalicijskega usklajevanja so bile zaradi odstopa predsednika Vlade, Marjana Šarca, zakonodajne aktivnosti prekinjene.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Medijsko politiko v Sloveniji močno zaznamuje dejstvo, da v zadnjih dvajsetih letih ni bil prenovljen noben ključen medijski zakon. Prav tako ni bil sprejet noben sistemski ukrep za državne pomoči medijem, ki so se zaradi tehnoloških sprememb, pritiskov politike in spremenjenih navad občinstva znašli v velikih finančnih težavah in krizi izgubljenega zaupanja javnosti.

Zaradi tega se med drugim ni razvijala regulacijska praksa in se niso vzpostavili mehanizmi za redno spremljanje razmer na medijskem trgu, ki bi državi omogočili odzivanje na nove trende in pripravo učinkovite ukrepe za zagotavljanje pravice do celovite obveščenosti ter varovanje in spodbujanje medijskega pluralizma.

Spodbujanje pluralizma

Na Ministrstvu za kulturo se od leta 2002 izvaja redni letni razpis za sofinanciranje medijskih vsebin, na katerem je bilo v dvajsetih letih razdeljenih že več kot 54 milijonov evrov. Za letos je znašala vrednost razpisa približno tri milijone evrov.

Glavni namen tega razpisa je bilo spodbujanje medijskega pluralizma. Toda mednarodni letni monitoring medijskega pluralizma, ki ga za Slovenijo izvajajo pri evropskem centru CMPF, že od leta 2016 kaže na srednja do visoka tveganja na področju medijskega pluralizma.

Slovenija je dobila oceno visokega tveganja zlasti na področju politične neodvisnosti in tržnega pluralizma (visoka koncentracija medijskega lastništva), s srednjim tveganjem pa je bila ocenjena na področju družbene vključenosti in splošne zaščite.

Ti rezultati kažejo, da dosednji razpisi na področju zaščite in spodbujanja pluralizma niso bili učinkoviti. Na področju medijskega pluralizma v Sloveniji pa je letno poročilo CMPF monitoring edini kazalnik, ki je narejen po enotni metodologiji in primerja stanje medijskega pluralizma med leti 2016-2023.

V novem zakonu je zato predvideno redno spremljanje stanja medijskega pluralizma in drugih ključnih kazalnikov na medijskem trgu. Le tako bo mogoče oblikovati učinkovite ukrepe za ohranjanje in spodbujanje pluralizma ter podeljevati državne pomoči na področju medijev, ki bodo prinesle konkreten napredek v medijski krajini.

Državne pomoči medijem

Državne pomoči na področju medijev temeljijo predvsem na spodbujanju medijskega pluralizma in pravice do celostne obveščnosti. To je glede na odločbe Evropske komisije skoraj edini način, s katerim lahko država v EU upraviči kakršno koli financiranje ali sofinanciranje zasebnih medijskih podjetij. V okvirih spodbujanja pluralizma zato praviloma ni mogoče financirati ali subvencionirati celotne medijske dejavnosti kot take, ampak so se v praksi izoblikovali zelo usmerjeni ukrepi.

Predlog novega zakona o medijih zato bistveno spreminja pogoje in pravno podlago za pridobivanje državnih pomoči na področju medijev.

Pomoči medijem po novem ne bodo več omejene samo na sofinanciranje programskih vsebin v medijih, ampak bo mogoče spodbujati tudi nastanek zagonskih medijskih podjetij (startupov), razpisati projekte za razvoj novih znanj in produktov ter subvencionirati deficitarne poklice v medijih. Možna bo tudi subvencija distribucijskih poti do uporabnikov (distribucija, javni medijski paket ...), podeljevanje novinarskih štipendij, subvencioniranje naročnin in podobno.

Pri podeljevanju državnih pomoči nov zakon sledi načelu vsebinsko nevtralnih ukrepov – da bodo do državnih pomoči pod enakimi pogoji upravičeni vsi mediji, ki bodo izpolnjevali določena objektivna merila, denimo delež lastne produkcije, doseg občinstva, število zaposlenih ali rednih sodelavcev, zastopanost zahtevnejših novinarskih žanrov ...

Na ta način bo mogoče tudi bistveno zmanjšati vplive strankarske politike na razdeljevanje javnega denarja v medije, kar se je v preteklih dvajsetih letih izkazalo za eno izmed glavnih slabosti dosedanje ureditve.

Državno oglaševanje

Glede na več poročil Računskega sodišča iz leta 2017 so slovenske občine samo za izdajanje občinskih glasil v letu 2014 namenile skoraj štiri milijone evrov in še dobra dva milijona za financiranje ali sofinanciranje vsebin v drugih medijih. To pomeni, da so občine za medijske izdatke takrat porabile skoraj šest milijonov evrov.

Poročilo Računskega sodišča je zajelo samo obdobje za leti 2013 in 2014, aktualnih podatkov za medijsko porabo slovenskih občin pa ni. Prav tako ni zbranih podatkov za skupno višino vsega projektnega denarja po drugih ministrstvih, državnega in političnega oglaševanja ter oglaševanja podjetij v državni lasti.

To pomeni, da je bilo medijem doslej v Sloveniji namenjenega razmeroma veliko javnega denarja, a je bila poraba tega denarja pogosto netransparentna in ni temeljila na realnih podatkih o dosegu in občinstvu določenega medija.

Predlog novega zakona zato sledi načelom evropskega akta o svobodi medijev (EMFA), ki zahteva večjo preglednost državnega oglaševanja. Po novem bodo morale državne ustanove (ministrstva, agencije, občine ...) redno poročati o vseh medijskih izdatkih: oglasih, kampanjah in drugih zakupih medijskega prostora.

Prenova razvida medijev

V Sloveniji ni preglednega medijskega trga, na katerem bi lahko v vsakem trenutku pridobili aktualne podatke o medijskih lastnikih, dosegu in občinstvih ali virih financiranja.

Nov zakon zato predvideva nov register, s katerim bomo nadgradili dosedanji medijski razvid. Tam bo mogoče poiskati aktualne podatke o formalnih in dejanskih lastnikih medijev, podatke o državnem oglaševanju in prejetih državnih pomočeh ter druge podatke, ki so potrebni za poznavanje medijske krajine.

V tem novem registru bo lahko vsak poiskal informacijo, kdo je odgovoren za ključne poslovne in uredniške odločitve medija, ki ga spremlja. Veliko število medijev ima namreč lahko istega lastnika, a to zaradi prepletene lastniških povezav ni takoj razvidno.

Preglednost medijskega lastništva in omejevanje koncentracije

Omejevanje koncentracije lastništva je eden izmed najbolj pomembnih ukrepov za varovanje in spodbujanje medijske raznolikosti (pluralizma) v medijski zakonodaji.

V gospodarskem pravu koncentracija sama po sebi ni prepovedana, prav tako ne prevladujoči ali monopolni položaj. Prepovedana je samo zloraba takega monopola. Pri medijih je drugače, saj prevladujoči ali monopolni položaj že sama po sebi pomenita manj medijskih glasov.

Če ima en medijski lastnik v lasti več medijev, denimo televizijo, tiskani medij in več spletnih medijev, ti mediji kljub navidezni raznolikosti – več medijskih kanalov – govorijo z enim medijskim glasom.

Raziskave medijev so pokazale, da vsi mediji v lasti enega lastnika zastopajo enake ali zelo podobne politike, interese in ideologije. Ključno je tudi, da ti mediji ne kritizirajo lastnikov ali njihovih poslovnih partnerjev. To je še zlasti problematično v primerih, kadar so mediji del velikih poslovnih konglomeratov, ki imajo interese v več različnih panogah ali sodelujejo pri velikih javnih razpisih.

V takih primerih ne pomaga, če imajo ti mediji formalno zagotovljeno uredniško avtonomijo. To ni dovolj močna varovalka za varovanje medijskega pluralizma. Za resnično raznolikost medijskih glasov je zato nujna tudi raznolikost medijskega lastništva.

Po novem zakonu, ki sledi načelom evropskega akta o svobodi medijev (EMFA) je zato predviden poseben postopek presoje medijske koncentracije, v katerem bo regulator presojal tudi vplive koncentracije na medijski pluralizem.

Umetna inteligenca

Generativna umetna inteligenca (GUI) pridobiva vse večji vpliv v različnih dejavnostih, pri čemer je uporaba GUI v medijih posebej občutljiva.

Regulacija GUI v medijih je ključna za zaščito javnega interesa in pravice državljanov do celovite obveščenosti. Pravica do celovite obveščenosti vključuje tudi pravico vedeti, ali so medijske vsebine ustvarjene z umetno inteligenco.

Označevanje vsebin ali delov vsebin, ustvarjenih z GUI, je v medijih pomembno zaradi vloge novinarstva in medijev v družbi. Novinarstvo ima do javnosti povsem drugačno odgovornost kot nekatera druga področja, ki nekritično uporabljajo GUI. Regulacija GUI v medijih med drugim zasleduje zagotavljanje resničnih in zanesljivih informacij, ohranjanje etičnih meril, preprečevanje neenakosti in pristranskosti ter varnost zaradi možnih dezinformacij.

Novi zakon o medijih opredeljuje tako vsebine, ki jih GUI ustvari v celoti sama, ali dele vsebin, ustvarjenih z GUI, ki jih novinarji vključujejo v članke. Zakon ne prepoveduje rabe GUI v medijih, temveč zahteva, da so vsebine, pri katerih so bili uporabljeni sistemi GUI, jasno prepoznane in posebej ločene od drugih programskih vsebin medija. Vsaka programska enota, bodisi besedilo bodisi zvok ali avdiovizualne vsebine, mora biti jasno označena s sistematiziranimi oznakami.

Mediji morajo uporabnike seznaniti, na kakšne načine so bili sistemi GUI uporabljeni, posebej tam, kjer uporaba takšnih sistemov vpliva na dojetje in interpretacijo vsebin. Hkrati zakon prepoveduje prikrivanje uporabe GUI in zavajanje občinstva z GUI.

Za točnost vsebin, generiranih z UI, odgovarja izdajatelj, ki mora v primeru ugotovljenih kršitev vsebino umakniti v najkrajšem možnem času oziroma najpozneje v enem delovnem dnevu po prijavi.

Poglavje o umetni inteligenci je v novem Zakonu o medijih novost, pri čemer gre za enega prvih poskusov regulacije umetne inteligence na svetu. Pojem 'umetna inteligenca' se v definicijah in 49. ter 50. členu Zakona o medijih uporablja v skladu z Okvirno konvencijo o umetni inteligenci, človekovih pravicah, demokraciji in vladavini prava pri ("The Framework Convention on AI") Odboru za umetno inteligenco (CAI) pri Svetu Evrope ter v skladu z definicijami, uporabljenimi v Napotkih za odgovorno uporabo umetne inteligence, ki jih je pripravila strokovna skupina MSI-RES pri Svetu Evrope oktobra 2023, za področje novinarske umetne inteligence. Zakonsko besedilo nameravamo med javno obravnavo prilagoditi terminologiji Akta o umetni inteligenci EU.

2.2 Načela

Temeljno načelo medijske zakonodaje in s tem tudi novega zakona o medijih je zagotavljanje pravice do celovite obveščenosti ter ohranjanje in spodbujanje medijske raznolikosti (pluralizma), kar je hkrati javni interes na področju medijev.

Pravica do obveščenosti zajema pravico državljanov oziroma državljanek Republike Slovenije, Slovencev po svetu, pripadnikov oziroma pripadnic slovenskih narodnih manjšin v Avstriji, Hrvaški, Italiji in Madžarski, italijanske in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji, romske skupnosti, ki živi v Sloveniji, ter invalidov in drugih ranljivih družbenih skupin.

Država je z medijsko zakonodajo dolžna vzpostaviti pogoje, ki so ključni za zagotavljanje pravice do celovite obveščenosti:

- podpirati neodvisnost medijev, novinarsko avtonomijo in kakovostno novinarstvo
- poskrbeti za preglednost medijskega lastništva in financiranja
- spodbujati raznolikost medijskih glasov (medijski pluralizem)
- zaščititi državljane in državljanke pred škodljivimi medijskimi praksami (dezinformacije, propaganda, sovražni govor ...).

Z namenom zagotavljanja pravice do obveščenosti lahko država tudi aktivno poseže v medijski prostor z različnimi oblikami državnih pomoči (subvencije, projektno financiranje ali sofinanciranje, državno oglaševanje in naročanje ...), kadar medijski trg zaradi različnih razlogov in v zadostni meri ne zagotavlja te pravice.

Vsakršna poraba javnega denarja v medijih je upravičena predvsem ali izključno za izboljševanje pogojev za obveščenost državljanov in s tem z uresničevanjem javnega interesa na področju medijev. Zato mora biti transparentna in utemeljena na merljivih podatkih o stanju medijskega trga (pluralizma, lastništva, doseganja občinstev ...), učinki porabe javnega denarja pa morajo biti merljivi in preverljivi z vnaprej določenimi kazalniki.

Poraba javnega denarja v medijih mora biti sistemska in vsebinsko kar najbolj nevtralna. Do javnega denarja morajo biti pod enakimi pogoji upravičeni vsi medijski izdajatelji, ne glede na vsebinsko, ideološko in svetovno-nazorsko usmerjenost, pri čemer ostajajo zavezani spoštovanju človekovih pravic in novinarskih standardov, preglednosti lastništva in financiranja.

2.3 Poglavitne rešitve

Predlog novega zakona o medijih temelji na treh ključnih vsebinskih sklopih, ki drug drugega smiselno dopolnjujejo. Namen novega zakona o medijih pa je tudi v novem medijskem okolju varovati svobodo izražanja in zagotoviti celovito obveščenost državljanov in državljanov.

Prvi sklop zajema zagotavljanje svobode izražanja, novinarske avtonomije in neodvisnosti medijev. Vsebuje določbe o svobodi izražanja, novinarski avtonomiji in uredniški neodvisnosti, zaščiti vira, odgovornem uredniku, statusu samostojnega novinarja ter informacijah za medije.

Drugi sklop zajema ukrepe na področju spodbujanja in zaščite medijskega pluralizma. Opredeljuje javni interes na področju medijev, ureja državne pomoči medijem, zagotavlja transparentnost podatkov o medijih (vpis v razvid medijev, razkritje konflikta interesov), ureja postopek priglasitve koncentracij v medijih, določa obveznost zagotavljanja programskih deležev, ureja programe posebne pomena in ustanavlja Nacionalni svet za medije.

Tretji vsebinski sklop določa obveznosti in odgovornosti izdajateljev oziroma nujne omejitve medijske dejavnosti, ki so potrebne za zaščito pravice državljanov in prebivalcev do obveščenosti in pred zlorabami medijske moči. V okviru tega stebra se urejajo zaščita slovenskega jezika v medijih, prepoved spodbujanja k neenakopravnosti, nasilju in vojni ter razpihovanja sovraštva in nestrpnosti, zaščita otrok v medijih, pravila za komentiranje javnosti, objava nujnega sporočila, splošne zahteve in omejitve pri oglaševanju, državno oglaševanje prepoved političnega oglaševanja in verske propagande v javnih medijih, umetna inteligenca v medijih ter pravica do popravka in odgovora.

Predlog novega Zakona o medijih vsebuje tudi sklop posebnih določb o izvajanju radijske in televizijske dejavnosti, v okviru katerih se urejajo dovoljenja za izvajanje radijske in televizijske dejavnosti, pravica razširjanja na prizemni radiodifuziji, radijske in televizijske programske mreže, tematski programi, lokalna okna, pravica do kratkega poročanja ter obvezni neodplačni prenos programov prek elektronskih komunikacijskih omrežij.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona na področju uresničevanja javnega interesa oz. državnih pomoči na področju medijev predvideva povečanje proračunskih sredstev, zagotovljenih pri Ministrstvu za kulturo, in sicer se bodo po novi ureditvi zagotovila sredstva v letni višini, ki ustreza vrednosti najmanj štirih odstotkov zneska prispevka za programe RTV Slovenija, ki je bil zbran v preteklem letu. To znaša dobre štiri milijone evrov.

V letu 2023 so v sprejetem proračun Ministrstva za kulturo za področje medijev zagotovljena naslednja sredstva:

- Izvajanje zakona o medijih: 2.954.532 EUR
- Programske vsebine in razvoj tehnične infrastrukture za senzorno ovirane: 222.643 EUR
- Medijska pismenost: 220.000 EUR

Predlog zakona uvaja postopek priglasitve in presoje koncentracij v medijih, ki ga vodi in v njem odloča Agencija za varstvo konkurence (AVK). Ker gre za novo zakonsko pristojnost, bodo za njihovo izvedbo potrebna dodatna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

V sprejetem državnem proračunu so zagotovljena sredstva na naslednjih proračunskih postavkah:

131081 – Izvajanje zakona o medijih: 2.954.532 EUR

131089 – Programske vsebine in razvoj tehnične infrastrukture za senzorno ovirane: 222.643 EUR

190140 – Medijska pismenost: 220.000 EUR

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Prilagojenost predlagane ureditve pravu EU:

S predlogom Zakona o medijih se prenaša 114. člen Direktive (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah.

Prikaz ureditve v sistemih držav članic EU:

Ta prikaz ureditve medijske zakonodaje v drugih pravnih sistemih – tako držav članic kot tudi nečlanic Evropske unije – je zastavljen na način, da ne predstavlja ureditve celotnega medijskega področja posamezne države, ampak izpostavi zgolj tiste določbe, ki so najbolj zanimive in relevantne za spreminjajočo se zakonodajo pri nas. V okviru tega prikaza bodo tako vključene posamezne zakonske rešitve naslednjih držav: Irska, Danska, Nemčija, Estonija, Nizozemska, Avstrija in Islandija.

Definicija medija

V Estoniji Zakon o medijskih storitvah iz leta 2011 s spremembami ureja področje radija in televizije (v zasebnem sektorju). Pri tem Zakon ne definira medija na splošno, pač pa (v 4. členu) le posamezne medijske storitve, ki jih ureja, in sicer:

- 1.) avdiovizualne medijske storitve, ki so medijske storitve, ki se zagotavljajo v okviru uredniške odgovornosti ponudnika avdiovizualnih vsebin z osnovnim namenom javnosti zagotavljati informativne, izobraževalne ali zabavne programe prek elektronske komunikacije. Avdiovizualne medijske storitve so:
 - televizijske storitve, ki se zagotavljajo na podlagi programske sheme za simultano gledanje programov;
 - avdiovizualne vsebine na zahtevo uporabnika, ki obsegajo vsebine, ki jih izbere uporabnik;
 - avdiovizualne tržne komunikacije (propaganda) in druge podobne storitve.
- 2.) radijske medijske storitve, ki se zagotavljajo v okviru uredniške odgovornosti ponudnika radijskih vsebin na podlagi kataloga programov za simultano poslušanje programov z osnovnim namenom javnosti zagotavljati informativne, izobraževalne in zabavne programe prek elektronske komunikacije.

Zakon o medijskih storitvah v 5. členu definira tudi ponudnika medijskih storitev: »Ponudnik medijskih storitev je pravna ali fizična oseba, ki zagotavlja televizijske storitve, avdiovizualne ali radijske vsebine na zahtevo uporabnika in ima uredniške odgovornosti za izbiro vsebine medijske storitve ter določa vrstni red njene predstavitve pri njenem predvajanju.« Preglednost ponudnikov medijskih storitev je prav tako urejena v zakonu, ki ureja področje javnih informacij o ponudniku medijskih storitev. Zakon določa, da mora ponudnik medijskih storitev jasno in konsistentno omogočiti dostop javnosti do podatkov o izdajatelju medija.

Transparentnost medijskega lastništva

Na Islandiji mora ponudnik medijskih storitev Komisijo za medije (neodvisen upravni organ za področje medijev, ki deluje pod okriljem Ministrstva za izobraževanje, znanost in kulturo) informirati o vseh spremembah okoliščin v času trajanja licence, ki imajo vpliv na informacije, dane ob vložitvi prošnje za pridobitev licence.

Ponudniki medijskih storitev morajo obvezno poročati o spremembah svoje lastniške strukture. Ta obveznost se nanaša tako na kupca kot tudi na prodajalca lastniškega deleža medija. Komisija za medije mora biti obveščena o teh poslih v dveh delovnih dneh po sklenitvi kupoprodajne pogodbe. Po vsaki skupščini medijske družbe mora njena uprava v roku štirih delovnih dni poslati Komisiji za medije izpisek iz registra lastnikov medijske družbe.

Vsi ponudniki medijskih storitev, ki imajo stalno licenco, morajo do 31. marca vsakega leta ali dodatno na zahtevo Komisije za medije tej komisiji poslati letno poročilo, ki vsebuje informacije glede strukture programa (domaćih ustvarjalcev, evropskih ustvarjalcev, neodvisnih ustvarjalcev, za osebe s posebnimi potrebami, itd.) in o kadrovske zasedbi (zaposlenih) po spolu. Navedene podatke lahko ta

komisija zahteva tudi od posebnega akreditiranega in certificiranega ponudnika tovrstnih podatkov, vendar mora v tem primeru pridobitev podatkov financirati sama. Tovrstni ponudnik in njegovi zaposleni so obvezani k nerazkritju pridobljenih podatkov.

Omejevanje koncentracije medijskega lastništva

V Nemčiji koncentracijo medijskega lastništva spremlja Komisija za ugotavljanje koncentracije v medijskem sektorju (Kommission zur Ermittlung der Konzentration im Medienbereich, krajše KEK). Gre za neodvisen organ, ki deluje v okviru krovne Medijske organizacije (Die Medienanstalten), ki usklajuje delovanje vseh štirinajstih medijskih organov zveznih dežel v Nemčiji.

Spremljanje koncentracije bazira na podlagi deleža televizijskega občinstva. Slednje se meri na ravni celotnega televizijskega sektorja, podatki pa so nato posredovani Komisiji za ugotavljanje koncentracije v medijskem sektorju. Ta intervenira vsakič, ko bi katere od televizij oz. televizijskih mrež ob združitvi presegle 30 odstotkov deleža občinstva. Na tej točki se smatra, da bi imele televizije oz. televizijske mreže možnost prevelikega vpliv na javno mnenje, zato se takšne konsolidacije lastništva preprečuje. V primeru, da bi se z združitvijo televizij oz. televizijskih mrež doseglo med 25 in 30 odstotkov televizijskega občinstva, lahko Komisija pri presoji za odobritev te združitve v obravnavo vzame tudi podatke o občinstvu v ostalih medijih (radio, splet, itd.), ki so povezani s to televizijsko mrežo.

Takšen pristop k preprečevanju koncentracije medijskega lastništva pa je iz leta v leto bolj pomanjkljiv, saj koncentracijo presoja zgolj na ravni občinstev v televizijskem sektorju. Slednji je sicer še vedno relevanten medijski igralec, sploh med starejšo populacijo, a sčasoma vse bolj izgublja na pomenu napram ostalim medijskim oblikam in vsebinam (splet, video na zahtevo, itd.). Komisija tako nima vpogleda v realno stanje v drugih, vse bolj bistvenih, delih medijskega sektorja (ne more dostopati do podatkov o številu uporabnikov in občinstvih) ter hkrati nima ustrezne pravne podlage, da bi lahko svoje poslanstvo izvajala na ravni celotnega sektorja. Prav zato si pri Komisiji prizadevajo za spremembo obstoječe zakonodaje na način, da bi jim omogočala vpogled v celoten medijski sektor, kar bi jo postavilo v korak s časom.

Državna podpora medijskemu sektorju

Na Danskem poznajo več modelov pomoči medijev. Za tiskane in spletne medije so vzpostavili Shemo za demokracijo, ki je leta 2014 zamenjala financiranje distribucije tiskanih medijev. Ocenili so namreč, da financiranje fizične distribucije ni več smiselno, saj so naklade tiskanim medijem vztrajno padale, zato so tiskani mediji intenzivno prehajali na svetovni splet.

Nova shema vsebuje produkcijsko podporo glede na produkcijske uredniške stroške v vrednosti 53 milijonov evrov letno. Pri tem velja, da:

- država podeli triletno podporo, za katero medij zaprosi, odobri pa jo poseben neodvisen Odbor za medije, ki določi tudi kaj so priznani uredniški produkcijski stroški;
- je višina subvencije odvisna od uredniških produkcijskih stroškov oziroma števila zaposlenih novinarjev. K shemi lahko pristopijo mediji, ki imajo vsaj tri zaposlene v uredništvu (to so lahko tudi zunanji sodelavci, ki morajo skupaj doseči število delovnih ur treh redno zaposlenih);
- država financira 35% povprečne plače konkretnega novinarja, pri čemer je zgornji cenzus pomoči za posamezen medij 2,2 milijona evrov;
- se stroški izračunajo ob prijavi na podlagi zadnjega poslovnega leta, za katero so na voljo letni računovodski izkazi;
- je obravnava tiskanih in spletnih medijev enaka;
- so do večje podpore upravičeni mediji, ki imajo več originalnih vsebin oziroma manj kot 20 odstotkov oglasov.

Pogoji za pridobitev subvencije so, da:

- je medij neodvisen in ima odgovornega urednika;
- ima medij uredništvo, ki skupaj z odgovornim urednikom dosega obseg dela za najmanj tri polne delovne čase;

- medij nagovarja širok krog uporabnikov in ni namenjen samo določenim poslovnim in poklicnim skupinam, članom delodajalskih, delojemalskih ali panožnih organizacij, političnim strankam ali zaposlenim v javnih ustanovah;
- medij ni v dvotretjinskem ali večjem lastništvu delodajalcev, delojemalcev ali poklicnih združenj;
- je medij dobavljen ali na voljo po vsej državi pod enakimi pogoji za uporabnike in je na voljo vsem, po možnosti proti plačilu;
- vsaj polovico vsebine medija predstavlja uredniška vsebina v obliki člankov ipd. znotraj širokega tematskega področja in z obdelavo aktualnih novic;
- se v uredništvu obravnava predvsem politične, družbene in kulturne teme;
- ima vsebino, pri kateri je vsaj ena šestina celotne vsebine neodvisno novinarsko obdelana (izvirne vsebine) z namenom objave v ustreznem mediju;
- medij izhaja najmanj desetkrat letno.

Pri presoji, ali je medij neodvisen, veljajo naslednja merila:

- ali ima medij neodvisnega odgovornega urednika;
- ali ima vsebina informativnega medija posebno in neodvisno vrednost za medije;
- ali ima novičarski medij neodvisno blagovno znamko;
- ali je novice mogoče naročiti posebej;
- ali se izvede neodvisna registracija inventarja;
- ali imajo internetni novičarski medij dodatne elemente, ki dajejo mediju drugačno funkcijo za uporabnika v primerjavi s katerim koli podobnim medijem, objavljenim na drugi platformi.

Poleg produkcijske podpore vsebuje Shema za demokracijo še podporo za nišne medije (nacionalni mediji z zelo nizkimi prihodki od oglasov) in podporo za inovativne novinarske projekte, načrtujejo pa še posebno shemo za hiperlokalne medije.

V Avstriji se medije prek državne podpore subvencionira na tri načine:

- Splošne spodbude: v enakem obsegu jih prejemajo vsi izdajatelji dnevnikov. Velja za podjetja, ki imajo v lasti najmanj dva tiskana medija, pri izdajateljih tednikov pa imajo sistem, ki nagraduje tiste z nižjimi nakladami. Leta 2019 je denar iz tega naslova prejelo 11 dnevnikov in 37 tednikov.
- Posebne spodbude za »ogrožene« dnevnikove: sem spadajo dnevnikovi z nišno oziroma lokalno vsebino.
- Spodbude za kakovostno novinarstvo: leta 2019 jih je prejelo 58 tiskanih medijev. V tej kategoriji najdemo (so)financiranje novinarskih delavnic, najem tujih dopisnikov in drugo. Država recimo plača šolam in knjižnicam, da naročijo časopise, potem pa jim to naročnino pokriva, s tem pa spodbuja bralno kulturo.

Avstrija se je lani jeseni odločila za spremembo zakonodaje, ki ureja podporo medijem. Evropski komisiji je priglasila Shemo za pomoč kakovostnemu novinarstvu, vredno približno 20 mio EUR, skupaj pa bo za financiranje tiska, digitalnih medijev in komercialnih elektronskih medijev v 2023 namenila 83 mio EUR. Pri tem velja, da:

- je denar namenjen tako tiskanim kot spletnim medijem;
- subvencije deli neodvisna institucija KommAustria;
- so do denarja upravičeni mediji, ki zaposlujejo najmanj tri novinarje, letno pa na spletu ustvarijo vsaj 40 mio znakov in jih mesečno obiše vsaj 300.000 uporabnikov;
- je prepovedano financiranje strankarskih medijev;
- bo 15 mio EUR namenjeno za zaposlovanje in ohranjanje delovnih mest novinarjev (8.000 evrov na zaposlitev za prvih 30 novinarjev, nato pada). Še 4 mio EUR bo namenjenih za izobraževanje, delavnice, novinarske treninge in drugo, 750.000 evrov pa je predvidenih za promocijo medijske pismenosti.

Na Nizozemskem imajo dva osrednja medijska sklada: Nizozemski sklad za novinarstvo (Dutch Journalism Fund, krajše DJF) in Sklad za posebne novinarske projekte (tako imenovani Fonds BJP).

DJF je bil leta 2019 vreden 6 mio EUR, namenjen pa je bil štirim osrednjim delom oz. področjem:

- za nove medijske projekte;
- za pomoč novinarjem pri inovativnih projektih;
- za podporo tiskanim in digitalnim medijem, ki izidejo najmanj enkrat na mesec;
- za financiranje raziskav, ki bodo izboljšale stanje v novinarstvu.

Za Fonds BJP je bilo 2019 namenjenih 3,5 mio EUR za spodbujanje preiskovalnega novinarstva in posebnih novinarskih projektov.

Odgovornost in etika v medijih

Na Danskem imajo poseben Zakon o odgovornosti medijev (The Media Liability Act). Zakon predvsem določa kako in zoper koga se lahko sproži postopke v primeru kršitev predpisov. Zakon velja za naslednje vrste medijev:

- domače periodične publikacije, vključno s slikovnim materialom (»images«) in drugimi predstavitvami oz. slikami, ki so tiskane ali kakorkoli reproducirane,
- zvočne in slikovne programe, ki jih oddaja DR (tj. javna oz. nacionalna RTV), TV2 Danmark A/S, TV2 regionalna podjetja in vsi drugi subjekti, ki imajo licenco oz. so registrirani za radijsko ali televizijsko dejavnost,
- besedila, slike in zvočni programi, ki se jih periodično širi oz. posreduje publiki, če so v obliki novic (»form of news presentation«).

Za te vrste medijev velja, da morajo biti registrirani pri danskem Svetu za tisk, sicer zanje določbe tega zakona ne veljajo. Če so registrirani, morajo Svetu sporočiti ime glavnega odgovornega urednika, t. j. osebe, ki dokončno odloča, ali naj gre program ali prispevek v oddajo oz. posredovanje. Nespoštovanje teh zahtev se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do štirih mesecev. Posebnih določb o širjenju sovražnih vsebin oz. govora v zakonu ni. Veljajo določbe o kazenski in civilni odgovornosti. Zakon določa, da morajo vsi množični mediji delovati v skladu z etiko (»sound press ethics«). Spoštovanje pravil o etiki (t. i. The Press Ethical Rules) nadzoruje neodvisen osemčlanski Svet za tisk, ki ga za štiriletni mandat imenuje pravosodni minister. Predsednik in podpredsednik sveta morata biti pravna strokovnjaka, ki ju v imenovanje predlaga predsednik vrhovnega sodišča. Štirje člani izhajajo iz vrst medijev, tako da gre za neke vrste samoregulatorno telo. Dva člana sta predstavnika javnosti. Svet odloča tudi o dolžnosti medija do objave popravka oz. odgovora, nima pa pristojnosti mediju izrekat kakšnih denarnih kazni in ne odloča o morebitni odškodnini, saj je to stvar sodišča. Mediju pa lahko naloži, da objavi odločitev Sveta o ugotovljeni kršitvi. Naloga Sveta je, da zagotovi visoko stopnjo etike danskih medijev.

Pravila o etiki, ki so priloga zakona in se lahko pogosteje spreminjajo, določajo le smernice, ki jih upošteva Svet za tisk. Te med temeljnimi pravili določajo pravilo o spoštovanju zasebnosti: mediji morajo upoštevati, da ima posameznik pravico, da se spoštuje njegova osebna integriteta in nedotakljivost njegovega zasebnega življenja in pravico do varovanja pred neupravičenimi kršitvami. Precejšen del pravil je namenjen tudi poročanju s sodišč, pri čemer je določeno, da se o družinskih razmerah, rasni, verski in etični pripadnosti, narodnosti, spolni usmerjenosti ali članstvu v raznih organizacijah ne poroča, če niso v sodnem primeru pomembni.

Etična pravila veljajo tudi za vsa uredniško oblikovana gradiva (»editorial materials«) in za vse uredniško urejene razprave (»edited discussions«). Če objavljene razprave niso uredniško oblikovane (»unedited discussions«), mora medij objaviti vidne in jasne smernice za take razprave, zagotoviti pa mora tudi učinkovite postopke za obravnavo pritožb zoper njih. Za vsebine, ki jih objavljajo posamezniki (ne gre za registrirane medije) ne veljajo določbe etičnih pravil in Zakona o odgovornosti medijev, temveč velja odgovornost po splošnih pravilih kazenskega prava (npr. za kazniva dejanja zoper čast in dobro ime). Mrežni (socialni) mediji (»network media«), spletne strani, Facebook in Twitter računi morajo biti posebej registrirani, tudi če je bil tiskani medij že registriran.

Organ za spremljanje izvajanja medijske zakonodaje

Na Irskem so nedavno sprejeli nov Zakon o varnosti na spletu in medijski regulaciji (Online Safety and Media Regulation Act). Zakon amandmira predhodni Zakon o radiotelevizijskem oddajanju

(Broadcasting Act), ki je slednjega razširil na način, da je v že obstoječo regulacijo medijskega področja – ki jo je hkrati nekoliko nadgradil – vključil še ponudnike videov na zahtevo («video on-demand providers») in platforme za izmenjavo videoposnetkov («video sharing platforms»). Ob tem je Zakon uvedel še dve bistveni spremembi, ki se tičeta regulacije medijskih vsebin: 1) omogočil je izvajanje ukrepov za izboljšanje varnosti uporabnikov pri uporabi spletnih vsebin in za preprečevanje širjenja škodljivih spletnih vsebin ter 2) prenesel določila Direktive EU o avdiovizualnih medijskih storitvah (Audiovisual Media Services Directive) v zvezi s platformami za izmenjavo videoposnetkov v irsko zakonodajo.

Hkrati je Zakon tudi ukinil obstoječi Irski svet za radiotelevizijsko oddajanje (Broadcasting Authority of Ireland), ki je bil pristojen za spremljanje medijskega področja in namesto tega vzpostavil nov veččlanski regulatorni organ Komisijo za medije (Coimisiún na Meán), ki ima napram predhodniku bistveno več pristojnosti. Komisija je poleg novega regulativnega okvira za spletno varnost, ki ga določa Zakon, odgovorna za nadzor posodobljenih predpisov za 1) ponudnike radiotelevizijskega oddajanja, 2) ponudnike videa na zahtevo in 3) platforme za izmenjavo videa. Komisija skrbi, da se spoštuje Kodeksa spletne varnosti, za kar bo posebej odgovoren Komisar za spletno varnost. Komisija ima hkrati tudi pooblastila za izdajanje zavezujočih kodeksov in pravil, pobiranje dajatev, izvajanje preiskav, sprejemanje pritožb in izrekanje upravnih glob.

Med drugim je v pristojnosti Komisije, da:

- s pisnim obvestilom od ponudnika določene spletne storitve zahteva, da zagotovi informacije v zvezi s spoštovanjem Kodeksa spletne varnosti;
- naloži upravne globe v višini do 20 milijonov EUR ali 10 odstotkov prometa v poslovnem letu pred datumom izdaje odločbe;
- zahteva predložitev ali hrambo gradiva, ki bi bilo uporabno v okviru preiskav, ki jih izvaja Komisija;
- imenuje osebe za izvajanje revizij pritožb in notranjih sistemov za obravnavanje pritožb;
- zaprosi za sodno odredbe za blokiranje dostopa do nekaterih spletnih storitev ali avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo in/ali
- zahtevati od ponudnika storitev, da odstrani ali onemogoči dostop do določenih škodljivih spletnih vsebin.

Komisija bo pristojna tudi za mehanizem individualnih pritožb, pri čemer se bo sprva osredotočila na zagotavljanje varnosti otrok na spletu ter omejevanje drugih škodljivih spletnih vsebin.

Regulacija novih medijskih igralcev

Na Irskem Zakon o varnosti na spletu in medijski regulaciji uvaja ukrepe, ki ne vplivajo zgolj na tradicionalne izdajatelje televizijskih in radijskih programov, temveč tudi na številne ponudnike avdiovizualnih medijskih storitev in internetnih storitev, vključno s storitvami platform za izmenjavo videoposnetkov, ki so bili prej deležni le omejenega regulatornega nadzora.

Ponudniki avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo morajo tako registrirati svoje storitve ter upoštevati zavezujoče medijske kodekse in pravila. Komisija za medije ima pooblastilo, da lahko od ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo naroči, naj svoje storitve registrirajo. Če se ponudnik avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo ne registrira, se mu lahko naložijo finančne sankcije.

Zakon hkrati na novo vključi storitve platform za izmenjavo videoposnetkov, kot je YouTube, v okvir irske zakonodaje. Komisija za medije ima pristojnost, da določi platforme oz. skupine platform za izmenjavo videov kot tiste, za katere prav tako velja Kodeks spletne varnosti. Komisija mora zagotoviti, da storitve platform za izmenjavo videoposnetkov sprejmejo ustrezne ukrepe za zaščito svojih uporabnikov in izpolnjujejo vse zahteve iz Direktive EU o avdiovizualnih medijskih storitvah.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ukinja upravni postopek in predvsem izdajo odločbe o vpisu medija v razvid medijev. Navedena sprememba pomeni razbremenitev za poslovanje organa, saj je bilo na letni ravni veliko vlog za vpis v razvid medijev. Poleg navedenega pa je bilo posledično treba izdajati tudi odločbe o vpisu sprememb in o izbrisu iz razvida, zato gre za pomembno administrativno razbremenitev organa in učinkovitejše delovanje organa, saj je poenostavljeno vodenje in posodabljanje evidence medijev.

Predlog zakona uvaja nov postopek priglasitve in presoje koncentracije v medijih, za kar je pristojna Agencija za varstvo konkurence.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona na vseh področjih odpravlja številne administrativne ovire in prenormiranost ter posodablja in v največji meri poenostavlja upravne postopke.

Predlog zakona ukinja upravni postopek odločanja o vpisu medija v razvid medijev. Namesto tega uvaja le evidenco, v katero se vpisujejo podatki o mediju. Določene so nove izjeme od vpisa v razvid. To bo imelo za posledico manjše administrativne obremenitve strank in manjše stroške (ni plačila upravne takse za vpis ali izbris iz razvida medijev).

Predlog zakona uvaja nov postopek priglasitve in presoje koncentracije v medijih, za kar je pristojna Agencija za varstvo konkurence (AVK).

Predlog zakona ukinja obveznost objave podatkov o mediju v Uradnem listu, kar bo imelo za posledico prihranek stroškov za objavo.

Predlog zakona odpravlja obveznost operaterjev do priglasitve programov in pošiljanja pogodb, ki jih za prenos programov sklenejo operaterji.

Predlog zakona ukinja postopek akreditacij za tuja dopisništva in tuje dopisnike.

Predlog zakona nadalje prinaša poenostavitve na področju zagotavljanja programskih deležev.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona prinaša pozitivne posledice za gospodarstvo, saj ne nalaga novih administrativnih obveznosti, obstoječa nepotrebna bremena pa odpravlja.

Predlog zakona zagotavlja državne pomoči medijem, med drugim za dejavnost radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena, digitalni prehod medijev in delovanje medijskih zagonskih podjetij.

Predlog zakona odpravlja obstoječo prepoved hkratnega opravljanja radijske in televizijske dejavnosti ter prepovedi vertikalne koncentracije telekomunikacijske, oglaševalske in medijske dejavnosti. S tem se odpravljajo nepotrebne ovire za razvoj digitalnega medijskega trga.

Predlog zakona odpravlja vse nepotrebne omejitve in zahteve na področju radijskega oglaševanja, s čimer želimo zagotoviti radijskemu sektorju boljše konkurenčne pogoje nasproti drugim, zlasti spletnim medijem in televiziji, ki dosegata višje tržne deleže na oglaševalskem trgu.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona prinaša številne pozitivne posledice za socialno področje. Predlog zakona na področju državnih pomoči medijem zagotavlja finančno podporo za:

- ustvarjanje in razširjanje programskih vsebin, namenjenih osebam z invalidnostmi v njim prilagojenih tehnikah, oblikah in jezikih ter razvoj ustrezne tehnične infrastrukture;
- razvoj medijske pismenosti,
- razvoj novih medijskih vsebin in produktov ter novih orodij in oblik distribucije za doseganje občinstva;
- delovanje medijskih zagonskih podjetij;
- obstoj deficitarnih medijskih poklicev ipd.;

Pri ocenjevanju in presoji projektov v okviru javnih razpisov in poziv, namenjenih uresničevanju javnega interesa na področju medijev, se bodo kot prednostni kriteriji in merila upoštevali:

- ohranjanje novinarskih delovnih mest za nedoločen čas;
- zagotavljanje visoke stopnje pravne zaščite in trajnejše socialne varnosti tako redno zaposlenim kot drugim pogodbeno vezanim novinarjem;
- zagotavljanje visokih profesionalnih in etičnih standardov na področju novinarskega dela;
- zagotavljanje visokih standardov novinarske avtonomije in uredniške neodvisnosti;
- zagotavljanje rednega izobraževanja in usposabljanja novinarjev;
- dostopnost programskih vsebin senzorno oviranim osebam v njim prilagojenih tehnikah.

Za dodelitev statusa lokalnega radijskega in televizijskega programa in nepridobitnega programa posebnega pomena se kot pogoj določi, da ima izdajatelj sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas s polnim delovnim časom z najmanj dvema delavcema na novinarskih delovnih mestih.

Pri obveznosti zagotavljanja neodplačnega prenos programov RTV Slovenija in programov posebnega pomena bo moral operater oblikovati ločen paket, ki bo vključeval zgolj navedene programe, pri čemer cena takšnega paketa ne bo smela presegati sorazmernega dela stroškov, ki jih ima operater z zagotavljanjem te storitve ob upoštevanju primerne stopnje donosa.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona nima tovrstnih posledic.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Ministrstvo za kulturo bo sprejeti zakon predstavilo širši javnosti prek medijev, javne predstavitve, predstavitve na spletni strani ipd.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa bosta zagotavljala Ministrstvo za kulturo oziroma Inšpektorat Republike Slovenije za kulturo in medije, Agencija za komunikacijska omrežja in storitve, Agencija za varstvo konkurence ter Nacionalni svet za medije.

Na področju civilne družbe, ki zadeva medije, že delujejo novinarska strokovna združenja, gospodarska interesna združenja izdajateljev medijev, operaterjev, oglaševalcev itd.

Sprejeti zakon bo zagotavljal večjo vključenost civilne družbe v sprejemanje nekaterih odločitev, pomembnih za javni interes, in sicer:

- v prekrškovnih in inšpekcijskih postopkih bo lahko pristojni inšpektor zaprosil reprezentativna strokovna združenja novinarjev in medijev za mnenje o tem, ali se z določeno programsko vsebino v medijih spodbuja k neenakopravnosti, nasilju in vojni ter razpihuje sovraštvo in nestrpnost;
- pri presoji javnega interesa v postopkih presoje koncentracij v mediji bodo lahko sodelovala z mnenji tudi reprezentativna strokovna združenja novinarjev in medijev ter druge nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu na področju medijev;

- ustanavlja se Nacionalni svet za medije kot neodvisno strokovno telo na področju medijev, ki usmerja uresničevanje javnega interesa na področju medijev in katerega člani, ki jih imenuje Državni zbor, bodo ugledni strokovnjaki s področja medijev, novinarstva, komunikologije ali avdiovizualne kulture oziroma ugledne osebe z večletnimi izkušnjami na vodilnih ali vodstvenih položajih v medijih oziroma v uredništvih medijev.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

/

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

- Fakulteta za družbene vede, 2.928,00 EUR z DDV

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- dr. Asta Vrečko, ministrica,
- mag. Marko Rusjan, državni sekretar,
- dr. Blaž Mazi, generalni direktor Direktorata za medije,
- Lenart J. Kučič, svetovalec za medije, Kabinet ministrice,
- Branko Jezovšek, sekretar.

II. BESEDILO ČLENOV

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (predmet zakona)

(1) Ta zakon določa pravice, obveznosti in odgovornosti pravnih in fizičnih oseb ter javni interes Republike Slovenije na področju medijev.

(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenaša 114. člen Direktive (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah.

2. člen (uporaba zakona)

(1) Ta zakon se uporablja za medije, pri katerih je v Republiki Sloveniji sedež oziroma stalno prebivališče izdajatelja in sedež uredništva. Če ima v Republiki Sloveniji sedež oziroma stalno prebivališče ali samo izdajatelj medija ali samo uredništvo tega medija, drugi od obeh pa je v drugi državi, članici Evropske unije, ali v tretji državi, se ta zakon uporablja tudi v primeru, ko znaten del delovne sile, vključene v dejavnost razširjanja programskih vsebin, dela v Republiki Sloveniji.

(2) V primeru avdiovizualnih medijskih storitev, Radiotelevizije Slovenija in Slovenske tiskovne agencije se ta zakon ne uporablja v tistih vprašanjih, ki so drugače urejena v zakonu, ki ureja avdiovizualne medijske storitve, oziroma zakonu, ki ureja Radiotelevizijo Slovenija, oziroma zakonu, ki ureja Slovensko tiskovno agencijo.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se za avdiovizualne medijske storitve uporabljajo določbe tega zakona o prepovedi spodbujanja k neenakopravnosti, nasilju in vojni ter razpihovanja sovraštva in nestrpnosti.

3. člen (pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

1. Medij je oblika razširjanja programskih vsebin, ki so pod uredniško odgovornostjo izdajatelja, splošni javnosti, z namenom obveščanja, izobraževanja, zabave, vplivanja na javno mnenje ali trženja občinstev, na kateremkoli nosilcu objavljanja informacij ali prek katerekoli komunikacijske poti. Med medije štejejo zlasti časopisi in revije ter njihove elektronske različice, radijski programi, televizijski programi in druge avdiovizualne medijske storitve, spletni medijski portali, storitve spletnih vplivnežev, internetni radio, podkasti idr.
2. Programske vsebine so uredniško oblikovane zaključene enote, ki se razširjajo prek medijev v besedilni, slikovni, avdio ali video obliki ali kot kombinacija naštetih oblik, vključno z informacijami vseh vrst (npr. novice, mnenja, obvestila ipd.) in avtorskimi deli.
3. Izdajatelj je fizična ali pravna oseba, ki:
 - je vpisana v sodni oziroma poslovni register Republike Slovenije;
 - izvaja in je registrirana za dejavnost razširjanja programskih vsebin;
 - je nosilec uredniške ali pravne odgovornosti za objavljene vsebine;
 - v primeru radijskega ali televizijskega programa izvaja radijsko oziroma televizijsko dejavnost na podlagi in v skladu z dovoljenjem za izvajanje radijske oziroma televizijske dejavnosti; in

- ima v Republiki Sloveniji svoj sedež oziroma stalno prebivališče oziroma sedež uredništva, razen izjem za ponudnike avdiovizualnih medijskih storitev v skladu z zakonom, ki ureja avdiovizualne medijske storitve.
4. Uredniška odgovornost, tako človeška kot strojna, zajema izvajanje temeljnih postopkov nadzora pri izbiranju, organiziranju in razvrščanju programskih vsebin, ki jih medij razširja. Ta odgovornost se uresničuje z rednim sprejemanjem uredniških odločitev, ki so ključnega pomena za vsakodnevno delovanje medija. Poleg tega uredniška odgovornost zajema tudi redno preverjanje orodij umetne inteligence. Ta orodja omogočajo avtomatizirano prilagajanje in kreiranje vsebin, ki ustrezajo različnim ciljnim skupinam, pri čemer vso to aktivnost nadzoruje in usmerja uredništvo.
 5. Dejavnost razširjanja programskih vsebin zajema med drugim izdajanje časopisov, revij in druge periodike, ne glede na to, ali so izdani v tiskani ali elektronski obliki, radijsko in televizijsko dejavnost ter ponujanje avdiovizualnih medijskih storitev.
 6. Radijska dejavnost pomeni izvirno linearno razširjanje oziroma prenašanje ali oddajanje programskih vsebin v avdio obliki prek elektronskih komunikacijskih omrežij, kot jih opredeljuje zakon, ki ureja elektronske komunikacije, z namenom priobčevanja teh vsebin javnosti.
 7. Televizijska dejavnost, avdiovizualna medijska storitev in televizijski program imajo pomen, kot ga določa zakon, ki ureja avdiovizualne medijske storitve.
 8. Novinar oziroma novinarka (v nadaljnjem besedilu: novinar) je oseba, ki se ukvarja z zbiranjem, obdelavo, oblikovanjem, ustvarjanjem ali razvrščanjem informacij za objavo prek medijev in je zaposlena pri izdajatelju ali samostojno kot poklic opravlja novinarsko dejavnost (samostojni novinar).
 9. Odgovorni urednik oziroma odgovorna urednica (v nadaljnjem besedilu: odgovorni urednik) je oseba, odgovorna za izbor, organizacijo ali časovno oziroma prostorsko umestitvijo programskih vsebin v mediju ter opravlja druge naloge, določene s temeljnim aktom izdajatelja. Odgovorni urednik je lahko le oseba, ki je poslovno sposobna in ji ni izrečena prepoved opravljanja poklica. Odgovorni urednik ne more biti oseba, ki po ustavi ali zakonu uživa imuniteto.
 10. Uredništvo sestavljajo odgovorni urednik, uredniki in novinarji, ki so zaposleni pri izdajatelju, ter drugi avtorji prispevkov oziroma stalni programski sodelavci, ki na podlagi pogodbe civilnega prava osebno, samostojno in dlje časa opravljajo delo v okoliščinah ekonomske odvisnosti. Če pri izdajatelju ni zaposlenih urednikov ali novinarjev oziroma tudi ni drugih pogodbenih avtorjev prispevkov oziroma stalnih programskih sodelavcev, opravlja funkcijo uredništva odgovorni urednik sam.
 11. Programska zasnova je sestavni del pogodbe o zaposlitvi med izdajateljem in urednikom ter med izdajateljem in novinarjem, v kateri izdajatelj določi namen izdajanja in temeljna vsebinska izhodišča za delovanje medija.
 12. Temeljni akt izdajatelja je akt, ki ga sprejme najvišji organ izdajatelja in v katerem poleg prvin svoje organiziranosti in delovanja kot pravnega subjekta ureja tudi vprašanja, ki jih določa ta zakon (npr. sestavo uredništva, razmerja med izdajateljem in uredništvom, medsebojna razmerja znotraj uredništva, postopek za imenovanje in razrešitev odgovornega urednika...).
 13. Medijski pluralizem oziroma pluralnost in raznovrstnost medijev zajema raznolikost obsega, uporabe in distribucije medijev v razmerju do lastništva in nadzora (pluralizem medijskega lastništva in nadzora), tipov in žanrov medijev (pluralizem medijskih tipov in žanrov), političnih stališč (politični pluralizem), kulturnih izražanj (kulturni pluralizem) in lokalnih interesov (geografski pluralizem).
 14. Medijska pismenost pomeni spretnosti, znanje in razumevanje, ki bralcem, poslušalcem in gledalcem oziroma uporabnikom medijev omogočajo učinkovito, varno, kritično in aktivno uporabo medijev.

15. Oglaševalske vsebine so oglasi in druge vrste plačanih vsebin (v nadaljnjem besedilu: oglasi), katerih objavo naroči fizična ali pravna oseba z namenom, da bi s tem pospeševala pravni promet proizvodov, storitev, nepremičnin, pravic ali obveznosti, pridobivala poslovne partnerje, ali si v javnosti ustvarjala ugled in dobro ime. Oglasi se objavljajo za plačilo ali katerokoli drugo obliko monetizacije ali drugo podobno nadomestilo (kompenzacije, plačevanje z blagom ali storitvami ...) ali z namenom samooglaševanja.

Za oglase ne štejejo:

- obveščanje izdajatelja v zvezi s programskimi vsebinami njegovega medija (npr. napovedi lastnih izdaj oziroma oddaj);
- stranski programski izdelki, ki neposredno izhajajo iz programskih vsebin tega medija;
- neodplačne objave v zvezi z izvajanjem javnih služb, kulturnih prireditev, dobrodelnih akcij in akcij, ki so splošnega pomena za varnost prebivalcev Republike Slovenije, ter druge objave v širšem javnem interesu;
- neodplačne objave v zvezi s promocijo zdravja in zdravega načina življenja oziroma opozarjanjem na zdravju škodljivo hrano in pijačo;
- neodplačne objave v zvezi z varovanjem okolja;
- neodplačno predstavljanje umetniških del;
- neodplačno navajanje producentov, organizatorjev ali sponzorjev oziroma donatorjev umetniških del ter kulturno-umetniških prireditev in dobrodelnih akcij, v okviru medijske predstavitve teh del, prireditev oziroma akcij.

16. Sponzoriranje je katerakoli oblika prispevanja k financiranju programskih vsebin s strani fizične ali pravne osebe, ki to stori z namenom promocije svojega imena ali firme, blagovne znamke, oziroma svoje podobe v javnosti.

17. Promocijsko umeščanje izdelkov pomeni kakršno koli obliko komercialnega sporočila, ki vključuje ali se sklicuje na izdelek, storitev ali njuno znamko, tako da se pokažejo v programski vsebini, v zameno za plačilo ali podobno nadomestilo.

18. Radijska prodaja pomeni neposredne ponudbe, ki se v zameno za plačilo predvajajo javnosti prek radijskega programa zaradi preskrbe z blagom ali storitvami, vključno z nepremičninami, pravicami in obveznostmi.

19. Televizijska prodaja ima pomen, kot ga določa zakon, ki ureja avdiovizualne medijske storitve.

20. Državno oglaševanje pomeni prikazovanje, objavljanje ali razširjanje promocijskega ali samopromocijskega sporočila prek medijev, običajno v zameno za plačilo ali kakršno koli drugo nadomestilo, s strani državnega organa, organa lokalne skupnosti, podjetja v državni lasti ali kateregakoli drugega subjekta pod državnim nadzorom, in sicer bodisi za tak organ oziroma subjekt ali v njegovem imenu.

21. Politično oglaševanje je oglaševanje, ki ga politične stranke, kandidati ali organizacije financirajo v okviru političnih kampanj. Cilj političnega oglaševanja je prepričati volivce in vplivati na njihovo odločitev pri glasovanju. Vsebuje politična sporočila, kampanjske obljube in pozive k volitvam.

22. Merjenje občinstva pomeni dejavnost zbiranja, tolmačenja ali drugačne obdelave podatkov o številu in značilnostih uporabnikov medijev za namene odločanja o dodeljevanju oglaševalskih sredstev ali cenah ali s tem povezanega načrtovanja, produkcije ali distribucije vsebin.

23. Operater, multipleks in operater multipleksa imajo pomen, ko je določen v zakonu, ki ureja elektronske komunikacije.

24. Povezane osebe so osebe, ki so med seboj upravljavsko, kapitalsko ali drugače povezane tako, da zaradi navedenih povezav skupno oblikujejo poslovno ali uredniško politiko oziroma poslujejo usklajeno z namenom doseganja skupnih ciljev, oziroma tako, da ima ena oseba možnost usmerjati drugo ali bistveno vplivati nanjo pri odločanju o financiranju in poslovanju oziroma odločanju o programski zasnovi medija. Za povezane osebe štejejo zlasti osebe, ki so med seboj povezane:

- po krvnem sorodstvu ali kot ožji družinski člani (starši, otroci, bratje in sestre, posvojitelji in posvojenci);

- z zakonsko zvezo ali zunajzakonsko skupnostjo oziroma registrirano istospolno skupnostjo;
 - po svaštvu kot ožji družinski člani zakonca, zunajzakonskega partnerja oziroma istospolnega partnerja;
 - tako, da je ena oseba oziroma osebe, ki štejejo za povezane po drugih točkah tega člena, skupaj, imetnik poslovnega deleža, delnic oziroma drugih pravic, na podlagi katerih je udeležena pri upravljanju druge osebe z najmanj 25 odstotki glasovalnih pravic;
 - tako, da je pri obeh osebah ista oseba oziroma osebe, ki štejejo za povezane po drugih točkah tega člena, skupaj, imetnik poslovnega deleža, delnic oziroma drugih pravic, na podlagi katerih je udeležena pri upravljanju vsake od njiju z najmanj 25 odstotki glasovalnih pravic;
 - tako, da tvorijo koncern po zakonu o gospodarskih družbah;
 - kot člani uprave ali nadzornega sveta z družbo, v kateri opravljajo to funkcijo, in osebe, ki štejejo za povezane s člani uprave ali nadzornega sveta te družbe po drugih alinejah te točke;
 - po odvisnem razmerju tako, da so posamezne osebe zaposlene pri mediju, druge osebe pa so več kot 25 odstotni lastnik tega medija;
 - kot zaposleni pri isti pravni osebi oziroma kot lastniki pravne osebe z zaposlenimi pri tej pravni osebi.
25. Programske vsebine lastne produkcije so uredniško oblikovane zaključene programske enote, katerih producent je izdajatelj sam, ali pa so bile izdelane po njegovem naročilu in za njegov račun. Za programske vsebine lastne produkcije ne štejejo oglasi, radijska in televizijska prodaja ter neplačana obvestila. Zvrsti programskih vsebin lastne produkcije opredeli Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: agencija) v splošnem aktu o metodologiji nadzorstva.
26. Slovenska avdiovizualna dela so celovečerni, srednjemetražni ali kratki filmi, igrani, dokumentarni ali animirani filmi ter serije, nanizanke ali nadaljevanke, kratki glasbeni videofilmi, ki so izvorno izdelani v slovenskem jeziku ali so namenjeni madžarski in italijanski narodni skupnosti v njenem jeziku ali so nastali v slovenski produkciji ali koprodukciji.
27. Glasba v slovenskem jeziku zajema skladbe, izvajane v slovenskem jeziku.
28. Neodvisni producent ima pomen, ko je določen v zakonu, ki ureja avdiovizualne medijske storitve.
29. Oddajni čas zajema vse programske vsebine, ki jih posamezen radijski ali televizijski program razširja v določeni časovni enoti.
30. Dnevni oddajni čas zajema vse programske vsebine, ki jih posamezen radijski ali televizijski program razširja od 0. do 24. ure posameznega dneva, razen programskih vsebin, ki so iz dnevnega oddajnega časa izvzete s tem zakonom.
31. Letni oddajni čas zajema vse programske vsebine, ki jih posamezen radijski ali televizijski program razširja v obdobju od 1. januarja do 31. decembra posameznega leta, razen programskih vsebin, ki so iz letnega oddajnega časa izvzete s tem zakonom.
32. Sistem umetne inteligence so kakršenkoli algoritemski sistem ali kombinacijo takšnih sistemov, ki uporablja računalniške metode, ki izhajajo statistike ali drugih matematičnih tehnik, z namenom izvajanja funkcij, ki so splošno povezane s, ali bi sicer potrebovale, človeško inteligenco in ki bodisi asistirajo ali zamenjujejo presojo človeških odločevalcev pri izvajanju teh funkcij. Takšne funkcije vključujejo, vendar niso omejene na, predvidevanje, načrtovanje, klasificiranje, prepoznavanje vzorcev, organiziranje, dojetanje, prepoznavanje govora, zvoka ali podob, ustvarjanje besedil, zvoka ali podob, prevajanje jezikov, komuniciranje, učenje, predstavljanje in reševanje težav.
33. Novinarski sistemi umetne inteligence so sistemi umetne inteligence, ki so neposredno povezani z delovanjem ali dejavnostjo rednega ustvarjanja ali razširjanja informacij o sodobnih dogodkih, ki so pomembni in v javnem interesu, vključno z raziskovalnimi in preiskovalnimi nalogami, ki so osnova novinarskih vsebin. To lahko vključuje, toda ni omejeno na, velike jezikovne modele, sisteme priporočil, sisteme personalizacij ali generativno umetno inteligenco, ko je ta uporabljena za novinarske namene oziroma s strani novičarskih organizacij.

34. Novinarski sistemi generativne umetne inteligence so sistemi umetne inteligence, ki so neposredno povezani z ustvarjanjem in namenjeni ustvarjanju ali soustvarjanju novinarskih vsebin.
35. Uporabnik (umetne inteligence) je fizična ali pravna oseba, javna institucija ali drugi organ, ki uporablja sisteme umetne inteligence v svojem imenu ali po svojem pooblastilu.
36. Ustvarjalec tehnologij (umetne inteligence) je fizična ali pravna oseba, javna institucija ali drugi organ, ki oblikuje oziroma razvija sistem umetne inteligence z namenom omogočanja uporabe ali naročanja tega sistema.
37. Subjekt (umetne inteligence) je fizična ali pravna oseba, na katere človekove pravice in temeljne svoboščine ali povezane pravice, zagotovljene po zakonih ali mednarodnem pravu vpliva uporaba sistema umetne inteligence, vključno z odločitvami, ki jih sprejme ali ki so pod močnim vplivom uporabe takšnega sistema.
38. Občinstvo (umetne inteligence) pomeni skupino fizičnih ali pravnih oseb, ki so izpostavljeni novicam informacijam in drugim medijskim vsebinam s strani uporabnikov umetne inteligence, ki temeljijo na izdelkih in storitvah sistemov umetne inteligence.

II. SVOBODA IZRAŽANJA, NOVINARSKA AVTONOMIJA IN NEODVISNOST MEDIJEV

1. Splošno

4. člen (svoboda izražanja)

Dejavnost medijev temelji na svobodi izražanja, nedotakljivosti in varstvu človekove osebnosti in dostojanstva, na svobodnem pretoku informacij in odprtosti medijev za različna mnenja, prepričanja in za raznolike vsebine, na avtonomnosti urednikov, novinarjev in drugih avtorjev pri ustvarjanju programskih vsebin v skladu s programskimi zasnovami in profesionalnimi kodeksi ter na osebni odgovornosti novinarjev oziroma drugih avtorjev prispevkov in urednikov za posledice njihovega dela.

5. člen (novinarska avtonomija in uredniška neodvisnost)

(1) Uredniki, novinarji in drugi avtorji prispevkov so v okviru programske zasnove medija in v skladu s temeljnim aktom izdajatelja pri svojem delu neodvisni in samostojni.

(2) Novinar ima pravico zavrniti pripravo prispevka, ki je v nasprotju z njegovimi profesionalnimi prepričanji, ki so v skladu s programsko zasnovo medija. Novinar ima pravico zavrniti tudi vsako drugo delo, ki je v nasprotju s profesionalnimi in etičnimi pravili, merili in standardi novinarskega dela. Novinar ne more zavrniti dela, ki se nanaša na tehnično urejanje programskih vsebin, povzemanje prispevkov drugih avtorjev ali urejanje poročil.

(3) Novinarju se zaradi izražanja mnenj in stališč, ki so v skladu s programsko zasnovo medija ter s profesionalnimi pravili, merili in standardi, ali v primeru upravičene zavrnitve priprave prispevka ali drugega dela iz prejšnjega odstavka ne sme odpovedati delovnega razmerja ali prekiniti sklenjene pogodbe z njim, zmanjšati plače, spremeniti statusa v uredništvu ali kako drugače poslabšati njegovega položaja.

(4) Nihče ne sme novinarju brez njegovega soglasja pomensko spremeniti, umakniti ali predelati njegovega prispevka.

(5) Vsak novinarski prispevek mora biti podpisan. Podpisovanje prispevkov z izmišljenimi avtorji in neobstoječimi osebami ni dopustno. Iz razlogov zaščite vira ali drugih utemeljenih razlogov je dopustna uporaba psevdonimov, pri čemer mora biti v prispevku jasno označeno, da gre za uporabo

psevdonima ter naveden utemeljen razlog. Podpisovanje prispevka brez vednosti novinarja ali proti njegovi volji ni dopustno.

(6) Brez soglasja izdajatelja ni dovoljeno prevzeti ali v celoti povzeti prispevka v drugem mediju.

6. člen (zaščita vira)

(1) Uredniki, novinarji in drugi avtorji prispevkov so dolžni zagotoviti zaupnost vira informacij. Razen sodišča, in le v primeru, ko to določa kazenska zakonodaja, ne sme nihče zahtevati od urednika, novinarja ali avtorja prispevka ter od njihovih ožjih družinskih članov (starši, otroci, bratje in sestre, posvojitelji in posvojenci) ali zakoncev oziroma zunajzakonskih partnerjev, da razkrijejo vir informacij.

(2) Prepovedano je nameščati vsiljivo nadzorno programsko opremo na katerokoli napravo, ki jo pri svojem delu uporabljajo izdajatelji, njihova uredništva, novinarji ali druge osebe, ki bi zaradi svojega poklicnega oziroma drugega razmerja z izdajateljem ali njegovim uredništvom lahko imele informacije, na podlagi katerih bi bilo mogoče identificirati novinarske vire, z namenom pridobivanja takih informacij, ki bi lahko povzročile kršitev njihove pravice do zaščite vira informacij, razen če se takšni ukrepi uporabijo na podlagi odločbe sodišča.

7. člen (odgovorni urednik)

(1) Izdajatelj mora zagotoviti, da ima njegov medij ves čas odgovornega urednika. Pred imenovanjem ali razrešitvijo odgovornega urednika mora izdajatelj pridobiti mnenje uredništva, razen če je v temeljnem aktu izdajatelja določen močnejši vpliv uredništva.

(2) Odgovorni urednik odgovarja za vsako objavljeno informacijo, če ta zakon ne določa drugače. To vključuje tudi vsebine, generirane, delno generirane, izbrane ali razvrščene s pomočjo sistemov umetne inteligence, vključno z izbiri vsebin in uredniškimi priporočili vsebin za občinstvo. Če ima medij več odgovornih urednikov, vsak od njih odgovarja za objave informacij v tistem programskem sklopu, za katerega je odgovoren.

2. Status samostojnega novinarja

8. člen (vpis v razvid samostojnih novinarjev)

(1) Status samostojnega novinarja se pridobi z vpisom v razvid samostojnih novinarjev pri ministrstvu, pristojnem za medije (v nadaljnjem besedilu: pristojno ministrstvo) po predhodnem mnenju registrirane reprezentativne strokovne organizacije novinarjev. O vpisu v razvid odloči minister oziroma ministrica, pristojna za medije (v nadaljnjem besedilu: pristojni minister).

(2) V razvid iz prejšnjega odstavka se vpiše, kdor izpolnjuje naslednje pogoje:

- da ima izkaz o aktivnem znanju slovenskega jezika, če ni državljan Republike Slovenije;
- da ima dokazila o objavah v medijih;
- da ima dokazila, da prejema večino letnih prihodkov iz naslova opravljanja novinarske dejavnosti;
- da opravlja novinarsko dejavnost kot edini ali glavni poklic za polni ali polovični delovni čas;
- da mu ni s pravomočno sodno odločbo prepovedano opravljanje te dejavnosti;
- da ne opravlja dejavnosti ali sodeluje pri opravljanju dejavnosti, ki so v konfliktu z naravo novinarskega dela, kot jih določajo mednarodni strokovni in etični standardi novinarske dejavnosti (npr. marketinška svetovanja, PR svetovanja in oglaševanje izdelkov ali storitev ipd.);
- da v zadnjih treh letih ni bil več kot enkrat pravomočno obsojen na novinarskem častnem razsodišču.

(3) Vloga za vpis v razvid samostojnih novinarjev vsebuje naslednje podatke:

- ime in priimek predlagatelja;

- datum in kraj rojstva;
- ulica in kraj stalnega prebivališča ter ulica in kraj morebitnega začasnega prebivališča;
- sedež opravljanja dejavnosti;
- podatek o državljanstvu;
- datum zelenega vpisa v razvid.

(4) Predlagatelj mora vlogi iz prejšnjega odstavka priložiti dokazila o izpolnjevanju pogojev iz drugega odstavka tega člena in predhodno mnenje registrirane strokovne organizacije novinarjev.

(5) Za registrirano strokovno organizacijo novinarjev po tem zakonu šteje reprezentativna strokovna organizacija novinarjev, v katero je včlanjenih najmanj 100 novinarjev ali drugih avtorjev medijskih prispevkov. Obstoj pogoja reprezentativnosti ugotavlja pristojno ministrstvo na predlog strokovne organizacije novinarjev.

(6) Način izkaza izpolnjevanja pogojev za vpis v razvid samostojnih novinarjev natančneje določi pristojno ministrstvo.

(7) Predlagatelja, ki izpolnjuje vse pogoje za vpis, se v razvid samostojnih novinarjev vpiše z dnem, ki ga sam navede kot zeleni datum vpisa, vendar ne pred datumom prejema vloge. Če predlagatelj v vlogi ne navede zelenega datuma vpisa, se v razvid vpiše z dnem, ko pristojno ministrstvo izda odločbo o vpisu.

9. člen

(vodenje razvida samostojnih novinarjev)

(1) Samostojni novinar mora sporočiti pristojnemu ministrstvu vsako spremembo podatkov iz drugega in tretjega odstavka prejšnjega člena, in sicer najpozneje v 15 dneh od nastanka spremembe.

(2) Samostojni novinar mora na zahtevo pristojnega ministrstva predložiti dokazila, iz katerih je razvidno, da še izpolnjuje pogoje za vpis iz drugega odstavka prejšnjega člena. Rok za predložitev dokazil ne sme biti krajši od 15 dni.

(3) Pristojno ministrstvo preverja izpolnjevanje pogojev za vpis v razvid samostojnih novinarjev v skladu s prejšnjim odstavkom tudi na predlog registriranih strokovnih organizacij novinarjev, Finančne uprave Republike Slovenije in Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.

(4) Podatki o imenu in priimku samostojnih novinarjev so javni in dostopni vsakomur. Seznanitev s podatki se omogoči tako, da se jih objavi na spletnih straneh pristojnega ministrstva, da na vpogled, ali tako, da se zagotovi njihov prepis, fotokopijo ali elektronski zapis. Ostali podatki iz razvida samostojnih novinarjev so dostopni le, če tako določa zakon.

(5) V podzakonskem aktu iz šestega odstavka prejšnjega člena se natančneje določi tudi način vodenja razvida samostojnih novinarjev, postopek za vpis v razvid samostojnih novinarjev in za posredovanje podatkov iz njega ter način in postopek občasnega preverjanja izpolnjevanja pogojev iz drugega odstavka prejšnjega člena.

10. člen

(izbris iz razvida samostojnih novinarjev)

(1) Samostojnega novinarja, ki ne izpolnjuje več katerega koli izmed pogojev, določenih v drugem odstavku 9. člena tega zakona, se izbriše iz razvida samostojnih novinarjev. Iz razvida samostojnih novinarjev se izbriše tudi, če v roku, ki ga določi pristojno ministrstvo, ne predloži zahtevanih dokazil.

(2) Samostojnega novinarja se izbriše iz razvida samostojnih novinarjev tudi na njegovo zahtevo. Iz razvida samostojnih novinarjev se izbriše z dnem, ki ga predlaga, vendar ne prej kot z dnem prejema vloge na pristojno ministrstvo, razen če gre za primer zakonske nezdržljivosti s statusom samostojnega novinarja.

(3) O izbrisu iz razvida odloči pristojni minister z odločbo.

11. člen
(posebne ugodnosti samostojnih novinarjev do 35. leta)

Pri razpisih za pridobivanje sredstev iz državnega proračuna se lahko v merilih, s katerimi se izberejo prejemniki sredstev, pri novinarjih do dopolnjenega 35. leta upošteva tudi status samostojnega novinarja, pri čemer upoštevanje statusa ne sme presegati 20 odstotkov skupne vrednosti meril.

3. Informacije za medije

12. člen
(informacije za medije)

(1) Informacije za medije so informacije, ki jih državni organi, organi lokalnih skupnosti, javne agencije, javni zavodi, javni skladi in druge osebe javnega prava, nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb ter drugi organi, ki jih kot zavezance določa zakon, ki ureja dostop do informacij javnega značaja (v nadaljnjem besedilu: organ), na lastno pobudo pošljejo medijem, in informacije, ki jih organi pošljejo mediju kot odgovor na vprašanje in so vezane na delovno področje organa. Informacije morajo biti resnične in celovite.

(2) Vsak organ mora za omogočanje pošiljanja informacij za medije določiti odgovorno osebo zaradi izvajanja določb tega člena in javno objaviti njeno osebno ime, službeno telefonsko številko in naslov službene elektronske pošte.

(3) Organ mora poslati mediju odgovor na vprašanje čim prej, oziroma najpozneje v petih delovnih dneh od prejema vprašanja. Iz odgovora morata biti razvidna ime medija, ki je zastavil vprašanje, in vsebina vprašanja.

(4) Medij lahko zahteva dodatna pojasnila v roku treh dni od prejema odgovora. Organ mu jih mora poslati nemudoma oziroma najpozneje v treh delovnih dnevih od prejema zahteve za dodatna pojasnila.

(5) Organ lahko mediju zavrne ali delno zavrne odgovor na vprašanje, če so zahtevane informacije izvzete iz prostega dostopa po zakonu, ki ureja dostop do informacij javnega značaja, ali če odgovor na vprašanje ni vezan na delovno področje tega organa. Organ mora o zavrnitvi ali delni zavrnitvi odgovora na vprašanje obvestiti medij do konca naslednjega delovnega dne od prejema vprašanja.

(6) Zavrnilni ali delno zavrnilni odgovor iz prejšnjega odstavka se šteje kot zavrnilna odločba.

(7) Pritožba zoper zavrnilno odločbo iz prejšnjega odstavka je dovoljena le, če zavrnilni ali delno zavrnilni odgovor na vprašanje izhaja iz dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali drugega dokumentarnega gradiva.

(8) O pritožbi zoper odločbo iz petega odstavka tega člena, ki mora biti v pisni obliki, odloča organ, pristojen za odločanje o pritožbi po določbah zakona, ki ureja dostop do informacij javnega značaja. Organ mora odločbo, izdano na podlagi pritožbe, izvršiti nemudoma, najpozneje pa v petih delovnih dnevih od vročitve odločbe.

(9) Če je bila informacija za medije v mediju objavljena v celoti in dobesečno, avtor programskega prispevka in odgovorni urednik nista odškodninsko in kazensko odgovorna za vsebinsko točno objavo javne informacije. Za resničnost in točnost take informacije je odgovoren organ, ki jo je dal.

III. SPODBUJANJE IN ZAŠČITA MEDIJSKEGA PLURALIZMA

1. Javni interes na področju medijev

13. člen
(javni interes na področju medijev)

(1) Javni interes na področju medijev zajema:

- pravico državljanov oziroma državljanek Republike Slovenije, Slovencev po svetu, pripadnikov oziroma pripadnic slovenskih narodnih manjšin v Avstriji, Hrvaški, Italiji in Madžarski, italijanske in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji, romske skupnosti, ki živi v Sloveniji, ter invalidov in drugih ranljivih družbenih skupin do javnega obveščanja in do obveščenosti;
- medijski pluralizem oziroma pluralnost in raznovrstnost medijev in programskih vsebin;
- medijsko pismenost;
- neodvisno, etično in verodostojno novinarstvo;
- kulturno in umetniško ustvarjalnost v medijih;
- druge cilje v javnem interesu na področju medijev, ki so opredeljeni v nacionalnem programu za kulturo ali drugih nacionalnih strateških dokumentih.

(2) Za uresničevanje javnega interesa na področju medijev zagotavlja Republika Slovenija sredstva v državnem proračunu.

(3) Za zagotavljanje pravice do javnega obveščanja in obveščenosti na lokalnih območjih zagotavljajo samoupravne lokalne skupnosti v skladu z zakonom, ki ureja lokalno samoupravo, sredstva v občinskih proračunih, pri čemer morajo biti ta sredstva določena na posebni postavki.

2. Državne pomoči medijem

14. člen
(državne pomoči medijem)

(1) Republika Slovenija z namenom uresničevanja javnega interesa na področju medijev s proračunskimi sredstvi za medije, zagotovljenimi pri pristojnem ministrstvu, lahko podpira:

- ustvarjanje in razširjanje programskih vsebin, ki so pomembne za uresničevanje pravice do javnega obveščanja in obveščenosti;
- dejavnost radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena;
- ustvarjanje in razširjanje programskih vsebin, namenjenih osebam z invalidnostmi v njim prilagojenih tehnikah, oblikah in jezikih ter razvoj ustrezne tehnične infrastrukture;
- razvoj medijske pismenosti, kritično obravnavo primerov spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti v medijih ter prepoznavanje neresničnih in zavajajočih informacij v medijih;
- digitalni prehod medijev;
- razvoj novih medijskih vsebin in produktov ter novih orodij in oblik distribucije za doseganje občinstva;
- delovanje medijskih zagonskih podjetij;
- obstoj deficitarnih medijskih poklicev;
- znanstveno novinarstvo;
- dostop do digitalnih medijskih storitev;
- druge ukrepe, ki so v javnem interesu na področju medijev in so opredeljeni v nacionalnem programu za kulturo ali drugih nacionalnih strateških dokumentih.

(2) Za namene iz prejšnjega odstavka se zagotovijo sredstva v letni višini, ki ustreza vrednosti najmanj štirih odstotkov zneska prispevka za programe RTV Slovenija, ki je bil zbran v preteklem letu.

(3) Dodelitev državne pomoči iz prvega odstavka tega člena je pogojena s predhodno odobritvijo sheme državne pomoči s strani Evropske komisije.

(4) Finančne podpore za namene iz prvega odstavka tega člena ne morejo pridobiti:

- izdajatelji, ki so pod neposrednim ali posrednim prevladujočim vplivom, posamično ali skupaj, Republike Slovenije, samoupravnih lokalnih skupnosti in drugih oseb javnega prava ali političnih strank,
- izdajatelji, katerih mediji so v večinskem deležu že financirani iz drugih javnih sredstev;
- izdajatelji, ki nimajo vsaj treh zaposlenih delavcev ali rednih sodelavcev ali članov uredništva;

- izdajatelji, ki nimajo izpolnjenih obveznosti (pravne, finančne, pogodbene ipd.) do financerja in njegovih posrednih proračunskih uporabnikov;
- izdajatelji, ki jim je bila v zadnjih dveh letih najmanj dvakrat s pravnomočno odločbo izrečena globa za kršitev prepovedi spodbujanja k neenakopravnosti, nasilju in vojni ter razpihovanja sovraštva in nestrpnosti iz 34. člena tega zakona;
- izdajatelji medijev, katerih odgovorni uredniki ali osebe, ki so jih je nadomeščale, so bili v zadnjih dveh letih pravnomočno obsojeni za kaznivo dejanje javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti po Kazenskem zakoniku;
- izdajatelji, ki jim je bila v zadnjih dveh letih najmanj dvakrat s pravnomočno odločbo izrečena globa za prekršek v zvezi s plačilom za delo, delovnim časom, počitki, opravljanjem dela na podlagi pogodb civilnega prava kljub obstoju elementov delovnega razmerja ali v zvezi z zaposlovanjem na črno.

(5) Prevladujoč vpliv iz prejšnjega odstavka je zagotovljen, kadar Republika Slovenija, samoupravne lokalne skupnosti oziroma druge osebe javnega prava ali politične stranke, posamično ali skupaj:

- v izdajatelju, neposredno ali posredno prek druge gospodarske družbe ali druge pravne osebe zasebnega prava, lahko izvajajo prevladujoč vpliv na podlagi večinskega deleža vpisanega kapitala ali imajo pravico nadzora večine ali lahko imenujejo več kot polovico članov poslovodnega ali nadzornega organa, ali
- v izdajatelju neposredno ali posredno prek druge gospodarske družbe ali druge pravne osebe zasebnega prava nastopajo kot ustanovitelji.

15. člen (postopek dodelitve državne pomoči)

(1) O razdelitvi sredstev iz prejšnjega člena na podlagi javnih pozivov ali javnih razpisov (v nadaljnjem besedilu: razpis) odloča pristojni minister na predlog strokovne komisije. Kolikor niso vprašanja postopka razpisov v tem zakonu drugače urejena, se zanj smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja uresničevanja javnega interesa za kulturo.

(2) Vlada Republike Slovenije z uredbo podrobneje določi postopek razpisov, pogoje za sodelovanje na razpisih ter kriterije in merila za presojo in ocenjevanje vlog prijaviteljev.

(3) Člane strokovne komisije izmed strokovnjakov za področje medijev imenuje pristojni minister v skladu z zakonom, ki ureja uresničevanja javnega interesa za kulturo. Člani strokovne komisije ne morejo biti funkcionarji, poslanci in člani vodstev ali izvršilnih organov političnih strank.

(4) Pogoji za sodelovanje na razpisih se lahko nanašajo na:

- ustreznost za opravljanje dejavnosti (vpis v poklicni ali poslovni register, registracija dejavnosti, dovoljenje za izvajanje dejavnosti itd.);
- zagotovljenost ustreznih ekonomskih in finančnih zmogljivosti;
- zagotovljenost ustreznih strokovnih sposobnosti in izkušenj;
- zagotovljenost zadostnih zaposlitev ali rednih sodelavcev;
- spoštovanje zahtev o transparentnosti lastništva, državnega oglaševanja, konflikta interesov...;
- spoštovanje poklicnih in profesionalnih standardov pri dosedanjem delu;
- spoštovanje novinarske avtonomije in uredniške neodvisnosti;
- drugo glede na specifičnost posameznega razpisa.

(5) Pri določitvi kriterijev in meril za presojo in ocenjevanje vlog prijaviteljev se upoštevajo naslednja izhodišča:

- pomen izvedbe projekta za uresničevanje javnega interesa na področju medijev;
- presoja vsebinske zasnove projekta;
- presoja strokovnih referenc prijavitelja;
- presoja strokovnih referenc sodelujočih pri izvedbi projekta;
- presoja ustreznosti finančnega načrta realizacije projekta;
- doseg medija in občinstvo;
- drugo glede na specifičnost posameznega razpisa.

(6) Pristojno ministrstvo pri dodeljevanju državnih pomoči medijem upošteva tudi:

- podatke iz razvida medijev;
- podatke iz raziskave o stanju medijskega pluralizma;
- podatke o merjenju občinstev.

(7) V besedilih razpisov se lahko glede na specifičnost posameznega razpisa določijo tudi prednostni kriteriji in merila, pri čemer se lahko upoštevajo naslednja izhodišča:

- ohranjanje novinarskih delovnih mest za nedoločen čas;
- zagotavljanje visoke stopnje pravne zaščite in trajnejše socialne varnosti tako zaposlenim kot pogodbeno vezanim novinarjem, programskim delavcem in drugim ključnim delavcem v medijih;
- zagotavljanje visokih profesionalnih in etičnih standardov na področju novinarskega dela;
- zagotavljanje visokih standardov novinarske avtonomije in uredniške neodvisnosti;
- ureditev pravic in obveznosti novinarjev s kolektivno pogodbo širše ali ožje ravni;
- zagotavljanje rednega izobraževanja in usposabljanja novinarjev, programskih delavcev ali drugih ključnih poklicev v medijev;
- nepridobitnost in neprofitnost medija;
- dostopnost programskih vsebin osebam z invalidnostmi v njim prilagojenih tehnikah, oblikah in jezikih;
- zagotavljanje visokih programskih deležev lastne produkcije, slovenskih avdiovizualnih del in slovenske glasbe;
- obstoj nekaznovanosti.

(8) Prednostni kriteriji in merila iz prejšnjega odstavka pomenijo dodatno število točk, ki jih prejmejo projekti, ki te kriterije in merila izpolnjujejo.

(9) Prijavitelj, ki je dobil sredstva na razpisu, in ni izpolnil pogojev, določenih v razpisu, mora vrniti pridobljena sredstva.

3. Transparentnost podatkov o medijih

16. člen (razvid medijev)

(1) Pristojno ministrstvo kot uradno evidenco upravlja razvid medijev, v katerem obdeluje naslednje podatke:

- ime medija;
- ime ali firmo in sedež oziroma stalno prebivališče izdajatelja;
- elektronski naslov oziroma naslov spletne strani izdajatelja, ki omogoča hitro navezovanje stika z izdajateljem;
- ime in priimek odgovorne osebe izdajatelja oziroma njegovega zakonitega zastopnika, če je izdajatelj pravna oseba;
- vrsta medija in časovni interval razširjanja medija;
- datum pričetka delovanja medija;
- prevladujoče zvrsti programskih vsebin;
- ime in priimek odgovornega urednika;
- sedež uredništva oziroma odgovornega urednika;
- način in območje razširjanja programskih vsebin;
- jezik razširjanja programskih vsebin;
- vire financiranja medija, vključno z razčlenjenimi podatki o javnih virih in višini javnih sredstev (sredstva z javnih razpisov, neposredne državne pomoči, sredstva z naslova državnega ali političnega oglaševanja ...) ter navedbo pravne podlage za izplačilo (pogodba, zahtevki za izplačilo ...);
- podatke o vseh osebah, ki imajo lastniški delež oziroma delež upravljavskih ali glasovalnih pravic v kapitalu oziroma premoženju izdajatelja, oziroma podatke o vseh osebah, ki imajo najmanj pet odstotni lastniški delež oziroma delež upravljavskih ali glasovalnih pravic v kapitalu oziroma premoženju izdajatelja, ki je organiziran kot delniška družba;
- podatke o vseh povezanih osebah iz prejšnje alineje, vključno z imeni in priimki vseh povezanih fizičnih oseb;
- ime in priimek oziroma firma dejanskega lastnika medija;

– morebitne spremembe podatkov iz tega odstavka in datum prenehanja delovanja medija.

(2) Evidenca iz prejšnjega odstavka je javno dostopna na spletni strani pristojnega ministrstva. Za osebe, ki izkažejo pravni ali akademski interes, je razvid medijev dostopen tudi v strojno berljivi obliki, kot vmesnik za programiranje aplikacij (API).

(3) Pristojno ministrstvo obdeluje podatke iz prvega odstavka tega člena, dokler izdajatelj izvaja dejavnost razširjanja programskih vsebin oziroma do prenehanja delovanja medija. Po tem se podatki hranijo trajno, vendar niso več javno dostopni na spletni strani pristojnega ministrstva, ampak lahko do njih dostopa le tisti, ki izkaže pravni ali akademski interes.

(4) Pristojno ministrstvo obdeluje podatke iz prvega odstavka tega člena z namenom izvajanja nadzora nad določbami tega zakona ter zagotavljanjem transparentnosti delovanja, upravljanja, lastništva in financiranja medijev.

(5) Izdajatelj mora najpozneje v 30 dneh po pričetku izdajanja medija oziroma od nastanka spremembe oziroma prenehanja delovanja poslati pristojnemu ministrstvu podatke iz prvega odstavka tega člena, in sicer prek posebnega elektronskega obrazca, dostopnega na spletni strani pristojnega ministrstva.

(6) Podatki o javnih virih financiranja medijev, lastniških deležih, povezanih osebah in dejanskem lastniku se v razvidu medijev samodejno osvežujejo z zajemanjem podatkov iz podatkovnih zbirk naslednjih organov:

- Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve;
- ministrstva, pristojnega za finance;
- Uprave Republike Slovenije za javna plačila;
- ministrstva, pristojnega za javno upravo;
- agencije.

(7) V razvid medijev se ne vpisujejo:

- bilteni, katalogi in drugi nosilci objavljanja informacij, ki so namenjeni izključno oglaševanju, poslovnemu komuniciranju, izobraževalnemu procesu ali notranjemu delu pravnih oseb in drugih organizacij;
- spletne strani gospodarskih družb, političnih strank, verskih skupnosti, sindikatov, zbornic, zavodov, ustanov, društev ter drugih interesnih in strokovnih organizacij, ki so namenjene izključno predstavitvi njihovega dela in poslanstva;
- Uradni list Republike Slovenije, uradna glasila samoupravnih lokalnih skupnosti in drugih oseb javnega prava ter druge uradne objave, ki jih določajo predpisi;
- spletne strani državnih organov, samoupravnih lokalnih skupnosti, javnih agencij, javnih podjetij, javnih zavodov in drugih oseb javnega prava;
- šolska glasila;
- plakati, letaki, prospekti in transparenti.

17. člen

(posredovanje drugih podatkov o medijih)

(1) Na podlagi pisne zahteve pristojnega ministrstva morajo izdajatelj, operater, oglaševalska organizacija ali zakupnik medijskega prostora poslati ali dati na voljo tudi druge podatke o medijih, s katerimi razpolaga, kadar so ti podatki potrebni za izvajanje njenih pristojnosti, določenih v tem zakonu, ali za jasno opredeljene statistične namene, raziskave oziroma analize na področju medijev.

(2) V pisni zahtevi iz prejšnjega odstavka mora biti jasno naveden namen uporabe podatkov. Podatki, ki se zahtevajo, morajo biti sorazmerni z namenom, za katerega bodo uporabljeni.

(3) Pravne osebe, ki jih kot zavezance za informacije javnega značaja določa zakon, ki ureja dostop do informacij javnega značaja, morajo vsako leto do konca februarja poslati pristojnemu ministrstvu prek posebnega elektronskega obrazca, dostopnega na spletni strani pristojnega ministrstva, podatke o višini sredstev ali drugih prispevkih, namenjenih financiranju dejavnosti na področju medijev v preteklem letu, vključujoč sredstva in druge prispevke, namenjene oglaševanju, sponzoriranju in

promocijskemu umeščanju izdelkov v medijih, plačila za objavo naročenih programskih vsebin v medijih in donacije izdajateljem, ter podatke o končnih prejemnikih (izdajateljih) teh sredstev oziroma prispevkov.

(4) Pristojno ministrstvo podatke iz prejšnjega odstavka javno objavi na svoji spletni strani.

18. člen (obvezna objava podatkov v medijih)

(1) Z namenom natančne in jasne seznanitve bralcev, poslušalcev, gledalcev oziroma uporabnikov medijev o tem, kdo je odgovoren za objavljene programske vsebine, mora izdajatelj na primernem mestu v mediju, če to ni mogoče pa na svoji spletni strani, zagotoviti objavo naslednjih podatkov:

- ime oziroma firmo in sedež oziroma stalno prebivališče izdajatelja;
- ime in priimek odgovornega urednika;
- ime oziroma firmo in sedež tiskarne ter datum natisa ali ponatisa in število tiskanih izvodov, kadar gre za tiskani medij;
- elektronski naslov ali naslov spletne strani izdajatelja, ki omogoča hitro navezovanje stika z izdajateljem;
- ime oziroma firmo fizične ali pravne osebe, ki ima najmanj petodstotni delež kapitala ali najmanj petodstotni delež upravljaljskih ali glasovalnih pravic v premoženju izdajatelja;
- ime oziroma firmo fizične ali pravne osebe, ki je dejanski lastnik izdajatelja;
- naziv, sedež, elektronski naslov in naslov spletne strani organa, pristojnega za nadzor nad določbami tega zakona.

(2) Izdajatelj radijskega programa mora objaviti ime oziroma identifikacijo svojega programa najmanj enkrat na vsako uro oddajanja.

19. člen (razkritje konflikta interesov)

Izdajatelji, uredniki, novinarji in drugi avtorji prispevkov v medijih so dolžni v primerih, ko so vpleteni v dejanski ali potencialni konflikt interesov, jasno navesti in označiti obstoj takšnega konflikta. Razkritje mora biti objavljeno na način, ki je jasno razumljiv in dostopen javnosti.

4. Koncentracije v medijih

20. člen (priglasitev koncentracij v medijih)

(1) Koncentracija v medijih po tem zakonu je koncentracija, kot jo določa zakon, ki ureja preprečevanje omejevanja konkurence, in pri kateri gre za trajnejše spremembe kontrole nad podjetjem, katerega dejavnost vsaj enega podjetja v skupini, ki se ga prevzema, je izdajanje medija.

(2) Prepovedana je koncentracija v medijih, ki bistveno ogroža javni interes na področju medijev.

(3) Pri presoji koncentracije v medijih se upoštevajo naslednje okoliščine:

- obstoj raznolike, raznovrstne in neodvisne ponudbe splošnoinformativnih programskih vsebin na različnih platformah;
- obstoj kakovostnih kulturnih in izobraževalnih programskih vsebin;
- obstoj programskih vsebin s področja preiskovalnega novinarstva ter drugih zahtevnejših in posebnih novinarskih vrst, ki so v javnem interesu na področju medijev;
- obstoj pluralnosti intelektualnega trga v medijih (intelektualni pluralizem);
- posledice vertikalne koncentracije (medijska, oglaševalska in telekomunikacijska dejavnost) na javni interes na področju medijev;
- obstoj morebitnih vstopnih ovir, ki onemogočajo svobodno konkurenco med različnimi ponudniki in razvoj medijskega trga;

- dostopnost programskih vsebin za vse demografske in socialne družbene skupine;
- dostopnost do oglaševalskih in drugih virov financiranja;
- dostopnost do elektronskih in drugih distribucijskih omrežij;
- možnosti uporabnikov, da dostopajo do različnih virov splošnoinformativnih programskih vsebin;
- zagotovljenost uredniške neodvisnosti;
- ohranjanje novinarskih delovnih mest in dopisništev;
- zagotovljenost zadostnih finančnih sredstev prevzemnika, potrebnih za ohranitev in razvoj medijske dejavnosti;
- izplačevanje finančnih in davčnih obveznosti do Republike Slovenije ter plačevanje plač in prispevkov za socialno varnost zaposlenim.

(4) Koncentracijo v medijih je treba prigrasiti Javni agenciji Republike Slovenije za varstvo konkurence (v nadaljnjem besedilu: AVK) v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje omejevanja konkurence, če:

- je letni promet, ustvarjen z izdajanjem medijev, prevzetega podjetja skupaj z drugimi podjetji v skupini v predhodnem poslovnem letu v Republiki Sloveniji presejal 500.000,00 eurov;
- dve ali več neodvisnih podjetij ustanovi skupno podjetje, ki opravlja vse funkcije samostojnega podjetja z daljšim trajanjem, in se dejavnost ustanovljenega podjetja nanaša na izdajanje medija ter jo je podjetje dolžno prigrasiti v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje omejevanja konkurence.

(5) AVK lahko, ne glede na prejšnji odstavek, če meni da so podane okoliščine iz drugega odstavka tega člena, v 30 dneh od dneva, ko je bila seznanjena o koncentraciji, pozove v koncentraciji udeležena podjetja, da jo v roku, ki ne sme biti krajši od 15 dni, obvestijo o koncentraciji in jo opišejo. Najpozneje v 25 delovnih dneh od dneva, ko je AVK prejela obvestilo o izvedbi take koncentracije, lahko AVK pozove podjetja, da koncentracijo prigrasijo.

(6) Za vodenje in odločanje, prekrškovni postopek in administrativno sankcioniranje v postopku prigrasitve oziroma presoje koncentracije v medijih se uporabljajo določbe zakona, ki ureja preprečevanje omejevanja konkurence, če ni v tem zakonu določeno drugače.

(7) V postopku presoje koncentracije v medijih AVK pridobi predhodno mnenje Nacionalnega sveta za medije o presoji posledic koncentracije v medijih za javni interes na področju medijev (test javnega interesa). Če so udeleženi izdajatelji radijskih ali televizijskih programov oziroma avdiovizualnih medijskih storitev, pa AVK pridobi tudi predhodno mnenje agencije.

(8) V postopku presoje koncentracij v medijih imajo pravico podati mnenje strokovna združenja novinarjev oziroma medijev in nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu na področju medijev.

(9) Izrazi, uporabljeni v tem členu (koncentracija, podjetje, podjetja v skupini), imajo pomen, kot ga določa zakon, ki ureja preprečevanje omejevanja konkurence.

(10) Za nadzor, prekrškovni postopek in administrativno sankcioniranje tega člena je pristojna AVK.

5. Programski deleži

21. člen (delež lastne produkcije)

(1) Delež programskih vsebin lastne produkcije mora obsegati najmanj 20 odstotkov dnevnega oddajnega časa posameznega radijskega ali televizijskega programa.

(2) V delež lastne produkcije iz prejšnjega odstavka se vštevata tudi predvajanje glasbe v slovenskem jeziku, ki se predvaja izven programskih vsebin, ter predvajanje premier in prvih ponovitev slovenskih avdiovizualnih del.

(3) Če je pri izdelavi programske vsebine sodelovalo več izdajateljev, se v delež lastne produkcije vsakemu všteje enak delež, ki je sorazmeren s številom izdajateljev. Če izdajatelji izkažejo, da so pri

izdelavi programske vsebine sodelovali z različnimi vložki, se v delež lastne produkcije vsakemu v šteje delež, ki je sorazmeren z njegovim vložkom.

(4) V dnevni oddajni čas iz prvega odstavka tega člena se ne všttevajo oglasi, radijska ali TV prodaja in neplačana obvestila.

(5) Obveznost zagotavljanja deležev lastne produkcije ne velja ob sobotah in nedeljah, ob državnih praznikih, ki so dela prosti dnevi, in drugih dela prostih dnevih v skladu z zakonom, ki ureja praznike in dela proste dneve v Republiki Sloveniji, ter v času trajanja šolskih počitnic, kot jih določajo predpisi, ki urejajo šolske počitnice za učence. V tem času tudi ne veljajo zahteve po lastni produkciji lokalnih, študentskih in nepridobitnih radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena.

22. člen (delež slovenskih avdiovizualnih del)

(1) Delež slovenskih avdiovizualnih del mora obsegati najmanj pet odstotkov letnega oddajnega časa posameznega televizijskega programa.

(2) Izdajatelj televizijskega programa, ki ne izpolnjuje deleža iz prejšnjega odstavka, mora za produkcijo ali za pridobitev pravic do slovenskih avdiovizualnih del, ki jih predvaja prek svojega televizijskega programa, vsako koledarsko leto nameniti finančni prispevek v višini najmanj enega odstotka vseh njegovih prihodkov v preteklem koledarskem letu iz naslova izvajanja televizijske dejavnosti v skladu z zakonom, ki ureja avdiovizualne medijske storitve.

(3) V letni oddajni čas iz prvega odstavka tega člena se ne všttevajo oglasi, poročila, športni dogodki, igre, video strani in TV prodaja.

(4) Določbe o deležu slovenskih avdiovizualnih del po tem zakonu ne veljajo za:

- televizijske programe, ki so namenjeni občinstvu lokalnih območij Republike Slovenije in niso vključeni v programsko mrežo, ki dosega več kot 50 odstotkov prebivalstva Republike Slovenije;
- lokalne, študentske in nepridobitne televizijske programe s statusom posebnega pomena;
- televizijske programe, pri katerih je povprečna letna gledanost v preteklem letu glede na vse razširjane televizijske programe v Republiki Sloveniji znašala manj kot 0,3 odstotka;
- televizijske programe, ki so v skladu z ustanovitvenim aktom in dovoljenjem za izvajanje televizijske dejavnosti namenjeni madžarski ali italijanski narodni skupnosti oziroma romski skupnosti, ki živi v Sloveniji;
- televizijske programe, ki ciljajo drugo državo in niso dostopni v Republiki Sloveniji;
- tematske televizijske programe;
- televizijske programe, namenjene izključno oglaševanju in televizijski prodaji.

23. člen (delež glasbe v slovenskem jeziku)

(1) Delež glasbe v slovenskem jeziku mora obsegati najmanj 20 odstotkov števila vseh skladb, predvajanih v dnevni oddajni času med 0. in 24. uro posameznega radijskega ali televizijskega programa.

(2) V primeru radijskih in televizijskih programov Radiotelevizije Slovenija znaša delež iz prejšnjega odstavka 40 odstotkov, v primeru lokalnih, študentskih in nepridobitnih radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena pa 25 odstotkov.

(3) V primeru glasbenih oddaj, namenjenih predstavitvi in promociji glasbe v slovenskem jeziku, v katerih neodplačno gostujejo glasbeni ustvarjalci in so predvajane v dnevni oddajni času med 6. in 22. uro, se za namen ugotavljanja deleža glasbe v slovenskem jeziku število v takšni oddaji predvajanih skladb v slovenskem jeziku upošteva v dvakratniku.

(4) Določbe o deležih glasbe v slovenskem jeziku po tem zakonu ne veljajo za:

- radijske in televizijske programe, ki so v skladu z ustanovitvenim aktom in dovoljenjem za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti namenjeni madžarski ali italijanski narodni skupnosti, romski skupnosti, ki živi v Sloveniji, ali tuji javnosti;
- radijske in televizijske programe, ki ciljajo drugo državo in niso dostopni v Republiki Sloveniji;
- tematske radijske programe;
- radijski in televizijski programi, ki v skladu z dovoljenjem za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti predvajajo večinoma instrumentalno glasbo;
- 3. program Radia Slovenija – program Ars.

24. člen

(posebne programske zahteve za Radiotelevizijo Slovenija)

(1) Slovenska avdiovizualna dela morajo na 1. in 2. televizijskem programu Radiotelevizije Slovenija skupaj obsegati najmanj 25 odstotkov letnega oddajnega časa, pri čemer morajo eno četrtno tega deleža ustvariti neodvisni producenti.

(2) Avdiovizualna dela neodvisnih producentov morajo obsegati najmanj 10 odstotkov letnega oddajnega časa televizijskih programov Radiotelevizije Slovenija, k čemur se vštevajo tudi tisti delež slovenskih avdiovizualnih del iz prejšnjega odstavka, ki ga ustvarijo neodvisni producenti.

(3) V letni oddajni čas iz tega člena se ne vštevajo oglasi, poročila, športni dogodki, igre, video strani in TV prodaja.

(4) Zahteve iz tega člena ne veljajo za posebni nacionalni televizijski program, namenjen neposrednim prenosom sej Državnega zbora Republike Slovenije, in za televizijske programe, ki so namenjeni italijanski in madžarski narodni skupnosti.

6. Programi posebnega pomena

25. člen

(lokalni radijski in televizijski programi posebnega pomena)

(1) Lokalni radijski program posebnega pomena je program, ki je namenjen prebivalcem območja, na katerem živi do 50 odstotkov prebivalstva Republike Slovenije, in ima v oddajnem času med 5. in 19. uro dnevno najmanj 20 odstotkov programskih vsebin lastne produkcije, namenjenih lokalnemu prebivalstvu.

(2) Lokalni televizijski program posebnega pomena je program, ki je namenjen prebivalcem območja, na katerem živi do 50 odstotkov prebivalstva Republike Slovenije, in ima v oddajnem času med 8. in 22. uro dnevno najmanj 20 odstotkov programskih vsebin lastne produkcije, namenjenih lokalnemu prebivalstvu.

(3) Status lokalnega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena pridobi izdajatelj, ki poleg pogojev iz prvega oziroma drugega odstavka tega člena izpolnjuje tudi naslednje pogoje:

- v delež programskih vsebin iz prvega in drugega odstavka tega člena se vštevajo programske vsebine, ki jih določa splošni akt o metodologiji nadzorstva, razen zabavnih programskih vsebin;
- v skladu s svojim ustanovitvenim aktom ima imenovan programski odbor, v katerem so zastopani interesi lokalnega območja s področja kulture, izobraževanja, gospodarstva in športa ter izdajatelja programa;
- v programu zagotavlja vsebine iz življenja in dela Slovencev v zamejstvu, pripadnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti ter romske skupnosti, če te skupnosti živijo na območju, kateremu je namenjen njegov program;
- ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas s polnim delovnim časom z najmanj tremi delavci, ki sodelujejo pri pripravi programskih vsebin, razen če gre za program, ki je v skladu z ustanovitvenim aktom in programsko zasnovo namenjen pripadnikom manjšinskih etničnih in narodnih skupnosti.

(4) Programski odbor iz 3. alineje prejšnjega odstavka, ki ima najmanj tri člane, spremlja uresničevanje programske zasnove, seznanja odgovornega urednika s svojimi stališči in predlogi, daje mnenje k programski zasnovi in opravlja druge naloge v skladu z aktom o ustanovitvi.

(5) O podelitvi statusa lokalnega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena po predhodnem mnenju pristojnega ministrstva odloči agencija z odločbo.

(6) Agencija po predhodnem mnenju pristojnega ministrstva z odločbo odvzame status lokalnega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena, če:

- izdajatelj ne izpolnjuje predpisanih pogojev iz tega člena in ugotovljenih nepravilnosti tudi ne odpravi v roku, ki ga določi agencija;
- izdajatelj sam poda zahtevo za odvzem statusa.

(7) V primeru iz 2. alineje prejšnjega odstavka agencija izda ugotovitveno odločbo.

26. člen

(lokalni radijski ali televizijski programi v mreži)

(1) Izdajatelji s statusom lokalnega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena se lahko organizacijsko in programsko povežejo za razširjanje lokalnega radijskega ali televizijskega programa v mreži pod naslednjimi pogoji:

- njihovi programi skupaj so namenjeni prebivalcem območja, na katerem živi do 50 odstotkov prebivalcev Republike Slovenije;
- vsak od povezanih izdajateljev oddaja na območju, za katero mu je bilo izdano dovoljenje, vsak dan med 5. in 19. uro za radijske programe ter 8. in 22. uro za televizijske programe najmanj dve uri programskih vsebin lastne produkcije;
- skupna lastna produkcija povezanih izdajateljev, v katero se ne všteva program iz prejšnje alineje, vsak dan med 5. in 19. uro za radijske programe ter 8. in 22. uro za televizijske programe obsega najmanj 25 odstotkov programskih vsebin, ki se oddajajo prek mreže;
- povezani izdajatelji sklenejo skupni pisni pravni akt o načinu njenega izvajanja;
- povezani izdajatelji s posebnim aktom imenujejo odgovornega urednika skupnega programa, ki odgovarja za razširjanje programskih vsebin v skladu s tem zakonom.

(2) Lokalni radijski ali televizijski programi v mreži se za namene tega zakona v mrežnem oddajnem času obravnavajo kot enotni lokalni radijski ali televizijski program z enotno identifikacijo, pri čemer mora biti ob vsakem pričetku predvajanja lokalnega radijskega ali televizijskega programa v času, ko ta ne razširja radijske ali televizijske mreže, objavljena identifikacija tega radijskega ali televizijskega programa, ob vsakem pričetku razširjanja programske radijske ali televizijske mreže pa identifikacija radijske ali televizijske mreže, kot sta določeni v dovoljenju za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti.

(3) O dovolitvi oddajanja lokalnega radijskega ali televizijskega programa v mreži na podlagi vloge povezanih izdajateljev odloči agencija z vpisom mreže v dovoljenje za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti vsakega od povezanih izdajateljev.

27. člen

(študentski radijski in televizijski programi posebnega pomena)

(1) Študentska organizacija je lahko izdajatelj študentskega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena, ali obeh teh programov, če programske vsebine ustvarjajo in razširjajo večinoma študentje in so pretežno namenjene študentski javnosti, in če uporablja presežek prihodkov nad odhodki samo za izvajanje dejavnosti, za katero je ustanovljena, v skladu z zakonom, ki ureja delovanje in dejavnost samoupravne skupnosti študentov Slovenije, in s svojim ustanovitvenim aktom.

(2) Programske vsebine študentskega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena so informacije vseh vrst in avtorska dela, katerih namen je obveščanje ter zadovoljevanje izobraževalnih, znanstvenih, strokovnih, umetniških, kulturnih in drugih potreb študentske in širše javnosti.

(3) O podelitvi statusa študentskega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena po predhodnem mnenju pristojnega ministrstva odloči agencija z odločbo.

(6) Agencija po predhodnem mnenju pristojnega ministrstva z odločbo odvzame status študentskega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena, če:

- izdajatelj ne izpolnjuje predpisanih pogojev iz tega člena in ugotovljenih nepravilnosti tudi ne odpravi v roku, ki ga določi agencija;
- izdajatelj sam poda zahtevo za odvzem statusa.

(7) V primeru iz 2. alineje prejšnjega odstavka agencija izda ugotovitveno odločbo.

28. člen

(nepridobitni radijski in televizijski programi posebnega pomena)

(1) Status nepridobitnega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena pridobi izdajatelj, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- v dnevnem oddajnem času med 5. in 19. uro, če gre za radijski program, oziroma med 8. in 22. uro, če gre za televizijski program, zagotavlja najmanj 20 odstotkov programskih vsebin lastne produkcije, in sicer izvirmih splošnoinformativnih programskih vsebin, programskih vsebin s področja preiskovalnega novinarstva, programskih vsebin, namenjenih spremljanju in kritični refleksiji kulture in umetnosti, izobraževalnih vsebin, ali drugih zahtevnejših, specifičnih, inovativnih in manj zastopanih novinarskih zvrsti, vrst in žanrov;
- ni ustanovljen z namenom opravljanja pridobitne dejavnosti ali z namenom pridobivanja dobička ali z namenom razvoja, olajševanja ali pospeševanja pridobitne dejavnosti svojih ustanoviteljev, družbenikov ali članov;
- v skladu s svojim ustanovitvenim aktom dobiček ali presežek prihodkov nad odhodki uporablja izključno za doseganje namenov ali ciljev na področju izdajanja nepridobitnega programa in svojega premoženja ne deli med svoje ustanovitelje, družbenike, člane ali druge osebe;
- plače njegovih zaposlenih ter nadomestila za plače članov organov upravljanja in nadzora pri izdajatelju ter druga nadomestila (potni stroški, dnevnice itd.) ne presegajo tarif, ki jih veljavni predpisi in kolektivna pogodba zaposlenih v kulturi določajo za javne zavode;
- ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas ali zagotovljeno drugo dolgotrajno sodelovanje z najmanj dvema novinarjema oziroma programskima delavcema, razen če gre za program, ki je namenjen obveščanju pripadnikov manjšinskih etničnih in narodnih skupnosti.

(2) O podelitvi statusa nepridobitnega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena po predhodnem mnenju pristojnega ministrstva odloči agencija z odločbo.

(3) Agencija po predhodnem mnenju pristojnega ministrstva z odločbo odvzame status nepridobitnega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena, če:

- izdajatelj ne izpolnjuje predpisanih pogojev iz tega člena in ugotovljenih nepravilnosti tudi ne odpravi v roku, ki ga določi agencija;
- izdajatelj sam poda zahtevo za odvzem statusa.

(4) V primeru iz 2. alineje prejšnjega odstavka agencija izda ugotovitveno odločbo.

29. člen

(pravna podlaga za sprejem splošnega akta)

Agencija sprejme splošni akt, v katerem podrobneje določi postopek pridobitve oziroma odvzema statusa lokalnega, študentskega in nepridobitnega programa posebnega pomena ter postopek za dovolitev razširjanja lokalnih radijskih in televizijskih programov v mreži.

7. Nacionalni svet za medije

30. člen

(Nacionalni svet za medije)

(1) Nacionalni svet za medije (v nadaljnjem besedilu: svet za medije) je neodvisno strokovno telo na področju medijev, ki usmerja uresničevanje javnega interesa na področju medijev.

(2) Svet za medije opravlja naslednje naloge:

- spremlja stanje na področju medijev;
- pripravi oziroma naroči analizo uresničevanje javnega interesa na področju medijev;
- pripravi oziroma naroči raziskavo stanja medijskega pluralizma;
- daje predhodna mnenja v postopku presoje koncentracij v medijih;
- obravnava predloge predpisov s področja medijev oziroma daje pobude in predloge za urejanje posameznih vprašanj na teh področjih;
- pripravlja letna poročila o svojem delu z oceno stanja na področju medijev;
- opravlja druge naloge v skladu z aktom o ustanovitvi, zakonom, ki ureja elektronske komunikacije, zakonom, ki ureja avdiovizualne medijske storitve, in zakonom, ki ureja Radiotelevizijo Slovenija.

31. člen (sestava in imenovanje sveta)

(1) Svet za medije sestavlja sedem članov, ki morajo v največji možni meri odražati enakopravno zastopanost spolov ter enakomerno zastopanost strokovnih področij oziroma izkušenj, opredeljenih v petem odstavku tega člena.

(2) Predsednika sveta za medije imenujejo člani sveta izmed sebe.

(3) Vlada na podlagi izvedenega javnega poziva oblikuje predlog liste kandidatov za člane sveta za medije in jo pošlje v imenovanje Državnemu zboru Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: državni zbor). Državni zbor glasuje o celotni listi kandidatov. Lista je izglasovana, če zanjo glasuje večina vseh poslancev.

(4) Mandat predsednika in članov sveta za medije je pet let. Po izteku mandata so lahko ponovno imenovani.

(5) Člani sveta za medije so lahko le ugledni strokovnjaki s področja medijev, novinarstva, komunikologije ali avdiovizualne kulture oziroma ugledne osebe z večletnimi izkušnjami na vodilnih ali vodstvenih položajih v medijih oziroma v uredništvih medijev.

(6) Člani sveta za medije ne morejo biti funkcionarji, poslanci in člani vodstev ali izvršilnih organov političnih strank.

(7) Član sveta za medije je lahko predčasno razrešen:

- če to sam zahteva;
- če je pravnomočno obsojen na kaznivo dejanje s kaznijo odvzema prostosti;
- zaradi trajne izgube delovne zmožnosti za opravljanje svoje funkcije;
- če ne izpolnjuje svojih dolžnosti neprekinjeno šest mesecev;
- če ne izpolnjuje več pogojev za člana sveta iz prejšnjega odstavka;
- če huje krši svoje dolžnosti, določene v aktu o ustanovitvi ali poslovniku;
- če se neopravičeno ne udeležuje sej;
- če huje krši zakon.

(8) Član sveta za medije je predčasno razrešen, ko državni zbor ugotovi nastop enega od razlogov iz prejšnjega odstavka in na tej podlagi odloči o predčasni razrešitvi. Predlog za predčasno razrešitev na podlagi 2. do vključno 8. alinee prejšnjega odstavka lahko da državnemu zboru pristojno ministrstvo ali neposredno svet za medije.

(9) Natančnejšo organizacijo in način delovanja sveta za medije v skladu s tem zakonom določi vlada v aktu o ustanovitvi.

(10) Svet za medije izvaja naloge iz tega zakona po poslovniku, ki ga sprejme najpozneje v treh mesecih po imenovanju vseh članov sveta za medije.

32. člen
(pogoji in sredstva za delovanje)

- (1) Vlada zagotovi administrativno in tehnično podporo ter sredstva za delovanje sveta za medije.
- (2) Člani sveta za medije imajo pravico do povračila stroškov in do nagrade za svoje delo, v skladu z uredbo, ki ureja sejnine in povračila stroškov v javnih skladih, javnih agencijah, javnih zavodih in javnih gospodarskih zavodih.

IV. OBVEZNOSTI IN ODGOVORNOSTI IZDAJATELJEV TER NUJNE OMEJITVE MEDIJSKE DEJAVNOSTI

1. Splošno

33. člen
(zaščita slovenskega jezika)

- (1) Ime medija in njegovih rubrik oziroma oddaj mora biti v slovenskem jeziku, razen kadar gre za medije ali njegove rubrike oziroma oddaje, ki so slovenske licenčne različice tujega medija ali rubrik oziroma oddaj z blagovnimi ali storitvenimi znamkami tega medija.
- (2) Programske vsebine in oglasi se morajo prek medijev razširjati v slovenskem jeziku, ali pa morajo biti na ustrezen način prevedene v slovenski jezik.
- (3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se lahko programske vsebine, ne pa tudi oglasi, izjemoma razširjajo v tujem jeziku zaradi:
- aktualnosti, neposrednosti in avtentičnosti obveščanja javnosti ter je obveščanje v tujem jeziku v interesu javnosti;
 - neizogibnih časovnih, tehničnih ali drugih nepričakovanih ovir, na katere izdajatelj ni mogel vplivati.
- (4) Razlog oziroma namen razširjanja programskih vsebin v tujem jeziku iz prejšnjega odstavka mora biti posebej opredeljen na vidnem mestu nosilca teh vsebin z razvidnimi grafičnimi, optičnimi ali akustičnimi znaki v slovenskem jeziku.
- (5) Določbe tega člena ne veljajo za medije, ki so namenjeni madžarski ali italijanski narodni skupnosti v Republiki Sloveniji, romski skupnosti, ki živi v Sloveniji, in za medije, ki so v skladu s programsko zasnovo ali ustanovitvenim aktom izdajatelja v prvi vrsti namenjeni bralcem, poslušalcem oziroma gledalcem iz druge jezikovne skupine ali ciljajo drugo državo in niso dostopni v Republiki Sloveniji.

34. člen
(prepoved spodbujanja k neenakopravnosti, nasilju in vojni ter razpihovanja sovraštva in nestrpnosti)

- (1) Izdajatelj ne sme prek medija razširjati programskih vsebin, s katerimi se spodbuja k narodni, rasni, verski, spolni ali drugi neenakopravnosti, k nasilju ali vojni, ali razpihuje narodno, rasno, versko, spolno ali drugo sovraštvo ali nestrpnost, ki temelji na razlikovanju glede na druge osebne okoliščine.
- (2) V primeru suma kršitve prejšnjega odstavka sme pristojni inšpektor izdajatelju izdati začasni ukrep odstranitve oziroma prepovedi razširjanja spornih vsebin. Izdajatelj mora izvesti ukrep inšpektorja iz prejšnjega odstavka v roku 24 ur.
- (3) Pristojni inšpektor mora po uradni dolžnosti takoj po izdaji začasnega ukrepa ukrep posredovati v presojo Upravnemu sodišču Republike Slovenije, ki lahko ukrep potrdi, spremeni ali razveljavi. Sodišče odloči o ukrepu v roku 14 dni.

(4) Pristojni inšpektor se lahko pred izdajo začasnega ukrepa iz drugega odstavka tega člena posvetuje z Varuhom človekovih pravic, Zagovornikom načela enakosti, strokovnimi združenji novinarjev oziroma medijev ali drugimi nevladnimi organizacijami, ki delujejo na področju medijev. Pristojni inšpektor ni vezan na njihova mnenja, stališča ali navodila.

35. člen (zaščita otrok)

(1) Otrokom oziroma mladoletnikom je po tem zakonu zagotovljeno posebno varstvo in skrb. Koristi otrok imajo prednost pred vsemi drugimi pravicami ter presojami po tem zakonu.

(2) Prek medijev je prepovedano prizadeti telesni, duševni ali moralni razvoj otrok. Programske vsebine, ki bi lahko resno škodovale njihovem razvoju, so lahko dostopne le tako, da otroci do njih v normalnih razmerah ne morejo dostopati.

(3) Otroci ne smejo biti prek medijev izpostavljeni samovoljnemu ali nezakonitemu vmešavanju v njihovo zasebno življenje, družino ali dom, niti nezakonitim napadom zoper njihovo čast in ugled. Pri zbiranju informacij, poročanju in objavi fotografij ter pri prenašanju izjav o otrocih morajo novinarji pokazati posebno obzirnost in pri tem v nobenem primeru ne smejo škodovati otrokovim koristim. Za vsako objavljeno informacijo o otrocih morajo novinarji pridobiti predhodno soglasje njihovih staršev ali skrbnikov.

36. člen (pravila za komentiranje)

(1) Izdajatelj, ki v okviru medija dovoljuje komentiranje javnosti, mora oblikovati pravila za komentiranje ter jih javno objaviti na primernem mestu v mediju.

(2) Pravila za komentiranje iz prejšnjega odstavka morajo biti v skladu s tem zakonom in obvezno določati:

- prepoved spodbujanja k neenakopravnosti, nasilju in vojni ter razpihovanja sovraštva in nestrpnosti;
- možnost podaje pritožbe zaradi kršitve navedenih pravil;
- postopek za obravnavo pritožb.

(3) Komentar, ki ni v skladu z objavljenimi pravili, mora biti umaknjen v najkrajšem možnem času po prijavi oziroma najpozneje v enem delovnem dnevu po prijavi.

37. člen (objava nujnega sporočila)

(1) Izdajatelj mora v svojem mediju na zahtevo državnih organov, javnih agencij, javnih podjetij ali javnih zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo v zvezi z resno nevarnostjo ali ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti in obrambe države. Za resničnost in točnost sporočila odgovarja tisti, ki ga je poslal mediju.

(2) V primeru dalj časa trajajoče nevarnosti oziroma ogroženosti se mora nujno sporočilo objaviti večkrat, dokler nevarnost oziroma ogroženost ne preneha.

2. Zahteve in omejitve pri oglaševanju

38. člen (prepoznavnost in označitev oglasov)

(1) Oglaševanje, ki bi lahko zavajalo glede svoje narave, je prepovedano. Oglasi morajo biti jasno prepoznavni kot taki in se morajo razločevati od uredniško oblikovanih programskih vsebin.

(2) Oglasi morajo biti označeni z navedbo, da gre za oglase. V primeru, ko gre za druge vrste plačanih objav, morajo biti te označene kot »plačana objava« in vsebovati podatke o naročniku objave.

(3) Neodplačne objave morajo biti jasno označene kot take, z navedbo, da gre za neodplačne objave, in vsebovati podatke o naročniku objave.

(4) Programska vsebina, katere objavo naroči pravna ali fizična oseba za plačilo ali drugo podobno nadomestilo, mora biti na izpostavljenem mestu na začetku programske vsebine označena z opozorilom »Plačana objava«, ki je izrazno bolj poudarjeno od sporočila v programski vsebini (krepki tisk oziroma ustrezna zvočna ali vizualna sredstva).

(5) Poleg oglasov in drugih plačanih objav, neodplačnih objav, promocijskega umeščanja izdelkov in sponzoriranih programskih vsebin morajo biti posebej označene kot take tudi katerekoli druge vsebine v mediju, ki so namenjene neposredni ali posredni promociji oziroma pospeševanju prodaje, nakupa ali najema izdelka ali storitve ali doseganju kakega drugega oglaševalskega učinka.

39. člen

(posebne zahteve in omejitve pri oglaševanju)

(1) V medijih je prepovedano prikrito oglaševanje, ki bi lahko pri bralcu, poslušalcu ali gledalcu vzbujalo vtis, da gre v primeru objave oglasa ali druge plačane objave za uredniško oblikovano programsko vsebino oziroma novinarski prispevek.

(2) Za prikrito oglaševanje odgovarjata naročnik objave in odgovorni urednik. V primeru prikritega oglaševanja velja domneva, da je bilo storjeno z namenom. Dokazno breme, da ne gre za prikrito oglaševanje, je na strani odgovornega urednika.

(3) Pri oglaševanju je prepovedano uporabljati tehnične postopke, ki bralcem, poslušalcem oziroma gledalcem ne omogočajo zavestnega zaznavanja oglasov.

(4) Z oglasi se ne sme:

- prizadeti spoštovanja človekovega dostojanstva;
- spodbujati k narodni, rasni, verski, spolni ali drugi neenakopravnosti, k nasilju ali vojni, ali razpihovati narodno, rasno, versko, spolno ali drugo sovraštvo ali nestrpnost, ki temelji na razlikovanju glede na druge osebne okoliščine;
- spodbujati vedenja ali dejanja, ki škodujejo zdravju ali varnosti ljudi, zaščitni okolja ali varstvu kulturne dediščine;
- žaliti verskih ali političnih prepričanj;
- škoditi interesom uporabnikov oziroma potrošnikov.

40. člen

(prepoved oglaševanja)

Oglaševanje, sponzoriranje, radijska ali televizijska prodaja in promocijsko umeščanje izdelkov v medijih je v primeru alkoholnih pijač, tobaka in tobačnih izdelkov, elektronskih cigaret in posodic za njihovo polnjenje, zdravil, medicinskih pripomočkov, zdravstvene dejavnosti, zdravstvenih storitev in izvajalcev zdravstvene dejavnosti je prepovedano, razen če je z zakonom določeno drugače.

41. člen

(zaščita otrok pri oglaševanju)

(1) Oglasi, katerih pretežno ciljno občinstvo so otroci, ali v katerih nastopajo otroci, ne smejo vsebovati prizorov nasilja, pornografije in drugih vsebin, ki bi lahko škodovale njihovemu zdravju ter duševnemu in telesnemu razvoju, ali kako drugače negativno vplivale na dovzetnost otrok.

(2) Z oglasi se ne sme:

- spodbujati otrok k nakupu proizvodov ali storitev z izkoriščanjem njihove neizkušenosti in lahkovernosti;

- spodbujati otrok, da bi prepričevali starše ali koga drugega v nakup proizvodov ali storitev;
- izkoriščati posebnega zaupanja otrok v starše, učitelje ali druge osebe;
- prikazovati otrok v nevarnih situacijah.

42. člen
(naročnik oglasa)

- (1) Naročnik oglasa ne sme vplivati na programsko zasnovo medija in uredniško neodvisnost medija.
- (2) Naročnik oglasa odgovarja za resničnost in točnost navedb oziroma podatkov v oglasu.

43. člen
(zahteve in omejitve pri sponzoriranju)

- (1) Vsaka sponzorirana programska vsebina mora biti jasno označena kot takšna, z navedbo sponzorjevega imena ali njegovega znaka.
- (2) Sponzor ne sme vplivati na sponzorirane programske vsebine in na njihovo umestitev v mediju ter s tem omejevati uredniške neodvisnosti medija.
- (3) Sponzorirane programske vsebine ne smejo spodbujati prodaje oziroma nakupa ali dajanja v najem izdelkov ali storitev sponzorja ali tretje osebe, še posebej ne s posebnim predstavljanjem teh izdelkov ali storitev.
- (4) Poročila in druge aktualne informativne programske vsebine ne smejo biti sponzorirane.

44. člen
(omejitve obsega radijskega oglaševanja in radijske prodaje)

Skupni obseg oglasov in radijske prodaje v radijskem programu ne sme preseči 20 odstotkov dnevnega oddajnega časa.

45. člen
(promocijsko umeščanje izdelkov v radijskem programu)

- (1) Promocijsko umeščanje izdelkov je dovoljeno v vseh radijskih programih, razen v otroških, verskih in informativnih programskih vsebinah, kot so poročila in dnevnoinformativne oddaje, ter v oddajah za zaščito potrošnikov in svetovalnih oddajah.
- (2) Promocijsko umeščanje izdelkov, ki je v skladu s tem zakonom, se ne šteje za prikrito oglaševanje.
- (3) Prepovedano je promocijsko umeščanje izdelkov, za katere velja prepoved oglaševanja oziroma prepoved avdiovizualnih komercialnih sporočil v skladu s tem ali drugimi zakoni.
- (4) Programske vsebine, ki vsebujejo promocijsko umeščanje izdelkov, morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
 - promocijsko umeščanje izdelkov ne vpliva na vsebino ali razvrstitev v sporedu radijskega programa tako, da bi posegalo v odgovornost in uredniško neodvisnost izdajatelja radijskega programa;
 - s promocijskim umeščanjem izdelkov se neposredno ne spodbuja nakupa ali najema izdelkov ali storitev, zlasti ne s posebnim navajanjem teh izdelkov ali storitev z namenom promocije, ki moti naraven potek vsebine;
 - s promocijskim umeščanjem izdelkov izdelkom ali storitvam se ne pripisuje pomena, ki ni povezan s programsko vsebino in se jih vsebinsko neutemeljeno ne postavlja v ospredje;
 - poslušalca oziroma uporabnika se na promocijsko umeščanje izdelka v programsko vsebino jasno opozori z ustreznim zvokovnim opozorilom na začetku vsebine. Obveznost označevanja

promocijske vsebine ne velja za programsko vsebino, ki je ni niti ustvaril niti naročil izdajatelj ali z njim povezana oseba.

(5) Določbe tega člena ne veljajo za programske vsebine, nastale pred dnem začetka veljavnosti tega zakona.

(6) Agencija s splošnim aktom podrobneje določi pojme iz tega člena ter način označevanja programskih vsebin iz četrte alineje četrtega odstavka tega člena.

46. člen

(posebne omejitve oglaševanja za Radiotelevizijo Slovenija)

(1) Radiotelevizija Slovenija ne sme prekinjati radijskih in televizijskih programskih enot, kot so na primer radijske igre in druge oblike režiranih radijskih oddaj, radiofonski eseji, celovečerni filmi ter televizijski filmi (razen serijskih filmov, nanizank in razvedrilnih oddaj), in oddaj, ki imajo kulturni, umetniški, znanstveni ali izobraževalni značaj, s predvajanjem oglasov, in sicer ne glede na dolžino trajanja posamezne programske enote iz tega člena.

(2) Na tretjem programu Radia Slovenija ne smejo biti predvajani oglasi. Dovoljeno pa je sponzoriranje.

(3) Skupni obseg oglasov in radijske prodaje v posameznem radijskem programu Radiotelevizije Slovenija ne sme preseči 15 odstotkov dnevnega oddajnega časa.

47. člen

(državno oglaševanje)

(1) Državno oglaševanje mora delovati po načelih zakonitosti, resničnosti, transparentnosti, objektivnosti, stroškovne učinkovitosti, ob spoštovanju medijske svobode in pluralnosti ter uresničevanju javnega interesa na področju medijev.

(2) Državno oglaševanje mora temeljiti na podatkih o dosegu medijev, spletnih platform in oglaševalskih omrežij. Postopek izbire mora temeljiti na jasnih in objektivnih merilih.

(3) Naročniki državnega oglaševanja morajo najpozneje do konca februarja vsakega tekočega leta pripraviti in javno objaviti pregled izvedenih oglaševalskih kampanj za preteklo leto, ki vključuje podatek o obsegu finančnih sredstev za posamezno oglaševanje.

(4) Naročniki državnega oglaševanja morajo pridobiti soglasje Vlade Republike Slovenije za izvedbo oglaševalskih kampanj, katerih vrednost presega 50.000 eurov z DDV.

(5) Vlada Republike Slovenije na predlog Urada Vlade Republike Slovenije za komuniciranje sprejme priporočila za izvedbo državnega oglaševanja, s katerimi se določijo minimalni standardi načrtovanja in izvedbe oglaševalskih kampanj.

48. člen

(prepoved političnega oglaševanja in verske propagande)

(1) Na Radioteleviziji Slovenija, Slovenski tiskovni agenciji in v medijih, ki jih izdajajo samoupravne lokalne skupnosti ali druge pravne osebe javnega prava ali ki so v neposredni ali posredni večinski javni lasti, ni dovoljeno politično oglaševanje ter prav tako ni dovoljeno objavljanje oglasov in drugih plačanih obvestil verskih skupnosti (verska propaganda).

(2) Ne glede na prejšnji odstavek je politično oglaševanje dovoljeno v času volilne in referendumске kampanje v skladu z določbami zakona, ki ureja volilno in referendumsko kampanjo.

3. Umetna inteligenca v medijih

49. člen

(označevanje uporabe sistemov generativne umetne inteligence)

(1) Vsebine, pri ustvarjanju oziroma produkciji katerih so bili uporabljeni sistemi generativne umetne inteligence, se morajo povsem jasno prepoznati in se posebej ločiti od drugih programskih vsebin medija.

(2) Vsaka programska enota (npr. članek, oddaja in podobno), pri ustvarjanju oziroma produkciji katerega so bili uporabljeni sistemi generativne umetne inteligence, mora biti označena z jasnimi in sistematiziranimi oznakami, in sicer na začetku in na koncu tovrstne vsebine v primeru avdio oz. avdio-vizualnih vsebin ter na začetku tekstualne vsebine oz. enote.

(3) Mediji morajo uporabnike oz. občinstvo ob tem seznaniti, na kakšen način so bili sistemi generativne umetne inteligence uporabljeni, posebej tam, kjer lahko uporaba takšnih sistemov vsebinsko vpliva na uporabo in interpretacijo vsebin.

(4) Informacije in oznake o uporabi sistemov generativne umetne inteligence morajo biti v slovenščini oziroma v jeziku, ki je občinstvu na območju Republike Slovenije lahko razumljiv. Poleg besednega jezika lahko medij pri označevanju vsebin uporablja tudi splošno razumljive simbole in slike ter digitalne kode, ki omogočajo strojno branje.

(5) Prepovedana je uporaba medijskih vsebin, pri katerih je uporaba sistemov generativne umetne inteligence prikrita in kar naj bi poskušalo prepričati občinstvo, da v primeru objave posamezne vsebine ne gre za vsebine, generirane ali delno generirane s pomočjo sistemov generativne umetne inteligence. V primeru prikrite uporabe sistemov generativne in priporočilne umetne inteligence v medijskih vsebinah velja domneva, da je bilo storjeno z namenom.

(6) Uporaba sistemov generativne umetne inteligence, ki so namenjeni občinstvu, se šteje kot zavajajoča, če na katerikoli način, vključno s predstavitvijo, zavaja občinstvo ali bi ga utegnilo zavajati in bi zaradi svoje zavajajoče narave verjetno vplivalo na obnašanje ali mnenje občinstva.

(7) Za točnost navedb oziroma podatkov v vsebinah, generiranih ali delno generiranih s sistemi umetne inteligence, in za skladnost vsebine s tem zakonom in z drugimi zakoni je odgovoren izdajatelj. Izdajatelj mora v primeru ugotovljenih kršitev takšno vsebino umakniti v najkrajšem možnem času oziroma najpozneje v enem delovnem dnevu po prijavi.

50. člen

(uporaba sistemov umetne inteligence za globoko potvarjanje)

(1) Uporaba sistemov umetne inteligence za globoko potvarjanje vsebin (t. i. deep fake) v medijih je prepovedana, razen če je s tem zakonom določeno drugače.

(2) Poročila in aktualno-informativne programske vsebine ne smejo uporabljati ali vsebovati vsebin, ustvarjenih ali delno ustvarjenih s pomočjo sistemov umetne inteligence za globoko potvarjanje vsebin.

(3) Uporaba sistemov umetne inteligence za globoko potvarjanje je izjemoma dovoljena v razvedrilnih in humorističnih vsebinah, pri čemer morajo biti tovrstne vsebine jasno vizualno, zvočno oziroma grafično ločene od ostalih vsebin in enot, in sicer v avdio in avdiovizualnih medijih mora biti uporaba navedene tehnologije objavljena zvočno in vizualno na začetku ter na koncu vsebine, pri tekstualnih oblikah pa na začetku prispevka. Pri tem mora biti na enak način navedeno, da gre za razvedrilno oziroma humoristično vsebino (npr. parodijo) in ne za informativno vsebino.

(4) Uporaba sistemov umetne inteligence za globoko potvarjanje je izjemoma dovoljena v izobraževalnih ter mladinskih vsebinah, če gre za uporabo v izobraževalne namene s ciljem osveščanja uporabnikov v kontekstu vsebin, namenjenih krepitevi medijske pismenosti. Pri tem morajo biti tovrstne vsebine jasno vizualno, zvočno oziroma grafično ločene od ostalih vsebin in enot, in sicer v avdio in avdio-vizualnih medijih mora biti uporaba navedene tehnologije objavljena zvočno in vizualno na začetku ter na koncu vsebine, pri tekstualnih oblikah pa na začetku prispevka.

4. Pravica do popravka in odgovora

51. člen (pravica do popravka)

(1) Vsakdo ima pravico od odgovornega urednika zahtevati, da brezplačno objavi njegov popravek objavljenega obvestila, s katerim je bila prizadeta njegova pravica ali interes. Popravek pomeni:

- zanikanje oziroma popravljjanje zatrjevanih neresničnih ali napačnih navedb v objavljenem obvestilu (popravek v ožjem smislu);
- navajanje oziroma prikaz drugih ali nasprotnih dejstev in okoliščin, s katerimi prizadeta oseba spodbija ali z namenom spodbijanja bistveno dopolnjuje navedbe v objavljenem obvestilu.

(2) Objavo popravka lahko zahteva fizična ali pravna oseba, katere pravica ali interes sta bila prizadeta z objavo obvestila, na katerega se popravek nanaša (prizadeta oseba). Objava popravka se lahko zahteva v 30 dneh od dneva, ko je prizadeta oseba izvedela za objavo obvestila, vendar najpozneje v treh mesecih od objave obvestila.

(3) Z izrazom obvestilo je mišljena katerakoli vsebina ali informacija, ne glede na to, v kakšni obliki je bila objavljena.

52. člen (zahteva za objavo popravka)

(1) Zahteva za objavo popravka se vloži pisno. Pisna zahteva je zahteva, ki je napisana ali natisnjena in lastnoročno podpisana, ali zahteva, ki je v elektronski obliki in je podpisana z varnim elektronskim podpisom s kvalificiranim potrdilom.

(2) Iz zahteve za objavo popravka mora biti jasno razvidno, da gre za popravek. V zahtevi za objavo popravka mora biti navedeno obvestilo, na katero se nanaša popravek, in datum objave obvestila, na katerega se popravek nanaša.

(3) V zahtevi za objavo popravka mora biti naveden tudi naslov popravka. V primeru, da naslov popravka ni naveden oziroma iz vsebine ni razviden, ga določi po lastni presoji odgovorni urednik.

(4) Objava popravka se lahko zahteva tudi, če je bilo obvestilo objavljeno prek medija, ki je prenehal delovati. Prizadeta oseba lahko od takratnega izdajatelja oziroma od njegovega pravnega naslednika zahteva, da na svoje stroške poskrbi za objavo popravka v drugem mediju, ki je po obsegu in kvaliteti razširjanja vsebin primerljiv s prvim.

(5) Če prizadeta oseba v osmih dneh od objave obvestila pisno napove, da bo zahtevala objavo popravka ali zahteva objavo popravka, mora izdajatelj hraniti kopijo vsebine, za katero se zahteva popravek, vse dokler prizadeta oseba lahko zahteva objavo popravka, oziroma v primeru, ko je zahtevala objavo popravka, dokler ne poteče rok za vložitev tožbe in začetek postopka pred sodiščem, oziroma v primeru, ko vloži tožbo in začne postopek pred sodiščem, dokler ni končan sodni postopek.

53. člen (objava popravka)

(1) Popravek mora biti objavljen:

- če medij izhaja mesečno ali v daljših časovnih presledkih in zahteva za objavo popravka prispe vsaj 14 dni pred izidom, v prvi izdaji oziroma oddaji medija po prejemu popravka;
- če medij izhaja tedensko ali na vsakih 14 dni, najpozneje v drugi izdaji oziroma enakovredni oddaji po prejemu popravka;
- če se vsebina medija spreminja ali dopolnjuje večkrat dnevno, v roku enega dne po prejemu popravka;
- v vseh drugih primerih najpozneje v tretji izdaji oziroma enakovredni oddaji po prejemu popravka.

(2) Popravek mora biti objavljen na takem mestu, v terminu in na način, da je njegova objava enakovredna objavi obvestila, na katerega se nanaša.

(3) Odgovorni urednik mora osebo, ki je zahtevala objavo popravka, pred njegovo objavo pisno obvestiti o mestu in terminu objave popravka. Obvestilo se pošlje na način, kot je bila vložena zahteva za objavo popravka.

(4) Popravek se mora objaviti brez sprememb in dopolnitev. Dopustni so samo pravopisni popravki, oseba, ki je zahtevala objavo popravka, pa mora biti o njih obveščena.

(5) Objava popravka mora biti jasno označena kot popravek. Objava popravka mora vsebovati navedbo prizadete osebe in navedbo, na kateri članek oziroma oddajo se nanaša.

(6) V isti izdaji oziroma oddaji ali časovno istočasno ne sme biti hkrati s popravkom objavljen komentar tega popravka ali odgovor nanj.

54. člen (zavrnitev objave popravka)

(1) Odgovorni urednik lahko zavrne zahtevo za objavo popravka v naslednjih primerih:

- če objave popravka ni zahtevala prizadeta oseba;
- če je bila zahteva za objavo popravka vložena v nasprotju z 51. členom tega zakona;
- če je bila zahteva za objavo popravka vložena po preteku roka iz drugega odstavka 50. člena tega zakona;
- če je bila zahtevana objava popravka obvestila, v katerem ali v zvezi s katerim je že bil objavljen pisni odziv prizadete osebe;
- če je zahtevani popravek napisan žaljivo;
- če se zahtevani popravek ne nanaša na obvestilo, na katero se sklicuje oseba, ki zahteva objavo popravka;
- če je zahtevani popravek nesorazmerno daljši od obvestila, v katerem so navedbe, zaradi katerih se zahteva objava popravka, oziroma od dela obvestila, na katerega se neposredno nanaša zahteva za objavo popravka;
- če ima zahtevani popravek isto vsebino, kot jo ima popravek, o katerem že teče spor pred sodiščem zaradi zavrnitve objave ali zaradi neustreznosti njegove objave;
- če zahtevani popravek ne navaja dejstev, s katerimi se zanikajo ali bistveno popravljajo neresnične ali napačne navedbe v objavljenem obvestilu;
- če bi bila objava popravka protipravna.

(2) O zavrnitvi zahteve za objavo popravka mora odgovorni urednik pisno obvestiti osebo, ki je zahtevala objavo popravka, najpozneje v treh delovnih dneh po prejemu zahteve za objavo popravka. Odločitev o zavrnitvi objave popravka mora biti pisno obrazložena in vsebovati navedbo razloga za zavrnitev iz prejšnjega odstavka. Obvestilo o zavrnitvi objave popravke se pošlje na način, kot je bila vložena zahteva za objavo popravka.

55. člen (tožba)

(1) Če odgovorni urednik ne objavi popravka v roku in na način, določenem s tem zakonom, ima oseba, ki je zahtevala objavo popravka, pravico zoper izdajatelja vložiti tožbo za objavo popravka pri sodišču, pristojnem za obravnavo in odločanje v sporih iz civilnopravnih razmerij, na območju katerega je sedež oziroma stalno prebivališče izdajatelja.

(2) Tožba se lahko vloži najpozneje v 30 dneh po preteku roka za objavo popravka, oziroma od dneva, ko je bil popravek objavljen na način, ki ni v skladu s tem zakonom.

56. člen (postopek pred sodiščem prve stopnje)

(1) Postopek pred sodiščem prve stopnje je nujen in o njem odloča sodišče prednostno. Sodba mora biti vročena strankam in organu, pristojnemu za nadzor nad določbami tega zakona, najkasneje v roku treh mesecev po vložitvi tožbe.

(2) Toženec mora odgovoriti na tožbo v roku 15 dni od prejema tožbe. Prvi narok za glavno obravnavo mora biti opravljen najkasneje v roku 30 dni po prejemu odgovora na tožbo.

(3) Obravnava tožbe je omejena na obravnavanje in dokazovanje dejstev, od katerih je odvisna toženčeva dolžnost objave popravka.

(4) Sodišče mora izdati sodbo in jo pisno izdelati ter vročiti strankam najpozneje v 15 dneh po končani glavni obravnavi.

57. člen (pritožba)

(1) Zoper sodbo sodišča prve stopnje lahko stranki v osmih dneh od njene vročitve vložita pritožbo. O pritožbi odloča višje sodišče.

(2) Pritožba se vroči nasprotni stranki, ki lahko nanjo odgovori v osmih dneh. Pravočasno in dovoljeno pritožbo pošlje sodišče prve stopnje z vsemi spisi višjemu sodišču v treh dneh po prejemu odgovora na pritožbo ali najkasneje v treh dnevih po izteku roka za odgovor na pritožbo.

58. člen (postopek pred sodiščem druge stopnje)

(1) Višje sodišče mora odločiti o pritožbi v 15 dneh od dneva, ko prejme pritožbo s spisom.

(2) Overjen prepis pravnomočne sodbe pošlje sodišče nemudoma izdajatelju, pri katerem mora biti popravek objavljen, in ga naslovi na odgovornega urednika, ter organu, ki je pristojen za nadzor nad določbami tega zakona.

59. člen (pravica do odgovora)

Vsakdo ima pravico od odgovornega urednika zahtevati, da brezplačno objavi njegov odgovor na objavljeno informacijo, kadar je odgovor v interesu javnosti, ker se v njem z dokazljivimi navedbami zanika, bistveno popravlja ali bistveno dopolnjuje navedbe v objavljeni informaciji, ki je posebnega pomena za javnost.

60. člen (objava odgovora)

(1) Odgovor se mora objaviti brez sprememb in dopolnitev, dopustni so le pravopisni popravki.

(2) Odgovorni urednik ima pravico, da od osebe, ki je zahtevala objavo odgovora, pred objavo zahteva skrajšanje odgovora.

(3) Odgovor mora biti objavljen:

- če medij izhaja mesečno ali v daljših časovnih presledkih in zahteva po objavi prispe vsaj 14 dni pred izidom, najpozneje v tretji izdaji oziroma enakovredni oddaji medija po prejemu odgovora;
- če se vsebina medija spreminja ali dopolnjuje večkrat dnevno, v roku petih delovnih dni po prejemu odgovora;
- v vseh drugih primerih najpozneje v sedmi izdaji oziroma enakovredni oddaji medija po prejemu odgovora.

61. člen
(smiselna uporaba določb)

(1) Glede pravice do odgovora se smiselno uporabljajo določbe tega zakona, ki se nanašajo na popravek, razen določbe prvega odstavka 52. člena tega zakona, s tem da lahko odgovorni urednik zavrne objavo vsebinsko enakih odgovorov, potem ko je enega že objavil.

(2) V postopku sodnega varstva se glede pravice do odgovora smiselno uporabljajo določbe tega zakona glede postopka v zvezi s pravico do popravka.

(3) Če ni s tem zakonom drugače določeno, se v sodnih sporih v zvezi z objavo popravka ali odgovora smiselno uporabljajo določbe zakona o pravnem postopku.

V. POSEBNE DOLOČBE O IZVAJANJU RADIJSKE IN TELEVIZIJSKE DEJAVNOSTI

1. Dovoljenje za izvajanje radijske in televizijske dejavnosti

62. člen
(dovoljenje za izvajanje radijske in televizijske dejavnosti)

(1) Izdajatelj radijskega oziroma televizijskega programa izvaja radijsko oziroma televizijsko dejavnost na podlagi in v skladu z dovoljenjem za izvajanje radijske oziroma televizijske dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: dovoljenje). Dovoljenje izda agencija izdajatelju radijskega oziroma televizijskega programa po postopku in pod pogoji iz tega zakona.

(2) Izdajatelj radijskega oziroma televizijskega programa mora pridobiti dovoljenje pred začetkom izvajanja radijske oziroma televizijske dejavnosti.

(3) Izdajatelj radijskega oziroma televizijskega programa mora biti registriran za izvajanje radijske oziroma televizijske dejavnosti.

(4) Vloga za pridobitev dovoljenja mora vsebovati:

- podatke o izdajatelju programa;
- podatke o vrsti dejavnosti (radijska ali televizijska);
- ime programa in njegovo identifikacijo ter v primeru televizijskega programa njegov logo;
- programske zahteve, ki jih bo izdajatelj upošteval pri razširjanju programa;
- morebitno opredelitev vrste tematskega programa;
- morebitna lokalna okna;
- morebitno povezovanje v programsko mrežo in programske zahteve, ki jih bo upošteval pri njenem razširjanju, njeno ime, identifikacijo in v primeru televizijske programske mreže njen logo.

(5) Ime radijskega oziroma televizijskega programa ter morebitne programske mreže mora biti v skladu z določbami tega zakona o zaščiti slovenskega jezika. V primeru dvoma agencija zaprosi za mnenje o tem pristojno ministrstvo.

(6) Ime radijskega oziroma televizijskega programa ne sme biti enako imenu drugega programa, za katerega je že izdano dovoljenje za izvajanje radijske oziroma televizijske dejavnosti. Kot enako ime se obravnava tudi takšno, ki se od drugega imena razlikuje le po nebistvenih sestavinah oziroma po nebistvenih pritiklinah glavnega dela imena.

(7) Pridobitev dovoljenja je za izdajatelje, ki imajo sedež v Republiki Sloveniji, predpogoj za pridobitev pravice do uporabe radijskih frekvenc za razširjanje radijskih programov v analogni tehniki oziroma pravice do razširjanja radijskih in televizijskih programov na razpisanem območju v digitalni tehniki v skladu s tem zakonom in z zakonom, ki ureja elektronske komunikacije.

(8) Z razveljavitvijo ali prenehanjem dovoljenja prenehajo veljati vse odločbe, s katerimi je bila izdajatelju dodeljena pravica do uporabe radijskih frekvenc za razširjanje radijskih programov v analogni tehniki oziroma podeljena pravica do razširjanja radijskih in televizijskih programov na razpisanem območju v digitalni tehniki.

63. člen
(odločba o dovoljenju)

(1) Odločba o dovoljenju iz prejšnjega člena tega zakona ima naslednje obvezne sestavine:

- podatke o izdajatelju programa;
- podatke o vrsti dejavnosti, za katero je dovoljenje izdano (radijska ali televizijska);
- ime programa in njegovo identifikacijo ter v primeru televizijskega programa njegov logo;
- programske zahteve, ki jih mora izdajatelj upoštevati pri razširjanju programa;
- morebitno določitev vrste tematskega programa;
- morebitna lokalna okna;
- morebitno povezanost v programsko mrežo in programske zahteve, ki jih mora upoštevati pri njenem razširjanju, njeno ime, identifikacijo in v primeru televizijske programske mreže njen logo.

(2) Dovoljenje se izda za nedoločen čas.

(3) Med trajanjem začasnega preklica dovoljenja imetnik dovoljenja nima pravice izvajati dejavnosti iz tega dovoljenja.

(4) Agencija v splošnem aktu podrobneje določi vsebino vloge za pridobitev dovoljenja, programske zahteve, ki jih mora izdajatelj določiti v vlogi, in pogoje, pod katerimi jih lahko spreminja, postopek za izdajo, spremembo, prenos in prenehanje odločbe o dovoljenju ter vsebino dovoljenja.

(5) Imetnik odločbe o dovoljenju za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti lahko svoje pravice iz dovoljenja prenese na drugo pravno ali fizično osebo, ki izpolnjuje predpisane pogoje za pridobitev dovoljenja.

(6) Dovoljenje preneha veljati na podlagi samega zakona:

- če je prenehal obstajati njegov imetnik;
- če njegov imetnik pisno obvesti agencijo, da je prenehal z razširjanjem programa;
- če njegov imetnik v dveh letih od izdaje dovoljenja ni pričel z razširjanjem programa.

(7) V primerih iz prejšnjega odstavka izda agencija ugotovitveno odločbo.

(8) V primeru sprememb ali dopolnitev splošnega akta iz četrtega odstavka tega člena morajo imetniki uskladiti svoja dovoljenja z novimi določbami v roku dveh let od njihove uveljavitve.

64. člen
(uradni evidenci)

(1) Agencija upravlja naslednji uradni evidenci:

- evidenco imetnikov dovoljenj za izvajanje radijske dejavnosti;
- evidenco imetnikov dovoljenj za izvajanje televizijske dejavnosti

(2) Uradni evidenci iz prejšnjega odstavka agencija upravlja kot med seboj povezano informatizirano bazo.

(3) V uradni evidenci imetnikov dovoljenj za izvajanje radijske dejavnosti agencija obdeluje naslednje podatke:

- ime radijskega programa in njegova identifikacija,
- osebno ime, naslov in davčna številka za fizične osebe,
- firma, sedež, davčna številka, matična številka in zakoniti zastopnik za pravne osebe,
- datum začetka veljavnosti dovoljenja,
- številka odločbe o dovoljenju,

- ime in identifikacija programske radijske mreže v primeru povezanosti v programsko radijsko mrežo,
- podatek o morebitnem statusu programa posebnega pomena,
- poravnavanje obveznosti imetnika odločbe o dovoljenju, ki izvirajo iz tega zakona.

(4) Glede evidence imetnikov dovoljenj za izvajanje televizijske dejavnosti se uporablja ureditev, določena v zakonu, ki ureja avdiovizualne medijske storitve.

(5) Agencija obdeluje osebne podatke iz tega člena z namenom izvajanja nadzora nad določbami tega zakona.

(6) Agencija podatke iz tega člena pridobiva tudi iz uradnih evidenc drugih državnih organov in z neposredno računalniško oziroma elektronsko povezavo.

(7) Agencija obdeluje podatke iz tega člena, dokler izdajatelj izvaja radijsko oziroma televizijsko dejavnost, nato pa jih hrani trajno.

65. člen

(plačilo na podlagi dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti)

(1) Na podlagi veljavnega dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti so izdajatelji radijskih programov zavezanci za letno plačilo agenciji (v nadaljnjem besedilu: zavezanec). Plačilo v skladu s tem členom krije stroške, ki jih ima agencija z izvrševanjem svojih pristojnosti v zvezi z radijskimi programi v skladu s tem zakonom. Stroški, ki jih ima agencija z izvrševanjem svojih pristojnosti v zvezi s televizijskimi programi v skladu s tem zakonom, se krijejo s plačilom, ki je določeno v zakonu, ki ureja avdiovizualne medijske storitve.

(2) Način izračuna plačila iz tega člena predpiše pristojni minister. Pri načinu izračuna plačila se upošteva višina letnega prihodka zavezanca. Glede na višino letnega prihodka so zavezanci razvrščeni v razrede. Višina plačila zavezancev, razvrščenih v isti razred, je enaka.

(3) Zavezanec vsako leto do 31. marca obvesti agencijo o višini prihodkov iz prejšnjega odstavka iz preteklega leta (v nadaljnjem besedilu: letni prihodek zavezanca). Če zavezanec do roka agenciji ne posreduje podatkov o letnem prihodu zavezanca, agencija kot letni prihodek zavezanca iz prejšnjega odstavka upošteva celotni prihodek zavezanca iz preteklega leta, pridobljen na podlagi podatkov iz evidenc Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljnjem besedilu: AJPES), in zavezancu v skrajšanem postopku izda odločbo o odmeri plačila. Zavezanec letni prihodek zavezanca, ki ga sporoči agenciji na podlagi tega člena, vodi v posebni računovodski evidenci oziroma kontu, ločeno od drugih prihodkov, v skladu s predpisi, ki urejajo računovodstvo. V letni prihodek zavezanca na podlagi določb tega zakona se všttevajo:

- prihodki od trženja radijskih programov oziroma trženja oglaševalskega časa (prihodki iz radijskega oglaševanja in radijske prodaje ter prihodki iz sponzoriranja in promocijskega umeščanja izdelkov v radijskih programih);
- prihodki od prodaje programskega časa oziroma prostora znotraj radijskih programov;
- prihodki od plačljivih telefonskih klicev znotraj programskih vsebin radijskega programa;
- prihodki od plačil operaterjev oziroma končnih uporabnikov;
- prihodki od prodaje lastnih programskih vsebin, predvajanih v lastnem programu, drugim naročnikom;
- prihodki od prispevka za opravljanje radijske in televizijske dejavnosti Radiotelevizije Slovenije, ki se nanašajo na izvajanje radijske dejavnosti.

(4) Agencija ali pooblaščen revizor lahko zahtevata dokumentacijo in opravita pregled podatkov ter ocenita letni prihodek zavezanca. Za namen ocene prihodka lahko agencija ali pooblaščen revizor od zavezanca zahtevata predložitev dokazil o njegovih celotnih prihodkih, razvidnih iz evidenc AJPES. Če ocenjeni prihodek bistveno odstopa od sporočenega prihodka iz tretjega odstavka tega člena, agencija pri izračunu upošteva ocenjeni prihodek, stroški postopka pa v tem primeru bremenijo zavezanca.

(5) Če zavezanec s predložitvijo dokazil ne uspe izkazati razlike med svojimi celotnimi prihodki, razvidnimi iz evidenc AJPES, in sporočenim letnim prihodom iz tretjega odstavka tega člena oziroma

na poziv agencije ne predloži dokazil o prihodkih iz četrtega odstavka tega člena, predstavljajo celotni prihodki zavezanca, razvidni iz evidenc AJPES, osnovo za letno plačilo agencije, zmanjšano za višino prihodkov, za katere je zavezanec nedvomno dokazal, da ne izvirajo iz radijske dejavnosti.

(6) Agencija lahko za zagotovitev sredstev za izvrševanje svojih pristojnosti na podlagi tega zakona izdaja začasne odločbe o letnem plačilu po pravilih skrajšanega postopka pred končanjem postopka v zvezi z letnimi plačili. V takem primeru predstavlja sporočeni letni prihodek zavezanca začasno osnovo za letno plačilo, ki se upošteva pri končnem izračunu letnega plačila zavezanca.

(7) Višina plačil na podlagi tega člena se določi z določitvijo vrednosti tarife v splošnem aktu agencije. Pri določitvi vrednosti tarife agencija upošteva potrebno pokrivanje stroškov iz prvega odstavka tega člena glede na načrtovane cilje in naloge, določene v programu dela agencije, ter glede na saldo finančnih sredstev iz preteklega leta. Tarifa vsebuje posebno obrazložitev, v kateri se navedejo razlogi za sprejetje ali spremembo višine tarife ter cilji, ki bodo na ta način doseženi. Tarifa se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije skupaj z obrazložitvijo in začne veljati dan po objavi.

(8) Pred izdajo ali spremembo tarife agencija predvidi stroške iz prvega odstavka tega člena ter določi rok, ki ne sme biti krajši od 15 dni in ne daljši od dveh mesecev, v katerem so zavezanci iz prvega odstavka tega člena pozvani, da predložijo svoja mnenja, pripombe in predloge glede načrtovane izdaje ali spremembe tarife. Pred izdajo ali spremembo tarife agencija pridobi predhodno soglasje vlade.

2. Pravica razširjanja na prizemni radiodifuziji

66. člen

(pravica razširjanja radijskih in televizijskih programov na prizemni radiodifuziji)

(1) Pravica razširjanja radijskih in televizijskih programov na prizemni radiodifuziji pomeni pravico razširjanja radijskih programov v analogni tehniki oziroma pravico razširjanja radijskih ali televizijskih programov v digitalni tehniki.

(2) Pravica razširjanja radijskih programov na razpisanem območju v analogni radiodifuzni tehniki po tem zakonu predstavlja pravico do uporabe radijskih frekvenc za opravljanje analogne radiodifuzije v skladu z zakonom, ki ureja elektronske komunikacije. Dodeli se po postopku javnega razpisa, ki ga vodi agencija v skladu z zakonom, ki ureja elektronske komunikacije, in z uporabo pogojev in meril za izbiro ponudnikov iz petega in šestega odstavka tega člena.

(3) Pravica razširjanja radijskih ali televizijskih programov na razpisanem območju v digitalni radiodifuzni tehniki (v nadaljnjem besedilu: pravica razširjanja programa v digitalni tehniki) omogoča dostop do prostih kapacitet v okviru omrežja prizemne digitalne radiodifuzije na območju, na katerega se pravica nanaša. Dodeli se po postopku javnega razpisa, ki ga vodi agencija ob smiselni uporabi zakona, ki ureja elektronske komunikacije, in z uporabo pogojev in meril za izbiro ponudnikov iz petega in šestega odstavka tega člena.

(4) Agencija s sklepom o uvedbi javnega razpisa določi tudi pogoje in merila za izbiro ponudnikov za razširjanje radijskih ali televizijskih programov na razpisanem območju ter opredeli pogoje, ki jih bo moral ponudnik upoštevati pri razširjanju programa, za katerega bo pridobil pravico razširjanja.

(5) V postopku izbire med zainteresiranimi ponudniki programa na javnem razpisu se upošteva zlasti naslednja merila glede izvajanja radijske oziroma televizijske dejavnosti:

- obseg in raznovrstnost programske ponudbe na razpisanem območju;
- trajanje programa in programskih vsebin lastne produkcije;
- zavezanost profesionalnim in etičnim standardom;
- žanrska in tematska ustreznost programske ponudbe;
- ekonomsko stanje ponudnika programa;
- tehnična in kadrovska usposobljenost za radijsko oziroma televizijsko dejavnost;
- izkušnje na področju radijske oziroma televizijske dejavnosti;
- učinkovitost uporabe radijskih frekvenc, če gre za dodelitev pravice razširjanja v analogni tehniki.

(6) Pri izbiri programa se prednostno upošteva:

- razširjanje programa v slovenskem jeziku oziroma v jeziku avtohtone madžarske ali italijanske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji;
- prosta dostopnost (nekodiranost) programa.

(7) Na javnih razpisih za dodelitev pravic razširjanja v digitalni tehniki agencija opravi izbiro in odloči z izdajo ene ali več odločb o dodelitvi pravice razširjanja radijskih ali televizijskih programov.

(8) Odločba o dodelitvi pravice razširjanja programa v digitalni tehniki vsebuje naslednje sestavine:

- podatke o izbranem izdajatelju;
- podatke o vrsti dejavnosti (radijska ali televizijska);
- ime programa;
- vrsto programa;
- območje razširjanja;
- pogoje, ki jih bo moral ponudnik upoštevati pri razširjanju programa.

67. člen

(sprememba odločbe o dodelitvi pravice razširjanja programa v digitalni tehniki)

(1) Agencija po uradni dolžnosti spremeni odločbo, s katero se je dodelila pravica razširjanja programa v digitalni tehniki, če se spremenijo izdajatelj programa, ime oziroma naziv izdajatelja ali ime programa.

(2) V primerih iz prejšnjega odstavka agencija izda novo odločbo o dodelitvi pravice razširjanja programa v digitalni tehniki.

68. člen

(razveljavitev odločbe o dodelitvi pravice razširjanja programa v digitalni tehniki)

(1) Agencija razveljavi odločbo o dodelitvi pravice razširjanja programa v digitalni tehniki na predlog imetnika odločbe ali po uradni dolžnosti.

(2) Agencija razveljavi odločbo o dodelitvi pravice razširjanja programa v digitalni tehniki po uradni dolžnosti, če ugotovi, da:

- imetnik ne izpolnjuje predpisanih pogojev in obveznosti, določenih na podlagi veljavne zakonodaje ali na podlagi njegove odločbe o dodelitvi pravice razširjanja programa v digitalni tehniki;
- imetnik v delujočem omrežju multipleksa ni začel izkoriščati pravice razširjanja programa v digitalni tehniki v treh mesecih po dodelitvi zadevne pravice;
- imetnik v delujočem omrežju multipleksa dodeljene pravice razširjanja programa v digitalni tehniki najmanj tri mesece ne izkorišča.

69. člen

(prenehanje odločbe o dodelitvi pravice razširjanja programa v digitalni tehniki)

(1) Odločba o dodelitvi pravice razširjanja programa v digitalni tehniki preneha veljati na podlagi zakona:

- če je prenehal obstajati njen imetnik;
- z razveljavitvijo dovoljenja.

(2) V primerih iz prejšnjega odstavka izda agencija ugotovitveno odločbo.

3. Posebnosti pri izvajanju radijske in televizijske dejavnosti

70. člen

(radijske in televizijske programske mreže)

(1) Izdajatelji televizijskih in radijskih programov, ki nimajo statusa programa posebnega pomena, se lahko povezujejo v programske mreže pod naslednjimi pogoji:

- vsak od povezanih izdajateljev oddaja na območju, za katerega mu je bilo izdano dovoljenje, najmanj dve uri programa lastne produkcije dnevno;
- skupna lastna produkcija povezanih izdajateljev, ki je izdelana v slovenskem jeziku, in v katero se ne všteva program iz prejšnje alineje, dnevno obsega najmanj 25 odstotkov programskih vsebin, ki se oddajajo prek programske mreže;
- povezani izdajatelji sklenejo skupni pisni pravni akt o načinu njenega izvajanja;
- povezani izdajatelji s posebnim aktom imenujejo odgovornega urednika skupnega programa, ki odgovarja za razširjanje programskih vsebin v skladu s tem zakonom.

(2) Radijska ali televizijska programska mreža se za potrebe tega zakona v mrežnem oddajnem času obravnava kot enoten televizijski ali radijski program z enotno identifikacijo, pri čemer mora biti ob vsakem pričetku predvajanja radijskega ali televizijskega programa v času, ko ta ne razširja radijske ali televizijske programske mreže, objavljena identifikacija tega radijskega ali televizijskega programa, ob vsakem pričetku razširjanja programske radijske ali televizijske mreže pa identifikacija radijske ali televizijske mreže, kot sta določeni v dovoljenju za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti.

(3) Povezovanje radijskega ali televizijskega programa v programsko mrežo na podlagi vloge povezanih izdajateljev določi agencija z vpisom programske mreže v dovoljenje vsakega od povezanih izdajateljev.

71. člen (tematski program)

(1) Tematski radijski program je radijski program, ki je namenjen specifičnemu segmentu poslušalcev in prek katerega se razširjajo izključno tematsko oziroma žanrsko istovrstne programske vsebine ali glasba.

(2) Agencija določi vrsto tematskega radijskega programa v dovoljenju za izvajanje radijske dejavnosti na podlagi vloge izdajatelja.

(3) Agencija v soglasju s pristojnim ministrstvom v splošnem aktu določi vrste tematskih radijskih programov, njihove značilnosti oziroma programske vsebine, ki jih ti programi lahko razširjajo, in programske zahteve, ki jih mora izdajatelj določiti v vlogi, ter pogoje, pod katerimi jih lahko spreminja.

(4) Tematske televizijske programe določa zakon, ki ureja avdiovizualne medijske storitve.

72. člen (lokalna okna)

(1) Izdajatelj lahko na analognih radijskih frekvencah, ki jih uporablja za razširjanje svojega radijskega programa, ločeno predvaja lokalna okna, v katerih mora istočasno predvajati različne lokalne informativne programske vsebine, lahko pa tudi druge programske vsebine oziroma oglase.

(2) Radijski program se lahko prekinja z lokalnimi okni največ enkrat na vsako posamezno uro, pri čemer se morajo vsa lokalna okna predvajati istočasno in v enakem trajanju. Vsako od lokalnih oken lahko traja največ tri minute.

(3) Skupni obseg oglasov v lokalnem oknu ne sme presegati 30 odstotkov trajanja lokalnega okna.

(4) Agencija določi vsebino, število, trajanje ter analogne radijske frekvence, na katerih so posamezna lokalna okna, v dovoljenju na podlagi vloge izdajatelja.

(5) Agencija podrobneje določi vsebino in značilnosti lokalnih oken v splošnem aktu iz četrtega odstavka 63. člena tega zakona.

(6) Lokalnih oken ni dopustno predvajati v radijskih programih, ki so vključeni v radijsko programsko mrežo.

73. člen
(pravica do kratkega poročanja)

(1) Vsak izdajatelj radijskega programa ima pod enakimi pogoji pravico do kratkega poročanja o vseh pomembnih prireditvah in drugih dogodkih, ki so dostopni javnosti, razen o verskem obredu.

(2) Za kratko poročanje po tem členu šteje predvajanje poročila, ki traja največ minuto in pol, in je predvajano v sklopu informativnega programa.

(3) Organizator pomembnega dogodka lahko v nadomestilo zahteva od izdajatelja le plačilo vstopnine, če je ta predvidena, in nadomestilo za morebitne dejanske stroške, ki nastanejo zaradi izvrševanja te organizatorjeve obveznosti.

(4) Pravica do kratkega poročanja se mora izvajati tako, da ne moti oziroma ne ovira poteka dogodka.

(5) Pravica do kratkega poročanja se lahko omeji ali izključi, če bi njeno izvrševanje hudo prizadelo čustva udeležencev dogodka ali ogrozilo javno varnost in red.

(6) Izdajatelj radijskega programa, ki je uveljavil pravico do kratkega poročanja, mora omogočiti izdajatelju, ki dogodka ni mogel posneti, enkratno uporabo svojega posnetka, ter lahko za to zahteva povrnitev premosorazmernega dela dejanskih stroškov in navedbo svojega imena oziroma firme ob objavi.

(7) Pravico do kratkega poročanja v televizijskih programih ureja zakon, ki ureja avdiovizualne medijske storitve.

4. Obvezni neodplačni prenos programov

74. člen
(obvezni neodplačni prenos programov)

(1) Operater mora omogočiti neodplačni prenos radijskih oziroma televizijskih programov v linearni obliki in povezanih dopolnilnih storitev izdajateljev Radiotelevizije Slovenija ter lokalnih, študentskih in nepridobitnih radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena v vseh svojih elektronskih komunikacijskih omrežjih, ki so namenjena distribuciji radijskih oziroma televizijskih programov končnim uporabnikom.

(2) Neodplačni prenos pomeni storitev prenosa signalov radijskih in televizijskih programov po elektronskih komunikacijskih omrežjih do končnih uporabnikov, pri čemer operater to storitev izvaja za izdajatelje neodplačno od sprejemne postaje, ki jo uporablja operater, do končnih uporabnikov, izdajatelji pa operaterju omogočijo neodplačni prenos teh programov.

(3) Obveznost neodplačnega prenosa pomeni prepoved vsakršnih plačil, vključno s plačilom tehničnih stroškov prenosa programa in plačila avtorske, sorodnih in drugih pravic izdajatelja programa na njegovih lastnih oddajanjih, ne glede na to, ali gre za njegove lastne pravice ali pa so te nanj prenesli drugi imetniki pravic. Obveznost neodplačnega prenosa ne vpliva na morebitne obveznosti operaterja in izdajatelja programa iz naslova varstva avtorske in sorodnih pravic tretjih oseb.

(4) Operater iz prvega odstavka tega člena, ki končnim uporabnikom ponuja dostop do radijskih oziroma televizijskih programov na način, da ponuja več paketov programov, mora oblikovati ločen paket, ki vključuje zgolj programe iz prvega odstavka tega člena. V ta paket lahko operater vključi tudi druge radijske oziroma televizijske programe, ki sprejmejo enake pogoje distribucije, kot veljajo za programe iz prvega odstavka tega člena. Tovrsten paket mora operater zagotoviti vsem svojim uporabnikom, ki jim zagotavlja dostop do radijskih oziroma televizijskih programov, pri čemer cena takšnega paketa ne sme presegati sorazmernega dela stroškov, ki jih ima operater z zagotavljanjem te storitve ob upoštevanju primerne stopnje donosa.

(5) Operater in izdajatelj iz prvega odstavka tega člena za prenos in način vključitve programov v elektronske komunikacijske storitve skleneta dogovor. V primeru, da ne pride do sklenitve dogovora v 15 dneh, od dne, ko je operater ali izdajatelj zahteval vključitev programa, se lahko smiselno uporablja 68. člen Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic. Če mediacija ni uspešna, agencija o tem odloči z odločbo na podlagi vloge operaterja ali izdajatelja.

(6) Operater in izdajatelj iz prvega odstavka tega člena prosto urejata razmerja v zvezi s prenosom radijskih in televizijskih storitev, ki ne spadajo v obveznost prenosa.

(7) Obveznost neodplačnega prenosa lokalnih, študentskih in nepridobitnih radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena se nanaša le na območje, ki so mu ti programi v skladu s tem zakonom ali dovoljenjem namenjeni in ga vsebinsko pokrivajo.

(8) Obveznost neodplačnega prenosa velja le za operaterje omrežij, ki jih pomembno število končnih uporabnikov uporablja za sprejem radijskih oziroma televizijskih programov.

(9) Z namenom izvajanja določb tega člena agencija na podlagi podatkov iz svojih odločb upravlja evidenco, v kateri vodi podatke o:

- radijskih in televizijskih programih, ki izpolnjujejo pogoje za neodplačni prenos;
- območju, ki so mu lokalni, študentski in nepridobitni radijski in televizijski programi s statusom posebnega pomena namenjeni in ga vsebinsko pokrivajo;
- elektronskih komunikacijskih omrežij, ki jih pomembno število končnih uporabnikov uporablja za sprejem radijskih in televizijskih programov, in operaterjih, za katere velja obveznost neodplačnega prenosa.

(10) Radijski in televizijski programi, ki izpolnjujejo pogoje za neodplačni prenos, se v evidenco vpišejo na podlagi samega zakona (programi Radiotelevizije Slovenija) oziroma na podlagi veljavnih odločb o dodelitvi statusa programa posebnega pomena.

(11) Območje, ki so mu lokalni, študentski in nepridobitni radijski in televizijski programi s statusom posebnega pomena namenjeni in ga vsebinsko pokrivajo, se v primeru programov Radiotelevizije Slovenija določi na podlagi zakona, v primeru programov s statusom posebnega pomena pa na podlagi podatkov iz dovoljenja ali odločbe o dodelitvi statusa programa posebnega pomena. V primeru, če območje ni določeno v predhodno navedenih odločbah, agencija po uradni dolžnosti območje določi v posebni ugotovitveni odločbi.

(12) Elektronsko komunikacijsko omrežje, ki ga pomembno število končnih uporabnikov uporablja za sprejem radijskih in televizijskih programov, in operaterja, za katerega velja obveznost neodplačnega prenosa, določi agencija po uradni dolžnosti v posebni ugotovitveni odločbi.

(13) Dopolnilne storitve iz prvega odstavka tega člena se nanašajo zlasti na zagotovitev ustreznega dostopa končnim uporabnikom invalidom in podatkov, ki podpirajo storitve povezane televizije in elektronskih programskih vodnikov. Agencija lahko s splošnim aktom določi dodatne dopolnilne storitve, ki zasledujejo javni interes.

(14) Agencija sprejme splošni akt, s katerim določi metodologijo za določitev elektronskega komunikacijskega omrežja, ki ga pomembno število končnih uporabnikov uporablja kot sredstvo za sprejem radijskih in televizijskih programov.

(15) Določbe tega člena se ne uporabljajo za operaterje prizemnih radiodifuznih omrežij.

75. člen

(obvezno razširjanje programov prek prizemne digitalne radiodifuzije)

(1) Radiotelevizija Slovenija kot operater multipleksa, namenjenega javni radioteleviziji, omogoča neodplačno razširjanje radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena, če obstajajo proste zmogljivosti multipleksa po njegovi zasedbi s programi Radiotelevizije Slovenija, na največ desetih odstotkih zmogljivosti multipleksa v vsaki regiji (razumna obveznost prenosa). Izdajatelji teh radijskih in televizijskih programov Radioteleviziji Slovenija kot operaterju multipleksa v

zameno za razširjanje programov mesečno plačujejo sorazmeren delež amortizacijskih in vzdrževalnih stroškov (ustrezno plačilo za ukrepe).

(2) Radiotelevizija Slovenija omogoča neodplačno razširjanje radijskih in televizijskih programov tistim izdajateljem, ki so na podlagi zakona, ki ureja elektronske komunikacije, imetniki odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc za lastni multipleks, in ki na oddajnih točkah Radiotelevizije Slovenija z lastno opremo razširjajo radijske in televizijske programe s statusom posebnega pomena. V primeru, da izdajatelji teh programov v svoj multipleks vključijo tudi druge programe, Radiotelevizija Slovenija za programe, ki nimajo statusa programa posebnega pomena v skladu s tem zakonom, omogoča odplačno razširjanje.

(3) Operater prizemnega digitalnega omrežja na posameznem območju Republike Slovenije mora pod enakimi pogoji razširjati radijske oziroma televizijske programe, ki imajo dovoljenje iz 66. člena tega zakona za isto območje, razen ko gre za razširjanje programov na podlagi drugega in tretjega odstavka tega člena.

(4) Operater prizemnega digitalnega omrežja na posameznem območju Republike Slovenije ne sme razširjati programov, ki nimajo pravice iz tretjega odstavka 66. člena tega zakona za isto območje.

(5) Operater prizemnega digitalnega omrežja na posameznem območju Republike Slovenije mora dovoliti vključitev vseh programov, ki imajo pravico iz tretjega odstavka 66. člena tega zakona za isto območje, če obstajajo razpoložljive zmogljivosti na omrežju.

VI. NADZOR

76. člen (nadzor)

(1) Upravni in inšpekcijski nadzor nad izvajanjem tega zakona opravlja Inšpektorat Republike Slovenije za kulturo in medije.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek opravlja agencija upravni in inšpekcijski nadzor nad izvajanjem drugega odstavka 18. člena tega zakona, 21. do 28. člena tega zakona, 34. člena tega zakona (če gre za avdiovizualne medijske storitve), 38. do 43. člena tega zakona (če gre za radijske programe), 44. do 46. člena tega zakona, 62. do 75. člena tega zakona ter 77. in 78. člena tega zakona.

(3) Pooblaščen oseba agencije, kot jo določa zakon, ki ureja elektronske komunikacije (v nadaljnjem besedilu: pooblaščen oseba agencije), ali pristojna inšpektorica oziroma pristojni inšpektor (v nadaljnjem besedilu: pristojni inšpektor) ima v primeru kršitev določb tega zakona, če ta zakon ne določa drugače, pravico in dolžnost:

- odrediti ukrepe za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti na način in v roku, ki ga sam določi;
- izvesti postopke v skladu z zakonom, ki ureja prekrške;
- naznaniti kaznivo dejanje ali kazensko ovadbo za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti;
- predlagati drugemu pristojnemu organu sprejem ukrepov.

(4) Agencija lahko v primeru kršitev določb oziroma neizvajanja zahtev in omejitev iz prvega odstavka tega člena v okviru inšpekcijskega nadzora:

- izdajatelju začasno prekliče dovoljenje za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti;
- izdajatelju razveljavi dovoljenje za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti;
- izdajatelju začasno odvzame pravico razširjanja programa na razpisanem območju v digitalni radiodifuzni tehniki;
- izdajatelju odvzame pravico razširjanja na razpisanem območju v digitalni radiodifuzni tehniki;
- izdajatelju odvzame status programa posebnega pomena.

(5) V postopkih nadzora po tem zakonu se uporabljajo določbe zakonov, ki urejajo inšpekcijski nadzor in prekrške, če s tem zakonom ni drugače določeno.

(6) Agencija pristojnemu ministrstvu predlaga strategijo regulacije radiodifuznih in elektronskih medijev v Republiki Sloveniji v delu, ki je v njeni pristojnosti, za naslednje petletno obdobje.

77. člen
(obvezna hramba posnetkov in podatkov)

(1) Izdajatelji radijskih programov morajo najmanj 30 dni hraniti posnetke vsakega posameznega dneva programa z vsemi objavljenimi programskimi, oglaševalskimi in drugimi vsebinami, kakor so bile zaporedno predvajane v 24 urah, v obliki in način, ki ju podrobneje določi agencija. Izdajatelji radijskih programov, ki predvajajo lokalna okna, morajo hraniti posnetke tudi za vsako posamezno lokalno okno posebej.

(2) Izdajatelji televizijskih programov morajo najmanj šest mesecev hraniti posnetke programskih vsebin ter spremljajočih oglaševalskih in drugih vsebin, po tem ko so jih zadnjič ponudili za ogled ali poslušanje, s spremljajočimi podatki ter v obliki in na način, ki ju podrobneje predpiše agencija.

(3) Izdajatelji televizijskih programov morajo poleg posnetkov iz prejšnjega odstavka najmanj šest mesecev za vsak dan posebej hraniti tudi podatke o vseh predvajanih programskih, oglaševalskih in drugih vsebinah. Podatki morajo vsebovati informacije o datumu predvajanja vsebine, začetnem času, njenem trajanju, naslovu, vrsti in zvrsti vsebine ter informacije o vrsti produkcije in producentu, kot jih podrobneje določi agencija.

(4) Izdajatelji televizijskih programov morajo najmanj eno leto hraniti podatke o predvajanih slovenskih avdiovizualnih delih in slovenskih avdiovizualnih delih neodvisnih producentov v letnem oddajnem času za preteklo koledarsko leto. Podatki morajo vsebovati informacije o datumu in času, ko so bila predvajana ali na voljo za ogled, trajanju, naslovu, vrsti in zvrsti dela ter o vrsti produkcije in producentu, kakor jih podrobneje določi agencija.

(5) V primeru tehnične okvare, zaradi katere izdajatelj radijskega ali televizijskega programa ni shranil določenega dela programske vsebine, je izdajatelj o okvari in obsegu neposnete predvajane programske vsebine dolžan v treh dneh pisno obvestiti agencijo.

78. člen
(pošiljanje podatkov)

(1) Izdajatelji radijskih oziroma televizijskih programov morajo agenciji poslati vse zahtevane podatke o programu, potrebne za izvedbo posameznega postopka nadzora po tem zakonu, pri čemer morajo zahtevani podatki izhajati iz posnetkov programa, ki jih morajo izdajatelji hraniti v skladu s prejšnjim členom.

(2) Posnetki programa in podatki o programu se pošljejo ali dajo na voljo na podlagi pisne zahteve agencije brezplačno, v obsegu, ki je potreben za dokazovanje izpolnjevanja programskih zahtev oziroma drugih obveznosti po tem zakonu, in v roku, ki ne sme biti krajši od 15 dni, ter v obliki in na način, določenih v pisni zahtevi agencije.

(3) Podatki, ki se zahtevajo, morajo biti sorazmerni z namenom, za katerega bodo uporabljeni. Agencija mora v zahtevi navesti namen uporabe zahtevanih podatkov.

79. člen
(metodologija nadzorstva)

Agencija s splošnim aktom določi metodologijo nadzorstva, s katero podrobneje določi način ugotavljanja izpolnjevanja programskih zahtev in omejitev, ki po tem zakonu veljajo za radijske in televizijske programe, obveznost hrambe ter pošiljanje posnetkov programa in podatkov o programu ter klasifikacijo programskih in drugih vsebin, ki izhajajo iz tega zakona. Agencija s splošnim aktom določi tudi tehnične značilnosti in opremo posnetkov, podrobneje pa lahko uredi tudi druga vprašanja, ki se pojavijo pri izvrševanju posameznih določb tega zakona iz njene pristojnosti.

VII. KAZENSKÉ DOLOČBE

80. člen
(najhujši prekrški)

(1) Z globo od 5.000 do 50.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, z globo od 10.000 do 100.000 eurov pa pravna oseba, ki po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, če:

1. izvršuje prepovedano koncentracijo v medijih po drugem odstavku 20. člena tega zakona;
2. ne priklasi koncentracije v medijih v skladu s četrnim odstavkom 20. člena tega zakona;
3. delež slovenskih avdiovizualnih del ne obsega najmanj pet odstotkov letnega oddajnega časa televizijskega programa (prvi odstavek 22. člena);
4. izdajatelj v primeru, da ne izpolnjuje deleža iz prvega odstavka 22. člena tega zakona, za produkcijo ali za pridobitev pravic do slovenskih avdiovizualnih del, ki jih predvaja prek svojega televizijskega programa, v koledarskem letu ne nameni finančnega prispevka v višini najmanj enega odstotka vseh njegovih prihodkov iz naslova izvajanja televizijske dejavnosti v preteklem koledarskem letu (drugi odstavek 22. člena);
5. slovenska avdiovizualna dela na 1. in 2. televizijskem programu Radiotelevizije Slovenija skupaj ne obsegajo najmanj 25 odstotkov letnega oddajnega časa ali če ene četrte deleža niso ustvarili neodvisni producenti (prvi odstavek 24. člena);
6. avdiovizualna dela neodvisnih producentov ne obsegajo najmanj 10 odstotkov letnega oddajnega časa televizijskih programov Radiotelevizije Slovenija (drugi odstavek 24. člena);
7. operater ne omogoči neodplačnega prenosa radijskih in televizijskih programov Radiotelevizije Slovenija ali lokalnih, študentskih in nepridobitnih radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena v skladu z določbami prvega do tretjega odstavka 74. člena tega zakona;
8. operater ravna v nasprotju s četrnim odstavkom 74. člena tega zakona;
9. Radiotelevizija Slovenija kot operater multipleksa, namenjenega javni radioteleviziji, ne omogoči neodplačnega razširjanja radijskih in televizijskih programov v skladu s prvim odstavkom 75. člena tega zakona;
10. Radiotelevizija Slovenija ne omogoči neodplačnega razširjanja radijskih in televizijskih programov v skladu z drugim odstavkom 75. člena tega zakona,
11. operater prizemnega digitalnega omrežja razširja radijske oziroma televizijske programe v nasprotju s tretjim ali četrnim odstavkom 75. člena tega zakona;
12. operater prizemnega digitalnega omrežja ne dovoli vključitev programov v skladu s petim odstavkom 75. člena tega zakona.

(2) Z globo od 2.500 do 10.000 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 500 do 2.500 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.

(4) Z globo od 200 do 1.000 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.

81. člen
(hujši prekrški)

(1) Z globo od 2.000 do 20.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

1. krši zaščito vira iz 6. člena tega zakona;
2. ne razkrije konflikta interesov v skladu z 19. členom tega zakona;
3. ravna v nasprotju s 35. členom tega zakona;
4. izdajatelj v svojem mediju na zahtevo državnih organov, javnih podjetij ali javnih zavodov brez odlašanja brezplačno ne objavi nujnega sporočila v zvezi z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti države (prvi odstavek 37. člena) ali če v primeru dalj časa trajajoče nevarnosti oziroma ogroženosti nujnega sporočila ne objavi večkrat, dokler nevarnost oziroma ogroženost ne preneha (drugi odstavek 37. člena);
5. bi oglaševanje lahko zavajalo glede svoje narave, oziroma oglasi niso jasno prepoznavni kot taki, oziroma se ne razločujejo od uredniško oblikovanih programskih vsebin (prvi odstavek 38. člena);

6. oglasi niso označeni z navedbo, da gre za oglase, oziroma v primeru, ko gre za druge vrste plačanih objav, le-te niso označene kot »plačana objava« ali ne vsebujejo podatka o naročniku objave (drugi odstavek 38. člena);
7. programska vsebina, katere objavo naroči pravna ali fizična oseba za plačilo ali drugo podobno nadomestilo, ni označena v skladu s četrtem odstavkom 38. člena tega zakona;
8. vsebine v mediju, ki so namenjene neposredni ali posredni promociji oziroma pospeševanju prodaje, nakupa ali najema izdelka ali storitve ali doseganju kakega drugega oglaševalskega učinka, niso posebej označene kot take (peti odstavek 38. člena);
9. v mediju prikrito oglašuje tako, da bi se lahko pri bralcu, poslušalcu ali gledalcu vzbujal vtis, da gre v primeru objave oglasa ali druge plačane objave za uredniško oblikovano programsko vsebino oziroma novinarski prispevek (prvi odstavek 39. člena);
10. pri oglaševanju uporablja tehnične postopke, ki bralcem, poslušalcem oziroma gledalcem ne omogočajo zavestnega zaznavanja oglasov (tretji odstavek 39. člena);
11. z oglasi prizadene spoštovanje človekovega dostojanstva ali spodbuja k narodni, rasni, verski, spolni ali drugi neenakopravnosti, k nasilju ali vojni, ali razpihuje narodno, rasno, versko, spolno ali drugo sovraštvo ali nestrpnost, ki temelji na razlikovanju glede na druge osebne okoliščine, ali spodbuja vedenja ali dejanja, ki škodujejo zdravju ali varnosti ljudi, zaščitni okolja ali varstvu kulturne dediščine, ali žali verska ali politična prepričanja ali škodi interesom uporabnikov oziroma potrošnikov (četrti odstavek 39. člena zakona);
12. če ravna v nasprotju s 40. členom tega zakona;
13. oglasi, katerih pretežno ciljno občinstvo so otroci, ali v katerih nastopajo otroci, vsebujejo prizore nasilja, pornografije ali druge vsebine, ki bi lahko škodovala njihovemu zdravju ali duševnemu ali telesnemu razvoju ali kako drugače negativno vplivale na dovzetnost otrok (prvi odstavek 41. člena);
14. z oglasi spodbuja otroke k nakupu proizvodov ali storitev z izkoriščanjem njihove neizkušenosti in lahkovernosti ali spodbuja otroke, da bi prepričevali starše ali koga drugega v nakup proizvodov ali storitev, ali izkorišča posebno zaupanje otrok v starše, učitelje ali druge osebe ali prikazuje otroke v nevarnih situacijah (drugi odstavek 41. člena);
15. sponzorirana programska vsebina ni jasno označena kot takšna, z navedbo sponzorjevega imena ali njegovega znaka (prvi odstavek 43. člena);
16. so poročila ali aktualne informativne programske vsebine sponzorirane (četrti odstavek 43. člena);
17. izvaja politično oglaševanje ali versko propagando v nasprotju s 48. členom tega zakona;
18. ravna v nasprotju z 49. ali 50. členom tega zakona.

(2) Z globo od 1.000 do 5.000 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 250 do 1.000 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.

(4) Z globo od 100 do 500 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.

82. člen (lažji prekrški)

(1) Z globo od 1.000 do 10.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

1. delež programskih vsebin lastne produkcije ne obsega najmanj 20 odstotkov dnevnega oddajnega časa posameznega radijskega ali televizijskega programa (prvi odstavek 21. člena);
2. delež glasbe v slovenskem jeziku ne obsega najmanj 20 odstotkov števila vseh skladb, predvajanih v dnevnem oddajnem času med 0. in 24. uro posameznega radijskega ali televizijskega programa (prvi odstavek 23. člena);
3. v primeru radijskih in televizijskih programov Radiotelevizije Slovenija delež iz prvega odstavka 21. člena tega zakona ne znaša najmanj 40 odstotkov, oziroma v primeru lokalnih, študentskih in nepridobitnih radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena ta delež ne znaša najmanj 25 odstotkov (drugi odstavek 23. člena);
4. je ime medija in njegovih rubrik oziroma oddaj v nasprotju s prvim odstavkom 33. člena tega zakona;

5. razširja programske vsebine ali oglase v nasprotju z zahtevami iz drugega do četrtega odstavka 33. člena tega zakona;
6. izdajatelj, ki v okviru medija dovoljuje komentiranje javnosti, ne oblikuje pravil za komentiranje ali jih javno ne objavi na primernem mestu v mediju (prvi odstavek 36. člena);
7. pravila za komentiranje iz prvega odstavka 36. člena tega zakona ne določajo obveznih sestavin iz drugega odstavka 33. člena tega zakona;
8. komentarja, ki ni v skladu z objavljenimi pravili, ne umakne v najkrajšem možnem času po prijavi oziroma najpozneje v enem delovnem dnevu po prijavi (tretji odstavek 33. člena);
9. neodplačne objave niso jasno označene kot take, z navedbo da gre za neodplačne objave ali če ne vsebujejo podatka o naročniku objave (tretji odstavek 38. člena);
10. sponzorirane programske vsebine spodbujajo prodajo oziroma nakup ali dajanje v najem izdelkov ali storitev sponzorja ali tretje osebe, še posebej s posebnim predstavljanjem teh izdelkov ali storitev (tretji odstavek 43. člena);
11. skupni obseg oglasov in radijske prodaje v radijskem programu presega omejitve iz 44. člena tega zakona;
12. promocijsko umešča izdelke v radijskem programu v nasprotju s 45. členom tega zakona;
13. Radiotelevizija Slovenija prekinja programske enote oziroma oddaje iz prvega odstavka 46. člena tega zakona s predvajanjem oglasov (prvi odstavek 46. člena);
14. na tretjem programu Radia Slovenija predvaja oglase (drugi odstavek 46. člena);
15. skupni obseg oglasov in radijske prodaje v posameznem radijskem programu Radiotelevizije Slovenija presega 15 odstotkov dnevnega oddajnega časa (tretji odstavek 46. člena);
16. izdajatelj radijskega oziroma televizijskega programa ne izvaja radijske oziroma televizijske dejavnosti na podlagi ali v skladu z dovoljenjem za izvajanje radijske oziroma televizijske dejavnosti (prvi odstavek 62. člena);
17. imetnik dovoljenja za izvajanje radijske oziroma televizijske dejavnosti izvaja dejavnost iz tega dovoljenja med trajanjem začasnega preklica (tretji odstavek 63. člena);
18. predvaja lokalna okna v nasprotju z določbami prvega in drugega odstavka 72. člena tega zakona;
19. skupni obseg oglasov v lokalnem oknu presega 30 odstotkov trajanja lokalnega okna (tretji odstavek 72. člena).

(2) Z globo od 500 do 2.500 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 200 do 500 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.

(4) Z globo od 50 do 200 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.

83. člen (najlažji prekrški)

(1) Z globo od 500 do 2.500 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če:

1. najpozneje v 30 dneh po pričetku izdajanja medija oziroma od nastanka spremembe oziroma od prenehanja delovanja pristojnemu ministrstvu ne pošlje podatkov iz prvega odstavka 16. člena tega zakona (peti odstavek 16. člena);
2. ne pošlje ali da na voljo tudi drugih zahtevanih podatkov v skladu s prvim odstavkom 17. člena tega zakona;
3. ne pošlje podatkov v skladu s tretjim odstavkom 17. člena tega zakona;
4. ne zagotovi objave predpisanih podatkov v skladu s prvim odstavkom 18. člena tega zakona;
5. ne objavi identifikacije radijskega programa najmanj enkrat na vsako uro oddajanja (drugi odstavek 18. člena);
6. ne objavi identifikacije radijskega oziroma televizijskega programa v skladu z drugim odstavkom 26. člena tega zakona;
7. ne objavi identifikacije radijskega oziroma televizijskega programa v skladu z drugim odstavkom 70. člena tega zakona;
8. ne hrani posnetkov ali podatkov v skladu s prvim do četrtem odstavkom 77. člena tega zakona;

9. v primeru tehnične okvare, zaradi katere izdajatelj ni shranil določenega dela programske vsebine, o okvari in obsegu neposnete predvajane programske vsebine pisno ne obvesti agencije v treh dneh (peti odstavek 77. člena);
 10. ne pošlje ali da na voljo agenciji posnetkov ali podatkov v skladu s prvim ali drugim odstavkom 78. člena tega zakona.
- (2) Z globo od 250 do 1.000 eurov se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.
- (3) Z globo od 100 do 250 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.
- (4) Z globo od 50 do 100 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.

84. člen
(višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

85. člen
(prehodna ureditev postopka vpisa v razvid medijev)

- (1) Postopki v zvezi z vpisom v razvid medijev, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se končajo po določbah tega zakona.
- (2) Pristojno ministrstvo v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona pozove vse izdajatelje medijev, ki so vpisani v razvid medijev, da sporočijo podatke, potrebne za presojo, ali medij izpolnjuje pogoje za medij in za vpis v razvid medijev po tem zakonu.
- (3) Če se izdajatelji v roku, ki ne sme biti krajši od 30 dni, ne odzovejo na poziv iz prejšnjega odstavka, pristojno ministrstvo po uradni dolžnosti izbriše medij iz razvida medijev. Pristojno ministrstvo ravna enako, če ugotovi, da medij ne izpolnjuje pogojev za vpis v razvid medijev po tem zakonu ali če medij ne izhaja več.

86. člen
(prehodna ureditev postopka vpisa v razvid samostojnih novinarjev)

- (1) Postopki vpisa v razvid samostojnih novinarjev, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se končajo po določbah tega zakona.
- (2) Novinarji, ki imajo ob uveljavitvi tega zakona status samostojnega novinarja, ta status obdržijo, če izpolnjujejo vse predpisane pogoje po tem zakonu.
- (3) Pristojno ministrstvo najpozneje v enem mesecu od uveljavitve tega zakona pozove vse samostojne novinarje iz prejšnjega odstavka, da predložijo dokazila o izpolnjevanju pogojev za pridobitev statusa samostojnega novinarja po tem zakonu.
- (4) Novinarja, ki ne izkaže, da izpolnjuje pogoje za pridobitev statusa samostojnega novinarja po tem zakonu, se izbriše iz razvida samostojnih novinarjev po uradni dolžnosti.

87. člen
(prehodna ureditev programov s statusom posebnega pomena)

(1) Izdajatelji radijskih ali televizijskih programov, ki imajo ob uveljavitvi tega zakona status lokalnega ali regionalnega radijskega ali televizijskega programa, imajo na podlagi samega zakona priznan status lokalnega radijskega ali televizijskega programa v skladu s 25. členom tega zakona.

(2) Izdajatelji radijskih ali televizijskih programov, ki imajo ob uveljavitvi tega zakona status študentskega radijskega ali televizijskega programa, imajo na podlagi samega zakona priznan status študentskega programa v skladu s 27. členom tega zakona.

(3) Izdajatelji radijskih ali televizijskih programov, ki imajo ob uveljavitvi tega zakona status nepridobitnega radijskega ali televizijskega programa, imajo na podlagi samega zakona priznan status nepridobitnega programa v skladu s 28. členom tega zakona, razen če jim je bil priznan status lokalnega radijskega ali televizijskega programa v skladu s 25. členom tega zakona.

4) Ugotovitveno odločbo o priznanem statusu iz prvega do tretjega odstavka tega člena izda agencija po uradni dolžnosti v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

(5) Ne glede na določbe prvega do četrtega odstavka tega člena morajo izdajatelji, ki jim je bil priznan status programa posebnega pomena po prejšnjem odstavku, uskladiti svoje delovanje in izdajanje programov v skladu s tem zakonom najpozneje v devetih mesecih od uveljavitve tega zakona.

(6) Postopki v zvezi s statusom lokalnega ali nepridobitnega radijskega ali televizijskega programa, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se končajo po določbah tega zakona. Postopki v zvezi s statusom regionalnega radijskega ali televizijskega programa, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, pa se končajo po določbah tega zakona o statusu lokalnega radijskega ali televizijskega programa.

(7) Izdajateljem radijskih in televizijskih programov, ki imajo ob uveljavitvi tega zakona status lokalnega programa posebnega pomena in so v skladu z dosedanjim drugim odstavkom 79. člena zakona in na podlagi odločbe agencije organizacijsko in programsko povezani za izdajanje lokalnega programa v mreži, se na podlagi samega zakona šteje, da so organizacijsko in programsko povezani za razširjanje lokalnega radijskega ali televizijskega programa v mreži v skladu s 26. členom zakona. Ugotovitveno odločbo o tem izda agencija po uradni dolžnosti v treh mesecih od uveljavitve tega zakona.

(8) Ne glede na prejšnji odstavek morajo izdajatelji uskladiti svoje delovanje in izdajanje programov v skladu s tem zakonom najpozneje v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

88. člen

(prehodna ureditev postopkov izdaje dovoljenj za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti)

Postopki za izdajo dovoljenja za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se končajo po določbah tega zakona.

89. člen

(prehodna ureditev postopkov akreditacije tujega dopisništva oziroma tujega dopisnika)

(1) Odločbe o akreditaciji tujega dopisništva oziroma odločbe o akreditaciji tujega dopisnika v Republiki Sloveniji in izkaznice o akreditaciji, izdane do uveljavitve tega zakona, veljajo do poteka veljavnosti teh odločb.

(2) Postopki v zvezi z vpisom v register tujih dopisništev in dopisnikov, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se ustavijo.

90. člen

(prehodna ureditev postopkov nadzora)

Postopki upravnega in inšpekcijskega nadzora, začeti pred uveljavitvijo tega zakona in do njegove uveljavitve še niso bili končani, se končajo po predpisih, ki so veljali do uveljavitve tega zakona.

91. člen
(prenehanje mandata Sveta za radiodifuzijo)

(1) Svet za radiodifuzijo preneha delovati 31. 12. 2024. S tem dnem tudi preneha mandat predsedniku in članom Sveta za radiodifuzijo.

(2) Naloge Sveta za radiodifuzijo, ki jih določa zakon, ki ureja elektronske komunikacije, zakon, ki ureja avdiovizualne medijske storitve, in zakon, ki ureja Radiotelevizijo Slovenija, se s prenehanjem njegovega delovanja prenesejo na svet za medije.

92. člen
(rok za sprejem oziroma uskladitev podzakonskih in drugih aktov)

(1) Vlada Republike Slovenije v 12 mesecih od uveljavitve tega zakona sprejme uredbo iz drugega odstavka 15. člena tega zakona.

(2) Vlada Republike Slovenije v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona sprejme akt o ustanovitvi sveta za medije iz devetega odstavka 31. člena tega zakona.

(3) Pristojno ministrstvo oziroma pristojni minister v 12 mesecih od uveljavitve tega zakona sprejme:

- pravilnik iz šestega odstavka 8. člena tega zakona,
- pravilnik iz drugega odstavka 65. člena tega zakona.

(4) Agencija v 12 mesecih od uveljavitve tega zakona sprejme naslednje splošne akte:

- Splošni akt o programih posebnega pomena iz 29. člena tega zakona,
- Splošni akt o promocijskem umeščanju izdelkov v radijskih programih iz šestega odstavka 45. člena tega zakona,
- Splošni akt o tematskih radijskih programih iz tretjega odstavka 71. člena tega zakona,
- Splošni akt o metodologiji za določitev elektronskega komunikacijskega omrežja, ki ga pomembno število končnih uporabnikov uporablja kot sredstvo za sprejem radijskih in televizijskih programov iz štirinajstega odstavka 74. člena tega zakona.

(5) Agencija v 12 mesecih od uveljavitve tega zakona uskladi z določbami tega zakona naslednje splošne akte:

- Splošni akt o dovoljenju za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti (Uradni list RS, št. 95/06 in 25/07),
- Splošni akt o metodologiji nadzorstva avdiovizualnih medijskih storitev, radijskih programov in platform za izmenjavo videov (Uradni list RS, št. 87/22).

93. člen
(začetek veljavnosti 65. člena)

Obveznost plačila na podlagi dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti iz 65. člena tega zakona začne veljati 1. januarja 2025.

94. člen
(prenehanje veljavnosti predpisov in podaljšanje njihove uporabe)

(1) Z uveljavitvijo tega zakona preneha veljati Zakon o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOmK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAvMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21) in naslednji podzakonski predpisi, izdani na njegovi podlagi:

- Uredba o merilih in pogojih za določitev slovenskih avdiovizualnih del (Uradni list RS, št. 105/01);
- Pravilnik o merilih za opredelitev vsebin lastne produkcije (Uradni list RS, št. 77/02);
- Pravilnik o načinu vodenja in postopku za vpis ter o posredovanju podatkov iz razvida medijev (Uradni list RS, št. 58/01 in 94/02).

(2) Z uveljavitvijo tega zakona preneha veljati Uredba o izvedbi rednega letnega javnega razpisa za sofinanciranje ustvarjanja programskih vsebin medijev (Uradni list RS, št. 78/06, 4/11 in 8/12), vendar se uporablja do sprejema nove uredbe iz drugega odstavka 15. člena tega zakona, kolikor ni v nasprotju z določbami tega zakona.

(3) Z uveljavitvijo tega zakona preneha veljati Uredba o postopku in podrobnejših merilih za pridobitev statusa samostojnega novinarja in za vodenje razvida kot javne knjige (Uradni list RS, št. 105/01), vendar se uporablja do sprejema pravilnika iz šestega odstavka 8. člena tega zakona, kolikor ni v nasprotju z določbami tega zakona.

(3) Z uveljavitvijo tega zakona preneha veljati Pravilnik o programih posebnega pomena (Uradni list RS, št. 85/02), vendar se uporablja do sprejema splošnega akta iz 29. člena tega zakona, kolikor ni v nasprotju z določbami tega zakona.

95. člen

(začetek veljave zakona in začetek uporabe posameznih členov)

(1) Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

(2) Določbe 14. in 15. člena tega zakona o dodelitvi državni pomoči medijem ter 20. člena o priglasitvi koncentracij v medijih se začnejo uporabljati v enem letu po uveljavitvi tega zakona.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu (predmet zakona):

Določa se predmet tega zakona. Ta zajema pravice, obveznosti in odgovornosti pravnih in fizičnih oseb ter javni interes Republike Slovenije na področju medijev.

S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenaša 114. člen Direktive (EU) 2018/1825 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah. Gre za delni prenos, s katerim se prenaša obveznost prenosa signalov radijskih in televizijskih programov po elektronskih komunikacijskih omrežjih operaterjev, ki je v tem zakonu urejena v 73. členu.

K 2. členu (uporaba zakona):

Ta zakon se primarno uporablja za medije, pri katerih je v Republiki Sloveniji sedež oziroma stalno prebivališče izdajatelja in sedež uredništva. Takšna je tudi doseganja ureditev (z izjemami, ki so avdiovizualne medijske storitve določeni v Zakonu o avdiovizualnih medijskih storitvah; v nadaljevanju: ZAVMS). S tem zakonom pa se dodaja tudi izjema, po kateri se ta zakon uporablja tudi v primerih, ko ima v Republiki Sloveniji sedež oziroma stalno prebivališče ali samo izdajatelj medija ali samo uredništvo tega medija, drugi od obeh pa je v drugi državi, članici Evropske unije, ali v tretji državi, in sicer ob pogoju, da znaten del delovne sile, vključene v dejavnost razširjanja programskih vsebin, dela v Republiki Sloveniji.

Zakon o medijih (v nadaljevanju: ZMed) je krovni zakon za področje (vseh) medijih, vendar pa ne posega v specialno ureditev, ki je v primeru avdiovizualnih medijskih storitev, Radiotelevizije Slovenija in Slovenske tiskovne agencije urejena v specialnih zakonih – to so ZAVMS, Zakon o Radioteleviziji Slovenija (v nadaljevanju: ZRTVS-1) oziroma Zakon o Slovenski tiskovni agenciji (v nadaljevanju: ZSTAgen). Zato se ta zakon ne uporablja v vseh tistih vprašanjih, ki so drugače urejena v posameznem navedenem specialnem zakonu. Tako je na primer področje oglaševanja oziroma avdiovizualnih komercialnih sporočil v primeru avdiovizualnih medijskih storitev (npr. televizijski programi) specialno urejeno v ZAVMS. Zato v tem primeru velja specialna ureditev v ZAVMS in se ZMed ne uporablja.

Izjema od navedenega pravila velja le za prepoved spodbujanja k neenakopravnosti, nasilju in vojni ter razpihovanja sovraštva in nestrpnosti v avdiovizualnih medijskih storitvah. V tem primeru velja ureditev v ZMed, ker je specialnejša od sicer obstoječe ureditve v ZAVMS, kjer je ta prepoved zapisana le kot programska norma.

K 3. členu (pomen izrazov):

Podane so definicije vseh ključnih izrazov, uporabljenih v zakonu. Med temi je na prvem mestu definicija medija. Z novo opredelitvijo pojma medij oz. z določitvijo njegovih bistvenih elementov, lastnosti in značilnosti je določen okvir zakonskega urejanja, tj. na katere pravne in fizične osebe, ki izdajajo takšne medije, se nanašajo pravice, obveznosti in odgovornosti, določene v ZMed.

Nova definicija medija ohranja vse tradicionalne sestavine medija, tj. da gre za razširjanja uredniško oblikovanih vsebin javnosti, z namenom obveščanja, izobraževanja ali zabave. Nova definicija medija zajema tudi nove oblike ali vrste množičnih medijev, ki se razširjajo prek digitalnih platform, oz. se pri novi definiciji medija dosledno upošteva princip tehnološke nevtralnosti. Mediji se presojujejo glede na vsebino in namen delovanja oz. glede na bistvene značilnosti programskih vsebin, ne glede na to, na kakšnem nosilcu informacij so izdani ali prek katere komunikacijske poti se zagotavljajo javnosti. S tem želimo zagotoviti, da bodo za vse pravnoorganizirane oblike množičnega komuniciranja veljala enotna pravila. Na ta način se odpravlja nedopustna neenakost pravne ureditve med npr. tradicionalnimi oblikami medijev (npr. časopisom, revijo) in sodobnimi oblikami medijskih storitev (npr. storitve spletnih vplivnežev), ki niso zapadli pod nobeno obliko medijske regulacije, kljub temu, da je šlo pri obeh za opravljanje podobne dejavnosti (npr. obveščanje javnosti, oglaševanje izdelkov, vplivanja na javno mnenje ipd.).

Glede na obstoječo ureditev zakon definira nekatere nove pojme, kot so državno oglaševanje, merjenje občinstev in sistemi umetne inteligence.

K 4. členu (svoboda izražanja):

Predlog zakona ohranja v veljavi obstoječo opredelitev pravice do svobode izražanja. Dejavnost medijev temelji na svobodi izražanja, nedotakljivosti in varstvu človekove osebnosti in dostojanstva, na svobodnem pretoku informacij in odprtosti medijev za različna mnenja, prepričanja in za raznolike vsebine, na avtonomnosti urednikov, novinarjev in drugih avtorjev pri ustvarjanju programskih vsebin v skladu s programskimi zasnovami in profesionalnimi kodeksi ter na osebni odgovornosti novinarjev oziroma drugih avtorjev prispevkov in urednikov za posledice njihovega dela. Gre za identično določbo, kot jo vsebuje že obstoječi ZMed. Svoboda izražanja je tako kot ostale ustavne pravice omejena z enakimi pravicami drugih.

Mediji predstavljajo temeljni element vsake demokratične družbe, saj si njenega obstoja in razvoja ni možno predstavljati brez svobodnega delovanja medijev. Svoboda izražanja, ki jo v največji meri izvršujejo ravno mediji, namreč pomaga vzpostavljati in oblikovati nepristransko informirano javnost, pogojuje njeno sposobnost za nadziranje vseh vej oblasti ter zagotavlja učinkovito delovanje politične opozicije vsakokratni oblasti. Mediji v svoji funkciji »psov čuvajev« opozarjajo na kršitve človekovih pravic in so, sicer neformalno, eden izmed štirih temeljev oblasti, kar je v več primerih potrdila tudi ustavnosodna praksa. Svoboda izražanja na podlagi prvega odstavka 39. člena Ustave Republike Slovenija zato uživa posebno varstvo kot človekova pravica in zahteva od države sprejem ustreznih predpisov, ki naj zagotovijo, da bodo lahko mediji samostojno izvrševali svoje funkcije pri svobodnem oblikovanju javnega mnenja.

K 5. členu (novinarska avtonomija in uredniška neodvisnost):

Člen opredeljuje novinarsko avtonomijo in uredniško neodvisnost, katerih obstoj je ključen za neodvisnost medijev in izvrševanje njihove funkcije na področju zagotavljanja pravice do obveščenosti. Brez avtonomnih novinarjev in neodvisnih uredništev si ni mogoče predstavljati svobodnih medijev, ki so predpogoj za obstoj demokratične družbe. Poseben položaj urednikov in novinarjev, v odnosu do drugih zaposlenih, je utemeljen na njihovi posebni vlogi, ki jo imajo v družbi na področju uresničevanja pravice do svobode govora in pravice do obveščenosti.

Predlog zakona ohranja vse v obstoječem zakonu določene institute novinarske avtonomije, tj. da so uredniki, novinarji in drugi avtorji prispevkov v okviru programske zasnove medija in v skladu s temeljnim aktom izdajatelja pri svojem delu neodvisni in samostojni ter da se novinarju zaradi izražanja mnenj in stališč, ki so v skladu s programsko zasnovo medija ter s profesionalnimi pravili, merili in standardi, ne sme odpovedati delovnega razmerja ali prekiniti sklenjene pogodbe z njim, zmanjšati plače, spremeniti statusa v uredništvu ali kako drugače poslabšati njegovega položaja.

Predlog zakona na novo pa določa naslednje dodatne ukrepe za povečanje avtonomije novinarjev:

- pravico do ugovora vesti, po kateri ima novinar pravico zavrniti pripravo prispevka, ki je v nasprotju z njegovimi profesionalnimi prepričanji, ki so v skladu s programsko zasnovo medija. Novinar ima pravico zavrniti tudi vsako drugo delo, ki je v nasprotju s profesionalnimi in etičnimi pravili, merili in standardi novinarskega dela. Novinar ne more zavrniti dela, ki se nanaša na tehnično urejanje programskih vsebin, povzemanje prispevkov drugih avtorjev ali urejanje poročil;
- da se ne sme nihče novinarju brez njegovega soglasja pomensko spremeniti, umakniti ali predelati njegovega prispevka;
- da mora biti vsak novinarski prispevek podpisan. Podpisovanje prispevkov z izmišljenimi avtorji in neobstoječimi osebami ni dopustno. Iz razlogov zaščite vira ali drugih utemeljenih razlogov je dopustna uporaba psevdonimov, pri čemer mora biti v prispevku jasno označeno, da gre za uporabo psevdonima ter naveden utemeljen razlog. Podpisovanje prispevka brez vednosti novinarja ali proti njegovi volji ni dopustno;
- da brez soglasja izdajatelja ni dovoljeno prevzeti ali v celoti povzeti prispevka v drugem mediju.

K 6. členu (zaščita vira):

Ključen element avtonomije novinarskega dela je tudi institut zaščite vira. Za svobodno delovanje medijev je ključno, da lahko viri sporočajo pomembne informacije z zaupanjem in vedenjem, da njihova identiteta ne bo razkrita. Za razliko od dosedanje ureditve, po kateri razen sodišča, in le v primeru, ko to določa kazenska zakonodaja, nihče ne sme zahtevati od urednika, novinarja ali avtorja prispevka, da razkrijejo vir informacij, je po novi ureditvi dolžnost varovanja zaupnosti vira tudi na samih novinarjih in urednikih. Nova je tudi zahteva, da se razkritje vira informacij ne sme zahtevati tudi od urednikovih in novinarjevih ožjih družinskih članov (starši, otroci, bratje in sestre, posvojitelji in posvojenci) ali zakoncev oziroma zunajzakonskih partnerjev. Z namenom zaščite novinarskih virov je dodana tudi prepoved nameščanja vsiljive nadzorne programske opreme na naprave, ki jih pri svojem delu uporabljajo izdajatelji oziroma njihova uredništva in novinarji.

K 7. členu (odgovorni urednik):

Izdajatelj je dolžan zagotoviti, da ima medij ves čas odgovornega urednika. To je pomembno iz razloga obstoja odgovornosti za objavljene vsebine, kar je temeljna funkcija odgovornega urednika. Predlog zakona ohranja obveznost pridobitve najmanj predhodnega mnenja uredništva v postopkih imenovanja ali razrešitve odgovornega urednika, kar je pomemben element instituta uredniške neodvisnosti.

K 8. členu (vpis v razvid samostojnih novinarjev):

Člen določa postopek vpisa v razvid samostojnih novinarjev. Ključen pogoj za pridobitev statusa samostojnega novinarja je, da gre za osebo, ki opravlja novinarsko delo kot edini ali glavni poklic in ki iz tega dela tudi pridobiva večino prihodkov.

S statusom samostojnega novinarja so nezdružljive dejavnosti, kot npr. marketinška svetovanja, PR svetovanja, oglaševanje izdelkov ali storitev. Status samostojnega novinarja pa tudi ne more pridobiti oseba, ki je bila v zadnjih treh letih več kot enkrat obsojena na novinarskem častnem razsodišču.

K 9. členu (vodenje razvida samostojnih novinarjev):

Člen določa postopek sporočanja sprememb podatkov v zvezi z opravljanjem dejavnosti samostojnega novinarja, preverjanja pogojev za status, vodenje evidence itd.

K 10. členu (izbris iz razvida samostojnih novinarjev):

Člen določa pogoje oz. razloge in postopek za izbris samostojnega novinarja iz razvida.

K 11. členu (posebne ugodnosti samostojnih novinarjev do 35. leta):

Člen določa pravno podlago, po kateri se lahko pri razpisih za pridobivanje sredstev iz državnega proračuna v merilih, s katerimi se izberejo prejemniki sredstev, pri novinarjih do dopolnjenega 35. leta upošteva tudi status samostojnega novinarja, pri čemer upoštevanje statusa ne sme presežati 20 odstotkov skupne vrednosti meril.

K 12. členu (informacije za medije):

Predlog zakona v bistvenem delu ohranja v veljavi obstoječo ureditev pravice, po kateri lahko mediji od vseh subjektov, ki jih kot zavezance določa zakon o dostop do informacij javnega značaja, zahtevajo odgovor na vprašanje, ki je vezan na delovno področje organa. Glede na obstoječo ureditev je skrajšan rok, v katerem mora organ poslati mediju odgovor na vprašanje, in sicer iz dosedanjih sedmih delovnih dni na pet delovnih dni. Čimprejšnji odgovor je pomemben za zagotavljanje pravice javnosti do pravočasne obveščeniosti ter za učinkovito izvajanje javnega nadzora nad delovanjem organov.

K 13. členu (javni interes na področju medijev):

Definicija javnega interesa, kot jo določa obstoječi ZMed iz leta 2001, ne ustreza več realnim potrebam digitalnega in globaliziranega medijskega trga, saj preveč poudarja pravico do obveščeniosti, ki ima v informacijski dobi drugačen pomen, se preveč osredotoča na politični vidik »zagotavljanja pluralnosti medijskega prostora«, vsebuje deloma neuresničljive in nemerljive cilje ter zanemara pomen kakovostnih programskih vsebin, zlasti takšnih, ki so tržno manj zanimive, a nujno potrebne za obstoj pluralnega medijskega okolja.

Nova opredelitev javnega interesa na področju medijev zajema:

- pravico državljanov oziroma državljanek Republike Slovenije, Slovencev po svetu, pripadnikov oziroma pripadnic slovenskih narodnih manjšin v Avstriji, Hrvaški, Italiji in Madžarski, italijanske in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji, romske skupnosti, ki živi v Sloveniji, ter invalidov in drugih ranljivih družbenih skupin do javnega obveščanja in do obveščeniosti;
- medijski pluralizem oziroma pluralnost in raznovrstnost medijev in programskih vsebin;
- medijsko pismenost;
- neodvisno, etično in verodostojno novinarstvo;
- kulturno in umetniško ustvarjalnost v medijih;
- druge cilje v javnem interesu na področju medijev, ki so opredeljeni v nacionalnem programu za kulturo ali drugih nacionalnih strateških dokumentih.

Pri opredelitvi javnega interesa gre za ključne cilje, ki jih želi država prek sistema javnih finančnih podpor in drugih zakonskih ukrepov uresničiti na področju medijev. Opredelitev javnega interesa na

področju medijev zato predstavlja jedro zakona. Določa okvir, v katerega država lahko posega – bodisi prek upravnega in inšpekcijskega nadzora bodisi z aktivnimi ukrepi javnih finančnih podpor na področju medijev.

Pravica do javnega obveščanja in do obveščeniosti je del ustavne pravice do svobodnega izražanja, ki je temeljna človekova pravica in ima v njihovi hierarhiji tudi posebno mesto. Ker uživa posebno varstvo, je dolžnost države, da z ustrežno regulacijo in aktivnimi ukrepi poskrbi za njeno izvrševanje. V okviru podane opredelitve je posebej izpostavljena pravica do obveščeniosti ustavno varovanim skupnostnim in ranljivim družbenim skupinam.

Medijski pluralizem oziroma pluralnost in raznovrstnost medijev zajema raznolikost obsega, uporabe in distribucije medijev v razmerju do lastništva in nadzora (pluralizem medijskega lastništva in nadzora), tipov in žanrov medijev (pluralizem medijskih tipov in žanrov), političnih stališč (politični pluralizem), kulturnih izražanj (kulturni pluralizem) in lokalnih interesov (geografski pluralizem).

Medijska pismenost pomeni spretnosti, znanje in razumevanje, ki državljanom omogočajo učinkovito, varno, kritično in aktivno uporabo medijev. Da bi lahko državljani dostopali do informacij ter na odgovoren in varen način uporabljali, kritično ocenjevali in ustvarjali medijsko vsebino, morajo imeti visoko stopnjo medijske pismenosti. Medijska pismenost ne bi smela biti omejena le na učenje o orodjih in tehnologijah, temveč bi morala biti namenjena temu, da državljanom zagotovi spretnosti kritičnega razmišljanja, ki ga potrebujejo, da bi lahko ustrezno presojali, analizirali zapletene realnosti ter razlikovali med mnenji in dejstvi.

Neodvisno, etično in verodostojno novinarstvo je temeljni predpogoj za obstoj kakovostnih medijev, ki v svoji ključni funkciji izvrševanja pravice do svobode izražanja predstavljajo temeljni element vsake demokratične družbe. Mediji pomagajo vzpostavljati in oblikovati nepristransko informirano javnost, pogojujejo njeno sposobnost za nadziranje vseh vej oblasti ter zagotavljajo učinkovito delovanje politične opozicije vsakokratni oblasti. Mediji v svoji funkciji »psov čuvajev« opozarjajo na kršitve človekovih pravic in svoboščin in so, sicer neformalno, eden izmed štirih temeljev oblasti, kar je v več primerih potrdila tudi ustavnosodna praksa.

Kadar govorimo o javnem interesu na področju medijev, medije presojamo tudi kot vprašanje kulture. Kakovostni mediji so za slovenski prostor eden temeljnih nosilcev kulturno-informativnih vsebin. Pomen medijev pri kakovostnem informiranju, tudi pri kakovostnem informiranju o kulturi in umetnosti ter kritičnem vrednotenju kulturne in umetniške produkcije, je tako rekoč nenadomestljiv. Pomemben cilj na področju zakonsko definiranega javnega interesa je zato tudi kulturno in umetniško ustvarjanje v medijih. Poleg tega pa je svoboda umetniškega ustvarjanja zagotovljena že v Ustavi RS. S tem je določena tudi obveznost države, da zagotavlja pogoje za njen obstoj in razvoj.

Za razliko od dosedanje ureditve je nova definicija javnega interesa na področju medijev pomensko odprta in lahko obsega tudi druge cilje v javnem interesu na področju medijev, ki jih opredeli nacionalni program za kulturo ali drugi nacionalni strateški dokumenti.

Z opredelitvijo javnega interesa se Republika Slovenija zavezuje k njegovemu uresničevanju in za ta namen tudi zagotavlja sredstva v državnem proračunu.

Odgovornost za uresničevanje javnega interesa pa se v skladu z zakonom o lokalni samoupravi nalaga tudi samoupravnim lokalnim skupnosti. Te bodo morale za zagotavljanje pravice do javnega obveščanja in do obveščeniosti na lokalnih območjih zagotoviti oz. rezervirati sredstva v občinskih proračunih. Višina teh sredstev je prepuščena avtonomni odločitvi občin. Cilj te določbe je, da se v večji meri zagotovijo ustrezne spodbude kakovostnemu novinarstvu in razvoju novih medijev tudi v lokalnih območjih. Občine je treba spodbuditi, da sredstev za namene informiranja občanov ne porabljajo zgolj za izvajanje informacijske dejavnosti v lastni režiji, ampak da vsaj del teh sredstev namenijo (prek javnih razpisov in pozivov) tudi kakovostnim lokalnim medijem, s čimer se podpira tudi lokalno gospodarstvo.

Z namenom zagotovitve večje transparentnosti porabe občinskih sredstev je prav tako določena zahteva, da občine sredstva, namenjena zagotavljanju pravice do javnega obveščanja in do obveščeniosti na lokalnih območjih, zagotovijo na posebni postavki v občinskih proračunih.

K 14. členu (državne pomoči medijem):

Določajo se ukrepi, ki jih bo Ministrstvo za kulturo z namenom uresničevanja javnega interesa na področju medijev podprlo s proračunskimi sredstvi. Gre za enega izmed ključnih področij zakona, kajti državne pomoči so najbolj učinkovit instrument, s katerim lahko država na dopusten način posega na trg ter prek opredelitve javnega interesa korigira anomalije prostega trga.

S predlogom zakon se ohranjajo vse obstoječe državne podpore na področju medijev, to so javni razpisi, namenjeni sofinanciranju programskih vsebin medijev, programom posebnega pomena ter produkciji in distribuciji programskih vsebin senzorno oviranim v njim prilagojenih tehnikah.

V skladu z vodilom, da mora biti vloga države pri zagotavljanju pravice do javnega obveščanja in obveščeni v prvi vrsti osredotočena na zagotavljanje ustreznih pogojev, ki bodo omogočali obstoj svobodnega, pluralnega medijskega prostora in nastanek kakovostnih programskih vsebin, pa se s predlogom zakonom uvajajo naslednji dodatni ukrepi oz. finančne podpore (za katere bo sicer potrebna predhodna prigrasitev oz. odobritev Evropske komisije), in sicer za:

- razvoj medijske pismenosti, kritično obravnavo primerov spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti v medijih ter prepoznavanje neresničnih in zavajajočih informacij v medijih;
- digitalni prehod medijev;
- razvoj novih medijskih vsebin in produktov ter novih orodij in oblik distribucije za doseganje občinstva;
- delovanje medijskih zagonskih podjetij;
- obstoj deficitarnih medijskih poklicev;
- znanstveno novinarstvo;
- dostop do digitalnih medijskih storitev;
- druge ukrepe, ki so v javnem interesu na področju medijev in so opredeljeni v nacionalnem programu za kulturo ali drugih nacionalnih strateških dokumentih.

Za navedene namene se zagotovijo sredstva v letni višini, ki ustreza vrednosti najmanj štirih odstotkov zneska prispevka za programe RTV Slovenija, ki je bil zbran v preteklem letu.

Pri podeljevanju državnih pomoči bomo sledili načelu vsebinsko nevtralnih ukrepov – da bodo do državnih pomoči pod enakimi pogoji upravičeni vsi mediji, ki bodo izpolnjevali določena objektivna merila, denimo delež lastne produkcije, doseg občinstva, število zaposlenih ali rednih sodelavcev, zastopanost zahtevnejših novinarskih žanrov... Na ta način nameravamo bistveno zmanjšati vplive aktualne politike na razdeljevanje javnega denarja v medije, kar se je v preteklih dvajsetih letih izkazalo za eno izmed glavnih slabosti dosedanje ureditve.

Predlog zakona določa, kdo ni v nobenem primeru upravičen do finančne podpore, in sicer so to v prvi vrsti izdajatelji, ki so pod neposrednim ali posrednim prevladujočim vplivom Republike Slovenije, samoupravnih lokalnih skupnosti in drugih oseb javnega prava ali političnih strank. Takšen izdajatelj zaradi svoje podrejenosti, povezanosti in dejanske odvisnosti od države, občin ali političnih strank namreč ne more uresničevati ciljev, ki sodijo pod javni interes na področju medijev, predvsem zagotavljanje objektivne obveščeni prek neodvisnega, etičnega in verodostojnega novinarstva. S financiranjem izdajateljev, ki so pod prevladujočim vplivom države v širšem smislu, bi le še povečali tveganje za nastanek političnega vplivanja. Financiranje medijev, ki so pod prevladujočim vplivom političnih strank, bi prav tako lahko odprlo vprašanje skladnosti z določbami o financiranju političnih strank po zakonu o političnih strankah. Zaradi navedenih razlogov in tveganj je primerno in nujno, da se navedene izdajatelje izključi iz tovrstnega financiranja.

Poleg teh pa do finančne podpore prav tako niso upravičeni izdajatelji, katerih mediji so v večinskem deležu že financirani iz drugih javnih sredstev. Z drugimi javnimi sredstvi sredstva so mišljena vsa javna sredstva, ki niso prejeta s strani Ministrstva za kulturo. Namen te omejitve je preprečiti prevelik vpliv države v širšem smislu na neodvisno delovanje medija, ki bi bilo ob prevelikem deležu javnih sredstev vsekakor ogroženo. Prav tako bi lahko pri teh izdajateljih obstajalo večje tveganje za nastanek dvojnega financiranja. Zato je primerno in nujno, da se omeji delež financiranja iz javnih sredstev.

Finančne podpore prav tako ne bodo mogli pridobiti;

- izdajatelji, ki nimajo vsaj treh zaposlenih delavcev ali rednih sodelavcev ali članov uredništva;
- izdajatelji, ki nimajo izpolnjenih obveznosti (pravne, finančne, pogodbene ipd.) do financerja in njegovih posrednih proračunskih uporabnikov;

- izdajatelji, ki jim je bila v zadnjih dveh letih najmanj dvakrat s pravnomočno odločbo izrečena globa za kršitev prepovedi spodbujanja k neenakopravnosti, nasilju in vojni ter razpihovanja sovraštva in nestrpnosti iz 34. člena tega zakona;
- izdajatelji medijev, katerih odgovorni uredniki ali osebe, ki so jih je nadomeščale, so bili v zadnjih dveh letih pravnomočno obsojeni za kaznivo dejanje javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti po Kazenskem zakoniku;
- izdajatelji, ki jim je bila v zadnjih dveh letih najmanj dvakrat s pravnomočno odločbo izrečena globa za prekršek v zvezi s plačilom za delo, delovnim časom, počitki, opravljanjem dela na podlagi pogodb civilnega prava kljub obstoju elementov delovnega razmerja ali v zvezi z zaposlovanjem na črno.

Takšno omejitev utemeljujemo s tem, da zakon tako ukrepe, namenjene kritični obravnavi primerov spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti v medijih, kot tudi sam socialni in delovnopравни položaj novinarjev in drugih programskih delavcev – od katerega je dejansko odvisna tudi odvisna novinarska avtonomija – šteje kot del javnega interesa na področju medijev. V tem oziru bi bilo v neskladju z namenom opisane ureditve, če bi bili do javnofinančne podpore upravičeni tudi izdajatelji medijev, ki kršijo določbe o prepovedi spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti ter posamezne določbe delovnopravnih predpisov.

Takšna ureditev je vsebinsko primerljiva z ureditvijo, določeno v 67.a členu Zakona o javnem naročanju, ki med drugim določa razvezne pogoje okvirnih sporazumov in pogodb o izvedbi javnega naročila. Med okoliščine, ki predstavljajo izpolnitev razveznih pogojev, sodi tudi seznanitev naročnika, da je v zadnjih treh letih pred dnevom preverjanja »pristojni organ Republike Slovenije ali druge države članice ali tretje države pri izvajalcu ali njegovemu podizvajalcu ugotovil najmanj dve kršitvi v zvezi s plačilom za delo, delovnim časom, počitki, opravljanjem dela na podlagi pogodb civilnega prava kljub obstoju elementov delovnega razmerja ali v zvezi z zaposlovanjem na črno, za kateri mu je bila s pravnomočno odločitvijo ali več pravnomočnimi odločitvami izrečena globa za prekršek« (točka c) drugega odstavka 67.a člena). Namen zakonodajalca pri vpeljavi te ureditve je bila večja zaščita pravic delavcev v delovno intenzivnih panogah, saj naj bi navedeni razvezni pogoj potencialne izvajalce odvrčal od kršitev delovnopravne zakonodaje.

Da je lahko odrekanje javnofinančne podpore še posebej učinkovita odvrčalna sankcija v boju zoper sovražni govor, pa kažejo tudi nekateri nedavni dokumenti, h katerim so države, vključno s Slovenijo, pristopile na mednarodni ravni. Globalni sporazum o varnih, urejenih in zakonitih migracijah, tako za doseganje cilja »odprave vseh oblik diskriminacije in spodbujanja javnega diskurza o razumevanju migracij, temelječega na dejstvih«, predvideva tudi »umik javne finančne in materialne podpore izdajateljem medijev, ki sistematično spodbujajo nestrpnost, ksenofobijo, rasizem in druge oblike diskriminacije migrantov, ob polnem upoštevanju medijske svobode«. Sovražni govor v smislu spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti namreč presega okvire zaščite, vsebovane v pravici do svobodnega izražanja, zato ne sodi v polje medijske svobode.

K 15. členu (postopek dodelitve državne pomoči):

Člen določa postopek razdelitve sredstev, pogoje za sodelovanje na javnih razpisih oz. pozivih ter izhodišča za določitev kriterijev in meril za presojo in ocenjevanje vlog. Postopek razdelitve sredstev se tako kot po obstoječi ureditvi navezuje na ureditev v zakonu, ki ureja uresničevanja javnega interesa za kulturo (ZUJIK).

Glede na obstoječo ureditev so drugače določeni pogoji za člane strokovne komisije, ki bodo presojali in ocenjevali vloge prijaviteljev, in sicer morajo biti strokovnjaki za področje medijev, ne morejo pa biti funkcionarji, poslanci in člani vodstev ali izvršilnih organov političnih strank. Glede na veljavno ureditev so negativni pogoji določeni manj strogo, saj nova ureditev ne določa več prepovedi za delavce, zaposlene v državnih organih, delavce, ki so redno zaposleni pri izdajatelju medija ali v oglaševalski organizaciji, osebe, ki imajo kot zunanji sodelavci sklenjeno pogodbeno razmerje z izdajateljem medija ali z oglaševalsko organizacijo, ter osebe, ki imajo v lasti več kot en odstotek kapitala ali upravljavskih oziroma glasovalnih pravic v premoženju izdajatelja medija ali v oglaševalski organizaciji. Veljavne prepovedi so namreč v praksi onemogočale širok nabor možnih kandidatov, saj večina medijskih strokovnjakov na takšen ali drugačen način deluje v medijih ali je z njimi povezana. V primeru morebitnega konflikta interesov pri presoji in ocenjevanju posamezne vloge pa se lahko to rešuje z izločitvijo člana komisije.

Prednost nove ureditve v primeru z veljavno je tudi v tem, da novi zakon ne bo več določal fiksnih pogojev ter kriterijev in meril za presojo in ocenjevanje vlog prijaviteljev, ampak le zelo jasna in določna izhodišča za podrobnejšo določitev najprej v vladni uredbi in nato v besedilih vsakokratnih posameznih razpisov. Na takšen način se bo zagotovila pravičnejša in strokovno ustrežnejša presoja vlog v skladu s strokovnimi kriteriji in merili in dejanskim javnim interesom, ob hkratnem doslednem spoštovanju načela enakega obravnavanja in pravne varnosti.

Zakon bo po novem omogočal tudi možnost, da se v besedilih razpisov – glede na specifičnost posameznega razpisa – določijo tudi prednostni kriteriji in merila, na podlagi katerih bodo lahko projekti prejeli dodatno število točk. S takšnimi mehкими ukrepi pozitivne diskriminacije želimo nameniti še dodatno spodbudo izvajanju določenih ciljev, ki so v javnem interesu na področju medijev.

K 16. členu (razvid medijev):

Vodenje razvida medijev je ključen instrument za zagotavljanje transparentnosti podatkov o medijih. Glede na obstoječo ureditev je bistvena sprememba ukinitve obveznosti predhodnega vpisa v razvid medijev. V okviru obstoječega postopka je Ministrstvo za kulturo v upravnem postopku odločalo o izpolnjevanju pogojev za vpis v razvid, kar je v povezavi z določbami 16. člena ZMed (o prepovedi izvajanja dejavnosti medija, ki ni vpisan v razvid) dejansko predstavljalo dovoljenje oz. licenco za opravljanje medijske dejavnosti. Takšna narava postopka vpisa v razvid medijev pa je v nasprotju z 10. členom Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic (EKČP), ki pri izvrševanju svoboščin, ki izhajajo iz pravice do svobode izražanja, dopušča njihovo podreditev obličnostim in pogojem, omejitvam ali kaznim, ki jih določa zakon, le če so te nujne v demokratični družbi zaradi varnosti države, njene ozemeljske celovitosti, zaradi javne varnosti, preprečevanja neredov ali kaznivih dejanj, za varovanje zdravja ali morale, za varovanje ugleda ali pravic drugih ljudi, za preprečitev razkritja zaupnih informacij ali za varovanje avtoritete in nepristranskosti sodstva. Namen razvida medijev pa takšnih strogih zahtev ne izpolnjuje, saj je njegov namen v prvi vrsti v zagotavljanju transparentnosti podatkov o medijih.

Poleg tega pa iz 10. člena EKČP izhaja možnost, da države zahtevajo dovoljenje le za delo radijskih, televizijskih in kinematografskih podjetij. Dovoljenje za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti pa v skladu z obstoječimi določbami 105. in 106. člena ZMed izda AKOS. V tem smislu predstavlja za izdajatelje radijskih ali televizijskih programov obstoječa obveznost predhodnega vpisa v razvid medijev tudi nepotrebno dvojno licenciranje.

Nova ureditev zato določa vpis v razvid medijev le kot administrativno obveznost, ki ne predstavlja pogoja ali konstitutivnega dejanja za pričetek izdajanja medija. Ministrstvo za kulturo upravlja razvid medijev kot uradno evidenco, v kateri se z namenom izvajanja nadzora nad določbami ZMed in zagotavljanjem transparentnosti delovanja medijev obdelujejo predpisani podatki o medijih, ki jih v 30 dneh po začetku izdajanja medija (oz. v 30 dneh od nastanka spremembe) sporočijo njihovi izdajatelji. Glede na obstoječo ureditev je večji poudarek na podatkih o lastnikih medijev oz. o dejanskem lastniku in z njimi povezanih osebah ter o virih financiranja, s čimer se razvid medijev približuje naravi medijskega »erarja«.

Ker je namen nove ureditve razvida medijev odpraviti obstoječe administrativne obveznosti in ovire ter obenem zagotoviti sorazmernost ukrepa, so določene izjeme od obveznosti vpisa v razvid medijev. Obveznost priglasitve v razvid medijev ne bo veljala za:

- biltene, kataloge in druge nosilce objavljanja informacij, ki so namenjeni izključno oglaševanju, poslovnemu komuniciranju, izobraževalnemu procesu ali notranjemu delu pravnih oseb in drugih organizacij;
- spletne strani gospodarskih družb, političnih strank, verskih skupnosti, sindikatov, zbornic, zavodov, ustanov, društev ter drugih interesnih in strokovnih organizacij, ki so namenjene izključno predstavitvi njihovega dela in poslanstva;
- Uradni list Republike Slovenije, uradna glasila samoupravnih lokalnih skupnosti in drugih oseb javnega prava ter druge uradne objave, ki jih določajo predpisi;
- spletne strani državnih organov, samoupravnih lokalnih skupnosti, javnih agencij, javnih podjetij, javnih zavodov in drugih oseb javnega prava;
- šolska glasila;
- plakate, letake, prospekte in transparente.

K 17. členu (posredovanje drugih podatkov o medijih):

Določena je pravna podlaga, na podlagi katere lahko Ministrstvo za kulturo od izdajateljev, operaterjev oglaševalskih organizacij ali zakupnikov medijskega prostora zahteva tudi druge podatke, s katerimi razpolagajo, kadar so ti podatki potrebni za izvajanje zakonskih pristojnosti ali za jasno opredeljene statistične namene in analize na področju medijev. Z vidika zagotovitve sorazmernosti takšnega ukrepa je določeno, da mora biti v zahtevi jasno naveden namen uporabe podatkov. Podatki, ki se zahtevajo, pa morajo biti sorazmerni z namenom, za katerega bodo uporabljeni.

Z namenom zagotovitve popolne transparentnosti podatkov o financiranju medijev z javnimi sredstvi, se določa zahteva po razkritju teh podatkov, ki jih medijem namenjajo pravne osebe, ki jih kot zavezance za informacije javnega značaja določa zakon o dostop do informacij javnega značaja.

K 18. členu (obvezna objava podatkov v medijih):

Določeni so podatki, ki jih morajo mediji objaviti na primernem mestu v mediju. Namen te obveznosti je seznanitev bralcev, poslušalcev, gledalcev oziroma uporabnikov medijev o tem, kdo je odgovoren za objavljene programske vsebine.

Za izdajatelj radijskega programa je določena obveznost objave imena oziroma identifikacije programa najmanj enkrat na vsako uro oddajanja.

K 19. členu (razkritje konflikta interesov):

Izdajatelji, uredniki, novinarji in drugi avtorji prispevkov v medijih so dolžni v primerih, ko so vpleteni v dejanski ali potencialni konflikt interesov, jasno navesti in označiti obstoj takšnega konflikta. Razkritje mora biti objavljeno na način, ki je jasno razumljiv in dostopen javnosti.

K 20. členu (priglasitev koncentracij v medijih):

Omejevanje koncentracije lastništva je eden izmed najbolj pomembnih ukrepov za varovanje in spodbujanje medijske raznolikosti (pluralizma) v medijski zakonodaji.

V gospodarskem pravu koncentracija sama po sebi ni prepovedana, prav tako ne prevladujoči ali monopolni položaj. Prepovedana je samo zloraba takega monopola.

Pri medijih je drugače, saj prevladujoči ali monopolni položaj že sama po sebi pomenita manj medijskih glasov. Če ima en medijski lastnik v lasti več medijev, recimo televizijo, tiskani medij in več spletnih medijev, ti mediji kljub navidezni raznolikosti – več medijskih kanalov – govorijo z enim medijskim glasom.

Raziskave medijev so povsod po svetu pokazale, da vsi mediji v lasti enega lastnika zastopajo enake ali zelo podobne politike, interese in ideologije. Ključno je tudi, da ti mediji ne kritizirajo lastnikov ali njihovih poslovnih partnerjev. To je še zlasti problematično v primerih, kadar so mediji del velikih poslovnih konglomeratov, ki imajo interese v več različnih panogah ali sodelujejo pri velikih javnih razpisih.

V takih primerih ne pomaga, če imajo ti mediji formalno zagotovljeno uredniško avtonomijo. To ni dovolj močna varovalka za varovanje medijskega pluralizma. Za resnično raznolikost medijskih glasov je zato nujna tudi raznolikost medijskega lastništva.

Obstoječi zakonski ukrepi, namenjeni preprečevanju omejevanja koncentracije medijev, se v praksi niso izkazali kot posebej učinkoviti. Glavne pomanjkljivosti obstoječe ureditve so, da ureja le področje koncentracij splošnoinformativnih tiskanih dnevnikov ter radijskih in televizijskih programov, ne pa celotnega relevantnega medijskega trga; da razume koncentracijo zgolj na način pridobivanja lastninskega ali upravljaljskega deleža oziroma deleža glasovalnih pravic v premoženju izdajatelja, ne pa tudi drugih načinov pridobivanja kontrole; da presoja skladnost koncentracije z nerelevantnimi kriteriji pokritosti prebivalstva analognimi frekvencami, ne pa z vidika njenih učinkov in posledic za javni interes ter pluralnost na področju medijev; in ne nazadnje, da tudi ne določa učinkovitega mehanizma nadzora.

Ker so mediji tako gospodarska kot kulturna dobrina, je treba na področju omejevanja koncentracij v medijih upoštevati specifične dejavnike. Koncentracij v medijih ni možno učinkovito presojati zgolj po ekonomskih kriterijih, ki so značilni za področje konkurenčnega prava, prav tako obstoječi pragovi za priglasitev koncentracije po zakonu, ki ureja preprečevanje omejevanja konkurence (ZPOMK-1), za medijski trg niso relevantni, saj so izdajatelji medijev v večini primerov srednja ali mikro podjetja z nizkim letnim prometom.

Z novo ureditvijo zato postopek presoje koncentracij, v katerih so udeleženi izdajatelji medijev, urejamo smiselno po postopku, kot je določen ZPOmK-1, vendar z upoštevanjem posebnosti, ki veljajo za področje medijev, in predstavljajo tveganje za ohranjanje raznovrstnosti in pluralnosti medijev v digitalni dobi.

Z novim zakonom se prepoveduje koncentracija v medijih, ki bistveno ogroža javni interes na področju medijev. Kot koncentracija v medijih se šteje koncentracija, kot jo določa ZPOmK-1 in pri kateri gre za trajnejše spremembe kontrole nad podjetjem, katerega dejavnost vsaj enega podjetja v skupini, ki se ga prevzema, je izdajanje medija.

Koncentracijo v medijih je treba priglasiti Javni agenciji Republike Slovenije za varstvo konkurence (AVK) v skladu z ZPOmK-1, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- je letni pomet, ustvarjen z izdajanjem medijev, prevzetega podjetja skupaj z drugimi podjetji v skupini v predhodnem poslovnem letu v Republiki Sloveniji presegel 500.000,00 eurov;
- dve ali več neodvisnih podjetij ustanovi skupno podjetje, ki opravlja vse funkcije samostojnega podjetja z daljšim trajanjem, in se dejavnost ustanovljenega podjetja nanaša na izdajanje medija ter jo je podjetje dolžno priglasiti v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje omejevanja konkurence.

Pri presoji koncentracije v medijih se upoštevajo naslednje okoliščine:

- obstoj raznolike, raznovrstne in neodvisne ponudbe splošnoinformativnih programskih vsebin na različnih platformah;
- obstoj kakovostnih kulturnih in izobraževalnih programskih vsebin;
- obstoj programskih vsebin s področja preiskovalnega novinarstva ter drugih zahtevnejših in posebnih novinarskih vrst, ki so v javnem interesu na področju medijev;
- obstoj pluralnosti intelektualnega trga v medijih (intelektualni pluralizem);
- posledice vertikalne koncentracije (medijska, oglaševalska in telekomunikacijska dejavnost) na javni interes na področju medijev;
- obstoj morebitnih vstopnih ovir, ki onemogočajo svobodno konkurenco med različnimi ponudniki in razvoj medijskega trga;
- dostopnost programskih vsebin za vse demografske in socialne družbene skupine;
- dostopnost do oglaševalskih in drugih virov financiranja;
- dostopnost do elektronskih in drugih distribucijskih omrežij;
- možnosti uporabnikov, da dostopajo do različnih virov splošnoinformativnih programskih vsebin;
- zagotovljenost uredniške neodvisnosti;
- ohranjanje novinarskih delovnih mest in dopisništev;
- zagotovljenost zadostnih finančnih sredstev prevzemnika, potrebnih za ohranitev in razvoj medijske dejavnosti;
- izplačevanje finančnih in davčnih obveznosti do Republike Slovenije ter plačevanje plač in prispevkov za socialno varnost zaposlenim.

V postopku presoje koncentracije v medijih AVK pridobi predhodno mnenje Nacionalnega sveta za medije o presoji posledic koncentracije v medijih za javni interes in pluralnost na področju medijev (test javnega interesa). Če so udeleženi izdajatelji radijskih ali televizijskih programov oziroma avdiovizualnih medijskih storitev, pa AVK pridobi tudi predhodno mnenje AKOS. V postopku presoje koncentracij v medijih imajo pravico podati mnenje strokovna združenja novinarjev oziroma medijev in nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu na področju medijev.

K 21. členu (delež lastne produkcije):

Delež programskih vsebin lastne produkcije mora obsegati najmanj 20 odstotkov dnevnega oddajnega časa posameznega radijskega ali televizijskega programa, v katerega se všteva tudi predvajanje slovenske glasbe, ki se predvaja izven programskih vsebin, ter predvajanje premier in prvih ponovitev slovenskih avdiovizualnih del.

Po novem je višina deleža za radijske in televizijske programe izenačena. Prav tako za televizijske programe ni več določene posebne obveznosti za čas med 18. in 22. uro.

Namen nove ureditve je, da se zagotovi lažje zagotavljanje deležev lastne produkcije (ob hkratni prenovljeni, manj omejujoči opredelitvi programskih vsebin lastne produkcije), kar zlasti za manjše

radijske in televizijske programe predstavlja veliko finančno breme, večjim, nacionalnim programom pa tudi dodatne ovire nasproti tujim programom, ki tovrstnih zahtev ne poznajo.

S tem namenom se določajo tudi izjeme od obveznosti zagotavljanja deležev lastne produkcije, in sicer te ne bodo veljale ob sobotah in nedeljah, ob državnih praznikih, ki so dela prosti dnevi, in drugih dela prostih dnevih v skladu z zakonom, ki ureja praznike in dela proste dneve v Republiki Sloveniji, ter v času trajanja šolskih počitnic, kot jih določajo predpisi, ki urejajo šolske počitnice za učence. V tem času tudi ne bodo veljale zahteve po lastni produkciji lokalnih, študentskih in nepridobitnih radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena.

K 22. členu (delež slovenskih avdiovizualnih del):

Obveznost zagotavljanja predpisanega deleža slovenskih avdiovizualnih je namenjena zagotavljanju pluralnosti programskih vsebin ter varovanju in ohranitvi slovenske kulturne, jezikovne in nacionalne identitete.

Obstoječa ureditev v ZMed določa obveznost prizadevanja, da slovenska avdiovizualna dela obsegajo pomemben delež letnega oddajnega časa, obenem pa obveznost, da ta dela obsegajo najmanj dva odstotka letnega oddajnega časa (do leta 2003) in da se mora nato ta delež vsako leto zviševati, dokler ne obsega najmanj pet odstotkov.

Da se zagotovi popolna jasnost in določnost obveznosti, smo določbo prenovili, in sicer mora delež slovenskih avdiovizualnih del obsegati najmanj pet odstotkov letnega oddajnega časa televizijskega programa.

Pri obveznosti zagotavljanja predpisanega deleža slovenskih avdiovizualnih del določamo možnost, da izdajatelj televizijskega programa, ki ne izpolnjuje tega deleža, za produkcijo ali za pridobitev pravic do slovenskih avdiovizualnih del, ki jih predvaja prek svojega televizijskega programa, vsako koledarsko leto nameni finančni prispevek v višini najmanj enega odstotka vseh njegovih prihodkov iz naslova izvajanja televizijske dejavnosti (kot je določena v ZAvMS) v preteklem koledarskem letu. S tem izenačujemo ureditev, ki v ZAvMS velja za zagotavljanje evropskih del in je utemeljena na Direktivi o avdiovizualnih medijskih storitvah.

Določajo se tudi utemeljene oz. razumne izjeme od obveznosti doseganja deležev.

K 23. členu (delež glasbe v slovenskem jeziku):

Namen obveznih deležev slovenske glasbe je že od njihove uveljavitve v ZMed iz leta 2001 zaščita in promocija slovenske glasbene ustvarjalnosti, zaščita slovenskega jezika in ohranjanje slovenske kulturne in nacionalne identitete. Nova ureditev ne odstopa od teh ciljev, kot tudi ne spreminja osnovne višine kvot iz novele ZMed-A iz leta 2006, katerim so zavezane zasebne oz. komercialne radijske in televizijske postaje, programi s statusom posebnega pomena in javna Radiotelevizija Slovenija.

Delež slovenske glasbe mora obsegati najmanj 20 odstotkov števila vseh skladb, predvajanih v dnevnem oddajnem času posameznega radijskega ali televizijskega programa. V primeru radijskih in televizijskih programov Radiotelevizije Slovenija znaša ta delež 40 odstotkov, v primeru lokalnih, študentskih in nepridobitnih radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena pa 25 odstotkov.

Nova ureditev prinaša pomembno spremembo, ki bo prispevala k lažjemu izvajanju te obveznosti. Predpisan delež slovenske glasbe se po novem glasi na število vseh predvajanih skladb, in ne več na obseg predvajanja. S to spremembo se bodo občutno zmanjšale administrativne obveznosti izdajateljev pri oblikovanju seznamov predvajanja in načrtovanja glasbenih shem.

Nova ureditev ukinja obstoječe tri časovne pasove, v okviru katerih se mora zagotavljati kvota slovenske glasbe – kar je bilo v praksi težko izvedljivo – kar bo izdajateljem omogočilo večjo prožnost pri oblikovanju glasbenih shem.

Ustavno sodišče je z odločbo št. U-I-26/17-33, U-I-87/16-35 in U-I-105/16-32 z dne 24. 10. 2019, objavljeno v Uradnem listu RS št. 67/2019 z dne 8. 11. 2019, zaradi neskladja z 2. členom Ustave RS (načelo jasnosti in pomenke določljivosti predpisov) razveljavilo prvi odstavek 86. člena in prvi do peti odstavek 86.a člena ZMed, kolikor te določbe veljajo za zasebne radijske postaje.

Ustavno sodišče je sicer glede namena in ciljev ureditve o obveznih deležih predvajanja slovenske glasbe, torej ohranjanje slovenske nacionalne in kulturne identitete, zaščita in spodbujanje slovenske glasbene ustvarjalnosti (v tem okviru pa še posebej novejše in manj uveljavljene) ter zaščita slovenskega jezika oziroma interesa poslušalcev, da lahko v vsakem delu dneva po radijskih postajah poslušajo slovensko glasbo, ki jih določata tudi 4. in 5. člen ZMed (kot vsebino javnega interesa na področju medijev oziroma kot splošno načelo ZMed), navedlo, da gre pri navedenem zagotovo za javne interese, ki lahko utemeljujejo posege v človekove pravice. Vendar je presodilo, da nejasnosti v ZMed (merila za identifikacijo »slovenskih« ustvarjalcev in poustvarjalcev glasbenih del ter radijskih programov, ki »v večinskem delu predvajajo instrumentalno glasbo«) ni mogoče odpraviti z namensko razlago, ki bi upoštevala tako ugotovljene zakonske namene.

Ustavno sodišče je navedlo, da je načelo jasnosti in pomenke določljivosti predpisov eno izmed načel pravne države iz 2. člena Ustave. Če zakoni in drugi predpisi niso jasni, obstaja možnost različne uporabe zakona in drugega predpisa in arbitrarnosti državnih organov ali drugih organov za izvrševanje javnih pooblastil, ki odločajo o pravicah posameznikov. Predpis je protiustavno nejasen, kadar se z ustaljenimi metodami razlage ne da ugotoviti njegove vsebine, ne pa zgolj zato, ker ne daje odgovorov na vsa vprašanja, ki se utegnejo pojaviti pri njegovem izvrševanju v praksi. Zakon torej izpolnjuje zahteve po jasnosti in pomenki določljivosti, če je na njegovi podlagi ravnanje organov, ki ga morajo izvajati (ali nadzorovati, kako ga izvajajo njegovi naslovniki), določno in predvidljivo. S tem je zagotovljeno, da naslovniki pravnih pravil niso izpostavljeni stopnji nepredvidljivosti in negotovosti pravnih posledic njihovih storitev ali opustitev, ki je ustavnopravno nevzdržna in nesprejemljiva.

Opredelitev slovenske glasbe je v obstoječi ureditvi podana v četrtem odstavku 67. člena ZMed, ki jo opredeljuje kot »glasbo slovenskega izvora, ki zajema pojem vokalne, vokalno-instrumentalne in instrumentalne glasbe«. Prvi odstavek 86. člena ZMed pa določa, da mora biti najmanj 20 odstotkov vse dnevno predvajane glasbe vsakega radijskega programa »slovenska glasba oziroma glasbena produkcija slovenskih ustvarjalcev in poustvarjalcev«.

Ustavno sodišče je presodilo, da bi sistem obveznih deležev predvajanja slovenske glasbe, utemeljen izključno na etnični pripadnosti, zahteval (a) množično zbiranje podatkov o narodnostni pripadnosti velikega števila umetnikov, pogosto na podlagi nezanesljivih sklepanj iz osebnega imena in drugih (nejasnih) okoliščin, po njihovi pridobitvi pa (b) razločevanje glasbenih del glede uvrščanja v obvezne deleže glede na umetniškovo nacionalnost, kar bi posredno vplivalo tako na njegovo umetniško svobodo (59. člen Ustave) kot tudi na izvrševanje gospodarske pobude (prvi odstavek 74. člena Ustave). Tak sistem bi bil nesprejemljiv najmanj z vidika tako omenjenih ustavnih določb kot tudi prvega odstavka 14. člena, 34. in 38. člena Ustave.

Z upoštevanjem zadevne ustavne odločbe je zato določena nova kvota glasbe v slovenskem jeziku, ki zajema skladbe, ki so izvajane v slovenskem jeziku.

Z namenom lažjega zagotavljanja predpisanih deležev se določa možnost, da se v primeru glasbenih oddaj, namenjenih predstavitvi in promociji glasbe v slovenskem jeziku, v katerih neodplačno gostujejo glasbeni ustvarjalci in so predvajane v dnevnem oddajnem času med 6. in 22. uro, za namen ugotavljanja deleža glasbe v slovenskem jeziku število v takšni oddaji predvajanih skladb v slovenskem jeziku upošteva v dvakratniku. S tem ukrepom se radijske in televizijske programe spodbuja, da poleg predvajanja slovenske glasbe pripravljajo tudi oddaje, namenjene promociji slovenske glasbe njenim ustvarjalcem, ki na ta način dobijo dodatno priložnost, da se predstavijo poslušalcem in gledalcem.

Nova ureditev določa tudi širši krog upravičencev, ki iz utemeljenih razlogov niso dolžni zagotavljati kvote glasbe v slovenskem jeziku.

K 24. členu (posebne programske zahteve za Radiotelevizijo Slovenija)

Zaradi posebne vloge, ki jo ima kot izvajalec javne službe na področju medijev, mora RTV Slovenija izpolnjevati strožje programske zahteve na področju zagotavljanja slovenskih avdiovizualnih del. Predlog zakona ohranja v veljavi obstoječo ureditev, po kateri morajo slovenska avdiovizualna dela na 1. in 2. televizijskem programu RTV Slovenija obsegati najmanj 25 odstotkov letnega oddajnega časa, pri čemer morajo eno četrtno tega deleža ustvariti neodvisni producenti. Avdiovizualna dela neodvisnih producentov morajo nadalje obsegati najmanj 10 odstotkov letnega oddajnega časa televizijskih programov Radiotelevizije Slovenija, k čemur se všteva tudi prej omenjeni delež slovenskih avdiovizualnih del, ki ga ustvarijo neodvisni producenti.

Izjema od doseganja deležev je določena za posebni parlamentarni televizijski program, namenjen neposrednim prenosom sej Državnega zbora, in za televizijske programe, ki so namenjeni italijanski in madžarski narodni skupnosti.

K 25. členu (lokalni radijski in televizijski programi posebnega pomena):

Z novo ureditvijo se statusa lokalnega in regionalnega radijskega in televizijskega programa posebnega pomena preoblikujeta oz. združita v enoten status lokalnega radijskega in televizijskega programa. Obstoj dveh statusov, ki sta sicer formalno različna – kar pomeni večjo administrativno obremenitev upravnih oz. regulatornih organov – glede zagotavljanja programskih vsebin, ki so v javnem interesu oz. izpolnjevanja zakonskega poslanstva pa praktično enaka, se je pokazal za nepotreben.

Določene so nove definicije, in sicer je lokalni radijski program program, ki je namenjen prebivalcem območja, na katerem živi do 50 odstotkov prebivalstva Republike Slovenije, in ima v oddajnem času med 5. in 19. uro dnevno najmanj 20 odstotkov programskih vsebin lastne produkcije, namenjenih lokalnemu prebivalstvu. Lokalni televizijski program pa je program, ki je namenjen prebivalcem območja, na katerem živi do 50 odstotkov prebivalstva Republike Slovenije, in ima v oddajnem času med 8. in 22. uro dnevno najmanj 20 odstotkov programskih vsebin lastne produkcije, namenjenih lokalnemu prebivalstvu.

Nova opredelitev lokalnih programov ne temelji več na kriteriju največje dopustne pokritosti območja (tudi zato ločevanje med regionalnimi in lokalnimi programi ni relevantno). Ta omejitev je bila postavljena v času, ko so bile na voljo samo analogne frekvence, ki so omogočale bolj omejeno pokrivanje. Na ta način se tudi odpravijo splošne omejitve lokalnih programov posebnega pomena za razširjanje na digitalni prizemni platformi.

Nova ureditev odpravlja nekatere obstoječe pogoje za pridobitev statusa, ki so se v praksi izkazali za nepotrebne ali težje izvršljive, kot npr. prepoved izdajanja drugih programov ali zaposlitev šestih delavcev za nedoločen čas s polnim delovnim čas. Drugi obstoječi pogoji pa so se prilagodili v smislu večje relevantnosti za javni interes.

Nova ureditev ne spreminja postopka dodelitve statusa. O tem po predhodnem mnenju Ministrstva za kulturo odloči AKOS z odločbo. Odvzem statusa lokalnega radijskega ali televizijskega programa bo sledil, če izdajatelj ne bo izpolnjeval predpisanih pogojev, vendar šele, če ugotovljenih nepravilnosti ne bo odpravil v roku, ki ga je določil AKOS. Po novem je tudi določena možnost, da izdajatelj sam poda zahtevo za odvzem statusa.

K 26. členu (lokalni radijski ali televizijski program v mreži):

Pomembna novost, ki jo prinaša nova ureditev – in bo pomenila dodatno spodbudo za razvoj lokalnih radijskih in televizijskih programov – je možnost, da se izdajatelji s statusom lokalnega radijskega ali televizijskega programa organizacijsko in programsko povežejo za razširjanje lokalnega radijskega ali televizijskega programa v mreži.

Po obstoječi ureditvi se lahko radijski programi s statusom lokalnega programa posebnega pomena povežejo le v regionalno mrežo, vendar morata tako mreža kot tudi matični programi izpolnjevati vse obveznosti, ki jih glede statusa določa zakon. Takšna ureditev se v praksi ni pokazala za najustreznejšo in učinkovito, saj imata dva programa, s tem pa njuna izdajatelja, ki sta se zaradi finančne stiske povezala, več programskih obveznosti kot drugi lokalni radijski programi, ki imajo večje območje pokrivanja in povezovanja ne potrebujejo. V lokalnem okolju, kjer je težko zagotoviti ustrezen kader in zadostno količino kakovostnih programskih vsebin, je te zahteve izjemno težko izpolnjevati, izdajatelji pa se srečujejo tudi s tehničnimi težavami. Dva lokalna radijska programa, ki želita sodelovati, morata v programu uporabljati celo tri različna imena (imena obeh matičnih programov in ime regionalne mreže), kar med poslušalci povzroča veliko zmedo. Z združitvijo dveh programov s statusom, ki sta premajhna, da bi bil njun poslovni model ekonomsko upravičen, bomo dobili en program s statusom, ki bo lažje ključoval vse večjim izzivom na medijskem trgu, poslušalci pa ne bodo prikrajšani za obseg programskih vsebin.

Lokalni radijski ali televizijski programi v mreži se za namene tega zakona v mrežnem oddajnem času obravnavajo kot enotni lokalni radijski ali televizijski program z enotno identifikacijo. To je npr. relevantno za izpolnjevanje kvot in drugih programskih obveznosti ali za kandidiranje na razpisih po tem zakonu. O dovolitvi oddajanja lokalnega radijskega ali televizijskega programa v mreži bo na

podlagi vloge povezanih izdajateljev odločil AKOS z vpisom mreže v dovoljenje za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti vsakega od povezanih izdajateljev.

K 27. členu (študentski radijski in televizijski programi posebnega pomena):

Predlog zakona ohranja obstoječo ureditev statusa študentskega programa posebnega pomena. Izdajatelj študentskega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena je lahko le študentska organizacija. Programske vsebine tega programa morajo ustvarjati in razširjati večinoma študentje in biti pretežno namenjene študentski javnosti. Presežek prihodkov nad odhodki se lahko uporablja samo za izvajanje dejavnosti, za katero je študentska organizacija ustanovljena, v skladu z zakonom, ki ureja delovanje in dejavnost samoupravne skupnosti študentov Slovenije, in s svojim ustanovitvenim aktom.

K 28. členu (nepridobitni radijski in televizijski programi posebnega pomena):

Predlog zakona na novo opredeljuje programske zahteve, ki jih mora izpolnjevati nepridobitni program posebnega pomena, in sicer mora le-ta v dnevnem oddajnem času med 5. in 19. uro, če gre za radijski program, oziroma med 8. in 22. uro, če gre za televizijski program, zagotavlja najmanj 20 odstotkov programskih vsebin lastne produkcije, in sicer izvernih splošnoinformativnih programskih vsebin, programskih vsebin s področja preiskovalnega novinarstva, programskih vsebin, namenjenih spremljanju in kritični refleksiji kulture in umetnosti, izobraževalnih vsebin, ali drugih zahtevnejših, specifičnih, inovativnih in manj zastopanih novinarskih zvrsti, vrst in žanrov.

Ohranjena je dosedanja zahteva, da izdajatelj tega programa dobiček ali presežek prihodkov nad odhodki uporablja izključno za doseganje namenov ali ciljev na področju izdajanja nepridobitnega programa ter dodatno poudarjeno, da svojega premoženja ne deli med svoje ustanovitelje, družbenike, člane ali druge osebe. Izdajatelj ne sme biti ustanovljen z namenom opravljanja pridobitne dejavnosti ali z namenom pridobivanja dobička ali z namenom razvoja, olajševanja ali pospeševanja pridobitne dejavnosti svojih ustanoviteljev, družbenikov ali članov. Kot po obstoječi ureditvi, plače njegovih zaposlenih ter nadomestila za plače članov organov upravljanja in nadzora pri izdajatelju ter druga nadomestila (potni stroški, dnevnice itd.) ne smejo presežati tarif, ki jih veljavni predpisi in kolektivna pogodba zaposlenih v kulturi določajo za javne zavode. Zahteve glede zaposlitve so glede na obstoječo ureditev zmanjšane, in sicer mora izdajatelj imeti sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas ali zagotovljeno drugo dolgotrajno sodelovanje z najmanj dvema novinarjema oziroma programskima delavcema, razen če gre za program, ki je namenjen obveščanju pripadnikov manjšinskih etničnih in narodnih skupnosti.

Sprememba je tudi v postopku podelitve in odvzema statusa. Po novem bo o podelitvi in odvzemu statusa nepridobitnega radijskega ali televizijskega programa posebnega pomena odločil AKOS po predhodnem mnenju MK, in ne več MK. S tem se ta postopek uskladi s preostalima postopkoma za lokalni in študentski status, kjer je že do sedaj odločal AKOS.

K 29. členu (pravna podlaga za sprejem splošnega akta):

Določena je pravna podlaga za sprejem splošnega akta AKOS, s katerim se podrobneje določi postopek pridobitve oziroma odvzema statusa lokalnega, študentskega in nepridobitnega programa posebnega pomena ter postopek za dovolitev razširjanja lokalnih radijskih in televizijskih programov v mreži.

K 30. členu (Nacionalni svet za medije):

S predlogom zakona se uvaja Nacionalni svet za medije kot neodvisno strokovno telo na področju medijev, ki usmerja uresničevanje javnega interesa na področju medijev. Konkretno bo opravljal naslednje naloge:

- spremlja stanje na področju medijev;
- pripravi oziroma naroči analizo uresničevanje javnega interesa na področju medijev;
- pripravi oziroma naroči raziskavo stanja medijskega pluralizma;
- daje predhodna mnenja v postopku presoje koncentracij v medijih;
- obravnava predloge predpisov s področja medijev oziroma daje pobude in predloge za urejanje posameznih vprašanj na teh področjih;
- pripravlja letna poročila o svojem delu z oceno stanja na področju medijev;
- opravlja druge naloge v skladu z aktom o ustanovitvi, zakonom, ki ureja elektronske komunikacije, zakonom, ki ureja avdiovizualne medijske storitve, in zakonom, ki ureja Radiotelevizijo Slovenija.

K 31. členu (sestava in imenovanje sveta):

Člen določa sestavo sveta za medije in postopek za njegovo imenovanje. Svet za medije sestavlja sedem članov, ki morajo v največji možni meri odražati enakopravno zastopanost spolov ter enakomerno zastopanost strokovnih področij oziroma izkušenj. Člani sveta za medije so lahko le ugledni strokovnjaki s področja medijev, novinarstva, komunikologije ali avdiovizualne kulture oziroma ugledne osebe z večletnimi izkušnjami na vodilnih ali vodstvenih položajih v medijih oziroma v uredništvih medijev. Člani sveta za medije ne morejo biti funkcionarji, poslanci in člani vodstev ali izvršilnih organov političnih strank.

Svet za medije imenuje Državni zbor na predlog vlade. Mandat predsednika in članov sveta za medije je pet let. Po izteku mandata so lahko ponovno imenovani. V primeru nastopa zakonskih določenih razlogov je lahko član sveta tudi predčasno razrešen.

Natančnejša organizacijo in način delovanja sveta za medije določi vlada v aktu o ustanovitvi.

K 32. členu (pogoji in sredstva za delovanje):

Administrativno in tehnično podporo ter sredstva za delovanje sveta za medije zagotovi vlada. Člani sveta za medije imajo pravico do povračila stroškov in do nagrade za svoje delo, v skladu z uredbo, ki ureja sejnine in povračila stroškov v javnih skladih, javnih agencijah, javnih zavodih in javnih gospodarskih zavodih.

K 33. členu (zaščita slovenskega jezika):

Zaščito slovenskega jezika primarno ureja krovni Zakon o javni rabi slovenščine (ZJRS). Ta v 22. členu določa, da mora biti jezik v medijih, registriranih v Republiki Sloveniji, slovenski, da morajo biti tujejezični radijski in televizijski programi ali njihovi deli, ki jih prevzemajo izdajatelji, ustanovljeni oziroma registrirani v Republiki Sloveniji, prevedeni v slovenščino, in da če so v medijih, ki izhajajo v slovenščini, objavljena sporočila tudi v tujem jeziku, ne smejo biti izrazno bolj poudarjena kot sporočila v slovenščini. ZJRS pa dopušča, da se lahko v področnem zakonu (ZMed) uredijo posebnosti in izjeme glede navedenih (splošnih) pravil.

Zaščita slovenskega jezika v medijih se nanaša na ime medija oz. imena njegovih rubrik oziroma oddaj – razen če gre za slovenske licenčne različice tujega medija – ter tudi na vse programske in oglaševalske vsebine, ki se razširjajo prek medija. Obveznost zagotavljanja programskih vsebin v slovenščini se izjemoma ne zahteva v primerih, ko to zaradi aktualnosti, neposrednosti in avtentičnosti obveščanja javnosti ni mogoče ter je obveščanje v tujem jeziku v interesu javnosti ali zaradi neizogibnih časovnih, tehničnih ali drugih nepričakovanih ovir, na katere izdajatelj ni mogel vplivati. V navedenih primerih zakon zahteva, da se razlog oziroma namen razširjanja programskih vsebin v tujem jeziku posebej opredeli na vidnem mestu nosilca medija z razvidnimi grafičnimi, optičnimi ali akustičnimi znaki v slovenskem jeziku.

Obveznosti v zvezi z zaščito slovenščine v medijih ne bodo veljale za medije, ki so namenjeni madžarski ali italijanski narodni skupnosti v Republiki Sloveniji, romski skupnosti, ki živi v Sloveniji, in za medije, ki so v skladu s programsko zasnovano ali ustanovitvenim aktom izdajatelja v prvi vrsti namenjeni bralcem, poslušalcem oziroma gledalcem iz druge jezikovne skupine ali ciljajo drugo državo in niso dostopni v Republiki Sloveniji.

K 34. členu (prepoved spodbujanja k neenakopravnosti, nasilju in vojni ter razpihovanja sovraštva in nestrpnosti):

Ustava Republike Slovenije v prvem odstavku 63. člena kot protiustavno opredeljuje »vsakršno spodbujanje k narodni, rasni, verski ali drugi neenakopravnosti ter razpihovanje narodnega, rasnega verskega ali drugega sovraštva in nestrpnosti«. Ta ustavna norma je v konkretizirana v 297. členu Kazenskega zakonika (KZ-1), ki inkriminira javno spodbujanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti, ter v 20. členu Zakona o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1), ki kot posebne prekrške opredeljuje prekrške nasilnega in drznega vedenja; nedostojnega vedenja; poškodovanja uradnega napisa, oznake ali odločbe; pisanja po objektih in; uničevanja državnih simbolov, kadar so ti storjeni »z namenom vzbujanja narodnostne, rasne, spolne, etnične, verske, politične nestrpnosti ali nestrpnosti glede spolne usmerjenosti«.

Eno najbolj uveljavljenih opredelitev t. i. sovražnega govora je že leta 1997 sprejel Odbor ministrov Sveta Evrope, ki je v prilogi k Priporočilu št. R (97) 20 sovražni govor opredelil kot vse oblike izražanja, ki širijo, spodbujajo, promovirajo ali opravičujejo rasno sovraštvo, ksenofobijo, antisemitizem ali druge oblike sovraštva, ki temeljijo na nestrpnosti, vključno z nestrpnostjo, ki se izraža z napadalnim nacionalizmom in etnocentrizmom, diskriminacijo in negativno nastrojenostjo zoper manjšine,

migrante in osebe migrantskega izvora. Še natančnejšo opredelitev, ki je zaradi sklicevanja na neizčrpen obseg zaščitenih osebnih okoliščin tudi aktualnejša, je podala Evropska komisija proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI), ki je v svojem Splošnem priporočilu št. 15 o boju proti sovražnemu govoru sovražni govor opredelila kot vsakršno »zagovarjanje, spodbujanje ali pozivanje k zaničevanju, sovraštvu ali očrnitvi oseb ali skupin oseb, kot tudi vsakršno nadlegovanje, žalitve, negativno stereotipizacijo, stigmatizacijo ali grožnje tem osebam ali skupinam oseb, ter opravičevanje navedenih oblik izražanja, ki temelji na neizčrpnem seznamu osebnih okoliščin in statusov, vključno z 'raso', barvo kože, izvorom, narodno ali etnično pripadnostjo, starostjo, invalidnostjo, jezikom, vero ali prepričanjem, spolom, spolno identiteto in spolno usmerjenostjo«.

Navedeni opredelitvi kažeta na bistveno značilnost sovražnega govora, ki je v motivu njegovega izvajanja oziroma v razlogih za izbiro njegovih žrtev. Sovražni govor je zoper posamezne osebe oziroma skupine oseb nujno uperjen zaradi njihovih osebnih okoliščin. Skupni imenovalec oblik sovražnega govora je v tem, da je njihov izvor v stereotipih, predsodkih in stigmah (temelječih na osebnih okoliščinah), ki negativno vplivajo na dostojanstvo posameznika in posredno tudi skupine, ki ji pripada.

V sodobni družbi predstavljajo mediji temeljni in najpomembnejši kanal obveščanja javnosti ter instrument zagotavljanja posameznikove pravice do obveščeniosti, obenem pa so tudi ključni dejavniki vplivanja na javno mnenje in družbeno klimo. ECRI ugotavlja, da je pojavnost sovražnega govora največja prav v medijih in na spletu, pri čemer splet dodatno omogoča takojšnje in široko razširjanje medijskih sporočil. Regulacija sovražnega govora v medijih lahko zato pomembno vpliva na zmanjševanje njegove pojavnosti, pri čemer mora njene meje postavljati mednarodnopravno priznana pravica do svobode izražanja, ki predstavlja temelj vsake demokratične družbe. Na tem mestu velja poudariti, da, kot izhaja iz Deklaracije Odbora ministrov Sveta Evrope o svobodi politične razprave v medijih, svoboda govora »ne vključuje pravice do izražanja rasističnih mnenj ali mnenj, ki spodbujajo k sovraštvu, ksenofobiji, antisemitizmu ali katerikoli obliki nestrpnosti«.

Prva mednarodnopravna prepoved sovražnega govora izhaja iz Mednarodne konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije (MKORD) iz leta 1965, ki v 4. členu državam pogodbenicam nalaga obveznost uveljavitve »/takojšnjih in učinkovitih ukrepov/ z namenom, da z njimi izkoreninijo ščuvanje k diskriminaciji ali dejanja diskriminacije«, med drugim »razglasiti za kaznivo ravnanje sleherno širjenje idej, temelječih na rasni večvrednosti ali rasnem sovraštvu, ščuvanje k rasni diskriminaciji, kakor tudi vsa dejanja nasilja ali spodbujanja k takim dejanjem proti katerikoli rasi ali skupini ljudi druge barve kože ali drugega etničnega porekla /.../«.

Navedena prepoved se ne omejuje zgolj na kazenski pregon sovražnega govora. Odbor OZN za odpravo rasne diskriminacije v Splošnem komentarju št. 35 iz leta 2013 pojasnjuje, da predstavlja celovita zakonodaja s področja civilnega, upravnega in kazenskega prava, ki mora predpisovati tudi sankcije za primere kršitev, minimalne zahteve za učinkovit boj proti rasističnemu sovražnemu govoru, pri čemer naj se kazenskopravna sredstva uporabijo za najhujše oblike sovražnega govora, za milejše oblike pa druga pravna sredstva.

Podobno prepoved kot MKORD vsebuje tudi Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah (MPDPP) iz leta 1966, ki v 20. členu nalaga državam, da z zakonom prepovedo »/vsako hujskanje k nacionalnemu, rasnemu ali verskemu sovraštvu, ki bi pomenilo spodbujanje k diskriminaciji, sovražnosti ali nasilju«. Odbor OZN za človekove pravice je že leta 1983 v Splošnem komentarju št. 11 pojasnil, da je za polno učinkovanje prepovedi iz 20. člena MPDPP potrebno, da države sprejmejo zakonodajo, ki bo tovrstno spodbujanje razglasila za neskladno z javno politiko in predpisala ustrezne sankcije za primere kršitev. Potrebo po raznolikih, ne zgolj kazenskopravnih sankcijah za kršitve 20. člena MPDPP izpostavlja tudi t. i. Akcijski načrt iz Rabata, ki je bil oktobra 2012 sprejet pod okriljem Urada Visoke komisarke OZN za človekove pravice.

Regulacija sovražnega govora v medijih je torej utemeljena tudi z mednarodnimi obveznostmi Republike Slovenije, ki je pogodbenica tako MKORD kot MPDPP, in na nobenega izmed relevantnih členov obeh konvencij ni podala pridržka.

Pri tem je treba poudariti, da namen prepovedi in sankcioniranja t. i. sovražnega govora v medijih nikakor ni pavšalno omejevanje pravice do svobode govora, saj namreč ta pravica ni absolutna, sovražni govor pa presega njene okvire. To jasno določa tudi mednarodno pravo človekovih pravic. MPDPP v 19. členu tako določa, da uveljavljanje pravice do svobodnega izražanja obsega »posebne dolžnosti in posebno odgovornost«, zato je lahko podvrženo omejitvam, ki pa morajo biti izrecno

določene z zakonom in nujne, med drugim tudi zaradi spoštovanja pravic in ugleda drugih. Odbor OZN za odpravo rasne diskriminacije v Splošnem komentarju št. 35 pa je poudaril, da *»uveljavljanje pravice do svobodnega izražanja ne sme biti uperjeno v uničenje pravic in svoboščin drugih, vključno s pravico do enakosti in nediskriminacije«*.

Bistveno enako določilo vsebuje tudi Evropska konvencija o človekovih pravicah (EKČP), ki v 10. členu določa, da izvrševanje svobode govora vključuje tudi dolžnosti in odgovornosti in je zato lahko podvrženo *»obličnostnim pogojem, omejitvam ali kaznim, ki jih določa zakon in ki so nujne v demokratični družbi /.../ za zavarovanje ugleda in pravic drugih«*.

Večdesetletna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP) odseva pomen vseh relevantnih človekovih pravic – od svobode izražanja na eni strani, do nediskriminacije in dostojanstva na drugi. To je bistveno za obstoj demokratičnih in pluralističnih družb, kakršnih vizija je zajeta v EKČP. ESČP je v prid pravici do svobodnega izražanja v zadevi Handyside proti Združenemu kraljestvu odločilo, da se ta *»/.../ ne nanaša zgolj na 'informacije' in 'ideje', ki so sprejete z odobravanjem, temveč tudi na tiste, ki žalijo, pretresajo ali motijo državo ali katerikoli del prebivalstva. Takšne so zahteve pluralizma, strpnosti in odprtosti, brez katerih demokratične družbe ne bi bilo.«*

Hkrati pa je ESČP na drugi strani v sodbi *Erbakan proti Turčiji* pravico do svobodnega izražanja postavilo na tehtnico s pravico do nediskriminacije in odločilo, da *»/.../ strpnost in spoštovanje enakega dostojanstva vseh ljudi predstavlja temelj demokratične in pluralistične družbe. Zaradi tega je, z načelnega stališča, v nekaterih demokratičnih družbah nujno sankcionirati ali celo preprečiti vse oblike izražanja, ki širijo, spodbujajo, zagovarjajo ali opravičujejo sovraštvo, ki temelji na nestrpnosti /.../, upoštevajoč, da so takšne /.../ 'omejitve' ali 'kazni' sorazmerne zasledovanemu legitimnemu cilju.«*

ESČP je skozi prakso v primerih sovražnega govora razvilo večdimenzionalne standarde pravne presoje, prek katerih odloča o dopustnosti posegov držav v pravico do svobodnega izražanja, kadar je ta postavljena nasproti pravicama do nediskriminacije in dostojanstva. Ti standardi zagotavljajo zaščito človekovih pravic in vladavino prava ter, kot izhaja iz že omenjenega priporočila ECRI, preprečujejo omejitve sovražnega govora pred zlorabo za namene utišanja manjšin, kritik vladnih politik, politične opozicije ali verskih prepričanj, torej temeljnih sestavin demokratičnega dialoga.

Namen zakonske prepovedi spodbujanja k neenakopravnosti, nasilju in vojni ter razpihovanja sovraštva in nestrpnosti v medijih, kot je predlagan v novem zakonu, je, da se izhajajoč iz ustavne prepovedi spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti ter prepovedi spodbujanja k nasilju in vojni (63. člen Ustave Republike Slovenije), mednarodnih obveznosti Republike Slovenije ter mednarodne sodne prakse zagotovi učinkovito preprečevanje razširjanja t. i. sovražnega govora prek medijev, ob hkratni zagotovitvi, da zadevna omejitev ne bo nesorazmerno posegala v svobodo izražanja, zagotovljeno v prvem odstavku 39. člena Ustave Republike Slovenije.

Glavna pomanjkljivost obstoječe ureditve je v tem, da ima pravno naravo napolilne določbe, saj zakonodajalec nanjo ni vezal nobene posledice oz. inšpekcijskega ukrepa ali sankcij v obliki globe. To pomeni, da tudi ob morebitni prijavi zoper vsebino, ki jo objavi medij, ni možno ukrepanje, saj pristojni inšpektorat na podlagi navedene odločbe ni upravičen izreči sankcije oziroma uvesti prekrškovnega postopka.

Z novo ureditvijo določamo natančnejšo zakonsko konkretizacijo prepovedanega ravnanja. V obstoječem prvem odstavku 8. člena ZMed podana definicija spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti, ki nekoliko dopolnjeno prevzema besedilo določbe 63. člena Ustave Republike Slovenije, in ki se zaključuje z besedilom *»drugo sovraštvo ali nestrpnost«*, je vsebinsko preveč odprta (kot da gre za generalno klavzulo na zakonski ravni) in je vprašljivo, kaj se lahko v praksi razume kot prepovedano ravnanje. Obstoječa določba kaže na zakonsko analogijo brez dodatnih kvalifikacij, in je vsebinsko precej odprta, kot taka pa je lahko sporna z vidika splošnega načela zakonitosti (87. člen Ustave Republike Slovenije) ter načela pravne države (2. člen Ustave Republike Slovenije), saj bi lahko omogočala (pre)široke interpretacije o prepovedani vsebini. Kot rešitev zato obstoječo formulacijo dopolnjujemo s kriterijem antidiskriminacije, in sicer tako, da na koncu dodajamo besedilo *»ki temelji na razlikovanju glede na druge osebne okoliščine«*, podobno kot je to formulirano v prvem odstavku 14. člena Ustave Republike Slovenije in je v slovenskem pravnem redu že uveljavljen pravni frazem. Z novo ureditvijo v ZMed se tako delno odpravlja obstoječa pravna vrzel na področju prepovedi sovražnega govora, s čimer se približuje ustavni normi prepovedi vsakršnega spodbujanja k neenakopravnosti ter razpihovanja sovraštva in nestrpnosti.

Z namenom zagotovitve učinkovitega ukrepanja v primeru ugotovljene nepravilnosti, določamo možnost, da pristojni inšpektor odredi začasno odstranitev oziroma prepoved razširjanja spornih vsebin. S tem želimo poudariti, da cilj oz. namen ukrepanja ni sankcioniranje kršitelja z globo, ampak odprava nepravilnosti. Zaradi občutljivosti posega v svobodo izražanja in tehtanja med več pravicami pa hkrati določamo ustrezno sodno odločitev oziroma presojo, saj imajo sodišča na tem področju že izoblikovano določeno sodno prakso. Pristojni inšpektor mora namreč po uradni dolžnosti takoj po izdaji začasnega ukrepa le-tega posredovati v presojo upravnemu sodišču, ki lahko ukrep potrdi, spremeni ali razveljavi. Sodišče odloči o ukrepu v roku 14 dni. Podobna ureditev izhaja tudi iz 60. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije (odločanje policije in preiskovalnega sodnika o prepovedi približevanja).

Z namenom sprejemanja čim bolj strokovno utemeljenih odločitev, zlasti zaradi pravilnega razumevanja konteksta in drugih relevantnih okoliščin medijskega poročanja, ter z namenom vključitve še dodatne varovalke pred morebitno nesorazmernostjo posega v svobodo izražanja, določamo rešitev, da se lahko pristojni inšpektor pred izdajo začasnega ukrepa posvetuje z Varuhom človekovih pravic, Zagovornikom načela enakosti, strokovnimi združenji novinarjev oziroma medijev ali drugimi nevladnimi organizacijami, ki delujejo na področju medijev. Obenem izrecno navajamo, da pristojni inšpektor ni vezan na njihova mnenja, stališča ali navodila. To je potrebno upoštevati z vidika dejstva, da so inšpektorji v ustavnopravnem redu Republike Slovenije pri svojem odločanju samostojni (drugi odstavek 120. člena Ustave Republike Slovenije RS ter 4. člen Zakona o inšpekcijskem nadzoru) in ne morejo biti vezani na mnenja ali navodila.

K 35. členu (zaščita otrok):

Otrokom kot najboljčutljivejši kategoriji uporabnikov medijev zakon namenja posebno skrb in pozornost. Zakon na več mestih zagotavlja ukrepe, ki otroke ščitijo pred izpostavljenostjo vsebinam, ki bi lahko ogrozile njihov telesni, duševni in moralni razvoj. Pri tem se kot vodilo upošteva koncept korist otrok, ki ga kot eno glavnih načel spoštovanja otrokovih pravic vsebuje 3. člen Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah (1989) in posledično vsi drugi ključni mednarodni dokumenti s področja otrokovih pravic.

K 36. členu (pravila za komentiranje):

Za razliko od npr. prepovedi spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti pri razširjanju programskih ali oglaševalskih vsebin, kjer je presoja zakonitosti vsebine v pristojnosti inšpektorja v okviru inšpekcijskega ali prekrškovnega postopka, je presoja komentarjev javnosti oz. njihova obravnava in morebitna odstranitev izključno stvar samoregulacije izdajatelja medija.

S predlogom zakona se obstoječa ureditev iz leta 2016, s katero se določa, da mora izdajatelj, ki v okviru medija dovoljuje komentiranje javnosti, oblikovati pravila za komentiranje ter jih javno objaviti na primernem mestu v mediju; komentar, ki ni v skladu z objavljenimi pravili, pa mora biti umaknjen v najkrajšem možnem času po prijavi oziroma najpozneje v enem delovnem dnevu po prijavi, dopolnjuje z obveznimi vprašanji, ki jih mora izdajatelj urediti v pravilih za komentiranje. Slednja morajo biti v skladu z ZMed in obvezno določati:

- prepoved spodbujanja k neenakopravnosti, nasilju in vojni ter razpihovanja sovraštva in nestrpnosti;
- možnost podaje pritožbe zaradi kršitve navedenih pravil;
- postopek za obravnavo pritožb.

Takšna ureditev predstavlja enega izmed učinkovitejših načinov samoregulacije sovražnega oziroma žaljivega govora na spletu, brez nevarnosti, da bi prišlo do cenzure komentiranja, saj medij sam določi lastna pravila komentiranja in mora umakniti sporni komentar šele po prijavi.

Vprašanje odgovornosti za objavljene komentarje javnosti v mediju je obravnavalo tudi Evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP) v zadevi Delfi AS proti Estoniji. ESČP je ob presoji 10. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah (EKČP) ugotovilo, da estonska sodišča v konkretnem primeru, s tem ko so vzpostavila odgovornost novičarskega portala Delfi za komentarje ekstremne narave, ki predstavljajo očiten sovražni govor in pozivanje k nasilju, niso kršile 10. člena EKČP. ESČP se je tako postavilo na stališče, da je državi dovoljeno sodno sankcionirati strožjo odgovornost medija za dopuščanje objave tovrstnih komentarjev oziroma je menilo, da je takšna ureditev primerna.

K 37. členu (objava nujnega sporočila):

Člen določa obveznost objave nujnega sporočila. Izdajatelj mora v svojem mediju na zahtevo državnih organov, javnih agencij, javnih podjetij ali javnih zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo v zvezi z resno nevarnostjo ali ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti in obrambe države. Za resničnost in točnost sporočila odgovarja tisti, ki ga je poslal mediju. Glede na obstoječo določbo se dodaja obveznost, da se mora v primeru dalj časa trajajoče nevarnosti oziroma ogroženosti nujno sporočilo objaviti večkrat, dokler nevarnost oziroma ogroženost ne preneha.

K 38. členu (prepoznavnost in označitev oglasov):

Jasno ločevanje programskih in oglaševalskih vsebin je temeljno pravilo pri oglaševanju, ki ga določa že veljavna določba tretjega odstavka 46. člena ZMed in ga ta zakon ohranja. Jasno ločitev oglaševalskih od drugih programskih vsebin zahteva tudi Direktiva 2010/13/EU, ki ureja avdiovizualne medijske storitve in je bila prenesena v Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZAVMS).

Nova ureditev zajema tudi mejne primere, ko objavo programskih vsebin (npr. članek, intervju ipd.) v mediju naročijo pravne ali fizične osebe – ne glede na to, s kakšnim namenom –, in sicer za plačilo ali drugo podobno nadomestilo. Po novi ureditvi bodo morale biti takšne programske vsebine na izpostavljenem mestu na začetku programski vsebine označene z opozorilom »plačana objava«, ki bo izrazno bolj poudarjeno od sporočila v programski vsebini (npr. s krepkim tiskom). Bralci oz. uporabniki medijev morajo biti seznanjeni, da objavljena programska vsebina ni rezultat svobodnega in avtonomnega novinarskega dela, ampak je bila naročena s strani tretjih oseb. Pomembno je poudariti, da zakon nikakor ne prepoveduje tovrstnih praks. Medij o tem odloča samostojno in avtonomno. Pomembno pa je zagotoviti dosledno razlikovanje in ločevanje vseh oglaševalskih in njim podobnih vsebin od programskih vsebin medijev, ki jih v okviru svoje novinarske in uredniške avtonomije ustvari novinarji in drugi sodelavci pri mediju.

Iz istega razloga, torej dosledni razločitvi uredniško oblikovanih programskih vsebin od oglaševalskih oz. komercialnih sporočil, morajo biti poleg oglasov, plačanih objav in sponzoriranih programskih vsebin posebej označene kot take tudi katerekoli druge vsebine v mediju, ki so namenjene neposredni ali posredni promociji oziroma pospeševanju prodaje, nakupa ali najema izdelka ali storitve ali doseganju kakega drugega oglaševalskega učinka.

K 39. členu (posebne zahteve in omejitve pri oglaševanju):

Prikrito oglaševanje pomeni, da bi lahko pri bralcu, poslušalcu ali gledalcu vzbujalo vtis, da gre v primeru objave oglasa ali druge plačane objave za uredniško oblikovano programsko vsebino oziroma novinarski prispevek. Z novo ureditvijo dodajamo jasnejšo opredelitev, usklajeno z Direktivo 2010/13/EU, in določbo, da je dokazno breme, da ne gre za prikrito oglaševanje, na strani odgovornega urednika.

Pri oglaševanju je prepovedano uporabljati tehnične postopke, ki bralcem, poslušalcem oziroma gledalcem ne omogočajo zavestnega zaznavanja oglasov. Gre za t. i. subliminalne tehnike oglaševanja, ki jih prepoveduje tudi Direktiva 2010/13/EU, isto prepoved pa vsebuje tudi že obstoječi ZMed. Bistvo subliminalnega oglaševanja je, da ob uporabi normalnih zavestnih zaznav ni omogočena zavestna percepcija oglaševalske vsebine in posledično ocenjevanje njenega sporočila oziroma vrednostne opredelitve prejete informacije. Najbolj pogosti primer take tehnike je uporaba večjega števila slik, ki se prikažejo v sekundi. Posameznik jih lahko zavestno zazna le določeno število, čez to določeno število pa ne (oko jih sicer vidi, vendar možgani tega ne procesirajo kot sliko, zato se posameznik slike ne zaveda).

Kot že po obstoječi ureditvi se z oglasi prav tako ne sme prizadeti spoštovanja človekovega dostojanstva; spodbujati k narodni, rasni, verski, spolni ali drugi neenakopravnosti, k nasilju ali vojni, ali razpihovati narodno, rasno, versko, spolno ali drugo sovraštvo ali nestrpnost, ki temelji na razlikovanju glede na druge osebne okoliščine; spodbujati vedenja ali dejanj, ki škodujejo zdravju ali varnosti ljudi, zaščititi okolja ali varstvu kulturne dediščine; žaliti verskih ali političnih prepričanj; ter škoditi interesom uporabnikov oziroma potrošnikov.

K 40. členu (prepoved oglaševanja):

Z zakonom se prepoveduje oglaševanje, sponzoriranje, radijska ali televizijska prodaja in promocijsko umeščanje izdelkov v medijih, in sicer v primeru alkoholnih pijač, tobaka in tobačnih izdelkov, elektronskih cigaret in posodic za njihovo polnjenje, zdravil, medicinskih pripomočkov, zdravstvene dejavnosti, zdravstvenih storitev in izvajalcev zdravstvene dejavnosti, če ni v (drugem) zakonu

določeno drugače. Gre za splošno določilo, saj je oglaševanje naštetih izdelkov in storitev specialno urejeno v predpisih s področja zdravstva.

K 41. členu (zaščita otrok pri oglaševanju):

Predlog zakona ohranja v veljavi obstoječo ureditev. Otroci so kategorija uporabnikov medijev, ki morajo biti deležni posebne zaščite. To še posebej velja za oglaševanje, v katerem bodisi nastopajo otroci, bodisi jim je namenjeno, saj lahko zaradi njihove nezrelosti, neizkušenosti oziroma lahkovernosti hitro pride do negativnih posledic za njihov razvoj. Ker je namen oglaševanja v tem, da se spodbuja ljudi k potrošnji, pri tem pa se uporablja različne tehnike, ki poskušajo čim bolj eliminirati zmožnost zavestnega odločanja in le to preseliti na področje podzavestnega, na področje subtilnosti oziroma čustev, je treba pri otrocih, ki zaradi svoje starosti še nimajo popolnoma izoblikovane zmožnosti zavestnega sprejemanja odločitev, določiti natančnejša in strožja pravila. Tovrstni oglasi zato ne smejo vsebovati prizorov nasilja, pornografije in drugih vsebin, ki bi lahko škodovale otrokovemu zdravju ter duševnemu in telesnemu razvoju, ali kako drugače negativno vplivale na dovzetnost otrok. Z oglasi, namenjenimi otrokom, se prav tako ne sme spodbujati otrok k nakupu proizvodov ali storitev z izkoriščanjem njihove neizkušenosti in lahkovernosti, spodbujati otrok, da bi prepričevali starše ali koga drugega v nakup proizvodov ali storitev, izkoriščati posebnega zaupanja otrok v starše, učitelje ali druge osebe ali prikazovati otrok v nevarnih situacijah.

Pri varstvu otrok v oziroma pri oglaševanju gre za splošno sprejete strokovne standarde, ki jih določa tudi Slovenski oglaševalski kodeks.

K 42. členu (naročnik oglasa):

Predlog zakona ohranja v veljavi obstoječo ureditev. Naročnik oglasa ne sme vplivati na programsko zasnovano medija in uredniško neodvisnost medija. Naročnik oglasa odgovarja za resničnost in točnost navedb oziroma podatkov v oglasu. Gre za programsko določilo, s katero se določa razmejitev med odgovornostjo in neodvisnostjo odgovornega urednika na eni strani in naročnika oglasa na drugi strani.

K 43. člen (zahteve in omejitve pri sponzoriranju):

Predlog zakona ohranja v veljavi obstoječo ureditev glede zahtev in omejitev pri sponzoriranju. Vsaka sponzorirana programska vsebina mora biti jasno označena kot takšna, z navedbo sponzorjevega imena ali njegovega znaka. Gre za temeljno pravilo o ločevanju med uredniško oblikovanimi vsebinami in oglaševalskimi vsebinami v širšem smislu, kamor štejemo tudi sponzoriranje.

Nadalje se pri sponzoriranju zahteva, da sponzor ne sme vplivati na sponzorirane programske vsebine in na njihovo umestitev v mediju, da sponzorirane programske vsebine ne smejo spodbujati prodaje oziroma nakupa ali dajanja v najem izdelkov ali storitev sponzorja ali tretje osebe, še posebej ne s posebnim predstavljanjem teh izdelkov ali storitev.

Poročila in druge aktualne informativne programske vsebine ne smejo biti sponzorirane. To je pomembno zaradi dosledne zaščite pravice do obveščenosti oziroma ohranjanja videza neodvisnosti, verodostojnosti in kredibilnosti informacij.

K 44. členu (omejitve obsega radijskega oglaševanja in radijske prodaje):

Predlog zakona na področju radijskega oglaševanja ohranja le še omejitve skupnega obsega oglasov in radijske prodaje, in sicer le-ta skupaj ne sme preseči 20 odstotkov dnevnega oddajnega časa. Druge obstoječe omejitve pa se odpravijo. Razlog za to je slab finančni položaj radijskih programov, ki imajo primerjavi z elektronskimi in digitalnimi mediji znatno nižji delež na področju oglaševanja, zgolj 2 odstotni. Na oglaševalskem trgu prednjači televizija, ki ima 82 odstotni delež, ter internetno oglaševanje, ki je v nenehnem porastu in predstavlja največjo konkurenco klasičnim medijem. Ker so radijske programske vsebine, predvsem glasba, vedno bolj dostopne tudi na drugih, njim konkurenčnim platformah, ki ne predstavljajo omejene naravne dobrine in posledično tudi ne zapadejo pod regulacijo, so se obstoječe posebne določbe glede omejitev radijskega oglaševanja (kar se tiče posebnih določb glede omejitev televizijskega oglaševanja so te že sedaj urejene v ZAvMS) pokazale za nepotrebne. Radijski programi imajo tudi pomembno vlogo na področju zagotavljanja preverjenih in kredibilnih informacij, zato so lahko protiutež dezinformacijam, ki se razširjajo prek spleta. Radijskim programom je zato treba omogočiti, da so konkurenčnejši pri dostopu do oglaševalskega trga, saj se s tem zagotavljajo neodvisni finančni viri, ki jim omogočajo preživetje in razvoj novih poslovnih modelov. Glede na navedeno strožja ureditev področja oglaševanja za radijske programe po vzoru televizijskih ni več upravičena oz. smiselna.

K 45. členu (promocijsko umeščanje izdelkov v radijskem programu):

Ta praksa se v radijskih programih pojavlja že dalj časa, vendar je bilo to področje popolnoma neregulirano. Pri promocijskem umeščanju izdelkov gre za prakso, ko se v programskih vsebinah pojavljajo izdelki, storitve in blagovne znanke, vendar poslušalec ni seznanjen s tem, da izdajatelj to počne proti plačilu. Glavni namen določbe je zagotoviti transparentnost te prakse do poslušalcev. Podobna ureditev je z ZAVMS že uveljavljena v televizijskih programih.

K 46. členu (posebne omejitve oglaševanja za Radiotelevizijo Slovenija):

Predlog zakona ohranja v veljavi obstoječo ureditev, po kateri Radiotelevizija Slovenija ne sme prekinjati radijskih in televizijskih programskih enot, kot so na primer radijske igre in druge oblike režiranih radijskih oddaj, radiofonski eseji, celovečerni filmi ter televizijski filmi (razen serijskih filmov, nanizank in razvedrilnih oddaj), in oddaj, ki imajo kulturni, umetniški, znanstveni ali izobraževalni značaj, s predvajanjem oglasov, in sicer ne glede na dolžino trajanja posamezne programske enote iz tega člena.

Prav tako se ohranja prepoved predvajanja oglasov na tretjem programu Radia Slovenija. Po novem pa je dovoljeno sponzoriranje, saj le-to nima posebnega vpliva na poslušalce. Ohranja se tudi omejitev največjega skupnega obseg oglasov in radijske prodaje v posameznem radijskem programu Radiotelevizije Slovenija, ki ne sme preseči 15 odstotkov dnevnega oddajnega časa.

Posebne oz. strožje omejitve za RTV Slovenija so utemeljene z razlogi posebnega statusa in poslanstva javne radiotelevizije ter dejstva, da ima RTV Slovenija zagotovljena sistemska sredstva iz naslova RTV-prispevka. Zato ni v tolikšni meri odvisna od sredstev iz naslova trženja oglaševalskega časa, kot to velja za komercialne medije.

K 47. členu (državno oglaševanje):

S členom o državnem oglaševanju se določajo standardi in zahteve, ki jih morajo spoštovati državni organi, organi lokalne skupnosti, podjetja v državni lasti ali katerikoli drug subjekt pod državnim nadzorom kot naročniki oglaševanja v medijih oz. v postopkih načrtovanja in izvedbe oglaševalskih kampanj. S tem sledimo načelom evropske uredbe o svobodi medijev (EMFA), ki zahteva večjo preglednost državnega oglaševanja. Po novem bodo morale državne ustanove (ministrstva, agencije, občine ...) tudi redno poročati o vseh medijskih izdatkih: oglasih, kampanjah in drugih zakupih medijskega prostora.

K 48. členu (prepoved političnega oglaševanja in verske propagande):

Na Radioteleviziji Slovenija, Slovenski tiskovni agenciji in v medijih, ki jih izdajajo samoupravne lokalne skupnosti ali druge pravne osebe javnega prava ali ki so v neposredni ali posredni večinski javni lasti, se prepoveduje politično oglaševanje ter objavljanje oglasov in drugih plačanih obvestil verskih skupnosti (verska propaganda). Politično oglaševanje je dovoljeno le v času volilne in referendumске kampanje v skladu z določbami zakona, ki ureja volilno in referendumsko kampanjo. Namen te določbe je, da se v javnih medijih, ki so zavezani višjim programskih in strokovnim standardom na področju zagotavljanja pravice do obveščeniosti, preprečijo potencialni primeri zlorabe javnih sredstev za namen političnega oglaševanja oz. politične in verske propagande.

K 49. členu (označevanje uporabe sistemov generativne umetne inteligence):

Generativna umetna inteligenca (GUI) pridobiva vse večji vpliv v različnih dejavnostih, pri čemer je uporaba GUI v medijih posebej občutljiva. Regulacija GUI v medijih je ključna za zaščito javnega interesa in pravice državljanov do celovite obveščeniosti. Pravica do celovite obveščeniosti vključuje tudi pravico vedeti, ali so medijske vsebine, ki jih spremljamo, ustvarjene z umetno inteligenco. Označevanje vsebin ali delov vsebin, ustvarjenih z GUI, je v medijih pomembno zaradi vloge novinarstva in medijev v družbi. Novinarstvo ima do javnosti povsem drugačno odgovornost kot nekatera druga področja, ki nekritično uporabljajo GUI. Regulacija GUI v medijih med drugim zasleduje zagotavljanje resničnih in zanesljivih informacij, ohranjanje etičnih meril, preprečevanje neenakosti in pristranskosti ter varnost zaradi možnih dezinformacij. Člen opredeljuje tako vsebine, ki jih GUI ustvari v celoti sama, ali dele vsebin, ustvarjenih z GUI, ki jih novinarji vključujejo v članke. Člen ne prepoveduje rabe GUI v medijih, temveč zahteva, da so vsebine, pri katerih so bili uporabljeni sistemi GUI, jasno prepoznane in posebej ločene od drugih programskih vsebin medija. Vsaka programska enota, bodisi besedilo, bodisi zvok ali avdiovizualne vsebine, mora biti jasno označena s sistemiziranimi oznakami. Mediji morajo uporabnike seznaniti, na kakšne načine so bili sistemi GUI uporabljeni, posebej tam, kjer uporaba takšnih sistemov vpliva na dožemanje in interpretacijo vsebin. Hkrati člen prepoveduje prikrievanje uporabe GUI in zavajanje občinstva z GUI. Za točnost vsebin, generiranih z UI, odgovarja izdajatelj, ki mora v primeru ugotovljenih kršitev vsebino umakniti v

najkrajšem možnem času oziroma najpozneje v enem delovnem dnevu po prijavi. Poglavlje o umetni inteligenci je v ZMed novost, pri čemer gre za enega prvih poskusov regulacije umetne inteligence na svetu. Pojem 'umetna inteligenca' v definicijah in 49. ter 50. členu Zakona o medijih uporabljamo v skladu z Okvirno konvencijo o umetni inteligenci, človekovih pravicah, demokraciji in vladavini prava pri ("The Framework Convention on AI") Odboru za umetno inteligenco (CAI) pri Svetu Evrope ter v skladu z definicijami, uporabljenimi v Napotkih za odgovorno uporabo umetne inteligence, ki jih je pripravila strokovna skupina MSI-RES pri Svetu Evrope oktobra 2023, za področje novinarske umetne inteligence. Zakonsko besedilo nameravamo med javno obravnavo prilagoditi terminologiji Akta o umetni inteligenci.

K 50. členu (uporaba sistemov umetne inteligence za globoko potvarjanje):

Sistemi za globoko potvarjanje vsebin (t. i. deep fake) so v medijih načelno prepovedani, pri čemer so posebej poudarjena poročila in aktualno-informativne vsebine. Tehnologija globokega potvarjanja lahko v medijih povzroči disrupcijo družbe in demokratične ureditve ter zanika bistvo medijskega poročanja. Sistemi za globoko potvarjanje vsebin so izjemoma dovoljeni v razvedrilnih in humorističnih vsebinah, pri čemer morajo biti te vsebine jasno vizualno, zvočno oziroma grafično ločene od ostalih vsebin in enot, pri čemer mora biti navedeno, da ne gre za informativno vsebino. Sistemi za globoko potvarjanje so izjemoma dovoljeni tudi v izobraževalnih in mladinskih vsebinah, če gre za uporabo v izobraževalne namene s ciljem osveščanja uporabnikov v kontekstu vsebin, namenjenih medijski pismenosti.

K 51. členu (pravica do popravka):

Pravica do popravka (in odgovora) je ena izmed pravic, ki jih Ustava Republike Slovenije uvršča med temeljne človekove pravice in svoboščine, in je v tem smislu edinstvena, saj v drugih državah ta pravica ni ustavno zaščiten. Večina držav pa ne pozna pravice do popravka niti na ravni zakonske zaščite. Tudi Evropska konvencija o človekovih pravicah (EKČP) ne vsebuje pravice do popravka in odgovora. Nekateri teoretiki pravico do popravka utemeljujejo s široko razlago 10. člena EKČP.

Ustava v 40. členu določa, da je zagotovljena »pravica do popravka objavljenega obvestila, s katerim sta prizadeta pravica ali interes posameznika, organizacije ali organa, in prav tako je zagotovljena pravica do odgovora na objavljeno informacijo.«

Upoštevanje ustavne določbe je potrebno ločiti pravico do popravka od pravice do odgovora. Pravica do popravka zagotavlja pravico vsakogar, da reagira na napačne ali neresnične informacije, s katerim so prizadete njegove pravice. Izdajatelj mora brezplačno objaviti njegov popravek. Tako razlaga pravico do popravka tudi Ustavno sodišče v odločbi št. Up-124/05 z dne 15. 02. 2007. Ta zaščita naj bi bila namenjena predvsem tistim, ki sicer nimajo možnosti dostopa do medijev.

Ustavno sodišče je tako v svojih odločbah, med drugim, zapisalo:

»Ustavno besedilo pravico do popravka veže na prizadetost pravice tistega, ki popravek zahteva. Bistvo pravice do popravka je v tem, da ima vsakdo pravico odzvati se na obvestilo, objavljeno v medijih, ki prikazuje netočna dejstva o njem in so z njim prizadete njegove pravice ali koristi. Pravica do popravka je primarno namenjena varstvu zasebnega interesa prizadetega posameznika, ki lahko v odgovoru na objavljeno obvestilo zatrjuje netočno prikazovanje dejstev in ščiti svoje osebne pravice (čas, dobro ime, ugled, zasebnost ali dostojanstvo).«

»Pravica do popravka je pravica od odgovornega urednika zahtevati brezplačno objavo odziva na vsakršno objavljeno obvestilo, s katerim sta bila prizadeta pravica ali interes posameznika, organizacije ali organa. Namen pravice do popravka ("right of reply") je v tem, da ima vsaka fizična ali pravna oseba pravico odzvati se na informacijo, objavljeno v medijih, ki prikazuje netočna dejstva o njej in so z njo prizadete njene osebne pravice. Koncept pravice do popravka zajema dva vidika: (1) zagotavljanje celovite in uravnotežene podobe dogajanja (v tem okviru zlasti varovanje interesa javnosti po objektivni in vsestranski informiranosti) ter (2) uresničevanje posameznikove pravice do varstva dobrega imena, časti in zasebnosti (in s tem tudi ustavno varovane pravice do dostojanstva).«

»Pravica do popravka je individualna pravica civilnopravne narave, s katero prizadeti varuje svoje pravice in interese in jo ima tedaj, ko sta bila z objavljeno informacijo prizadeta njegova pravica ali interes. Pravice do popravka ni mogoče enačiti s pravico dostopa do medija. Od slednje jo loči močna osebna nota; pravica do popravka je namreč vezana na prizadetost pravice oziroma interesa tistega, ki popravek zahteva, in nastane kot posledica prej objavljenega prispevka (npr. članka). Gre za način, na katerega lahko posameznik s sredstvi medijskega prava brani svojo čast ali dobro ime z učinkovitim sodelovanjem v javni razpravi, ki ga zadeva. S tem, ko ima prizadeti možnost objave

popravka na informacijo, ima nasproti medijem enakopravnejši položaj, ustvarjeno je določeno ravnotežje, varovano načelo enakosti orožij.«

Pri tem pa je treba tudi upoštevati, da je pravica do popravka in odgovora le eno izmed pravnih sredstev, ki jih lahko uporabijo prizadete osebe. Poleg pravice do popravka in odgovora lahko vsak, ki se čuti prizadetega, uporabi tudi druga pravna sredstva. Če gre za hude posege v pravice in svoboščine, ki so opredeljeni kot kazniva dejanja zoper čast in dobro ime, je možna uvedba kazenskega postopka zoper avtorja ali odgovornega urednika. V primeru, ko gre za posege storjene preko medijev, kazenski zakonik dejanja strožje obravnava, saj so za kazniva dejanja zoper čast in dobro ime, storjena preko medijev, zagrožene višje kazni kot za ostala tovrstna kazniva dejanja. Kot sankcija pa je predvidena tudi objava sodbe. Poleg uvedbe kazenskega postopka ima vsak prizadeti na razpolago tudi civilno pravne sankcije, določene v Obligacijskem zakoniku. V tožbah pred civilnim sodiščem lahko prizadeti uveljavlja denarno odškodnino za materialno ali nematerialno škodo, ki mu je nastala zaradi objav, lahko pa uveljavlja tudi sankcije v obliki objave sodbe, popravka, opravičila ali preklica izjave. Gre za sankcije, ki so zelo podobne oziroma identične s sankcijam, določenim v okviru pravice do popravka in odgovora po zakonu o medijih.

Predlog zakona ne spreminja definicije oz. opredelitve pravice do popravka. Popravek zajema:

- zanikanje oziroma popravljanje zatrjevanih neresničnih ali napačnih navedb v objavljenem obvestilu (popravek v ožjem smislu);
- navajanje oziroma prikaz drugih ali nasprotnih dejstev in okoliščin, s katerimi prizadeta oseba spodbija ali z namenom spodbijanja bistveno dopolnjuje navedbe v objavljenem obvestilu.

Popravek predstavlja sredstvo, s katerim se korigira objava neresničnih dejstev ali trditev. Pravica do popravka, ko gre za objavo napačnih navedb, pa širi to pravico tudi na primere, ko je sicer bila objavljena resnična informacija, vendar na način, ki ima neresnično sporočilno vsebino.

Vsakdo ima pravico od odgovornega urednika zahtevati, da brezplačno objavi njegov popravek objavljenega obvestila. Gre za pravico vsakogar, kajti človekove pravice in svoboščine niso in ne morejo biti omejene na posamezne subjekte. Da je pravica dejansko lahko vedno izvršljiva, je objava popravka brezplačna. Nadalje lahko posamezna oseba, ki je bila prizadeta z objavo, zahteva le objavo svojega popravka. Prizadeta oseba se mora sama odločiti, ali želi uveljavljati varstvo svojih pravic. Obstoječi zakon za pravico do popravka določa, da je to pravica osebe, katere pravica ali interes sta bila prizadeta.

Določena je tudi definicija pojma obvestila, s katerim je mišljena katerakoli vsebina ali informacija, ne glede na to, v kakšni obliki je bila objavljena. Pravico do popravka se torej lahko nanaša na vsako objavljeno vsebino v mediju.

Določen je tudi subjektivni rok, v katerem je potrebno zahtevati popravek, ter absolutni objektivni rok, po katerem pravice do popravka ni več mogoče uveljavljati. Pravica se ne more uveljavljati v neomejenem roku, saj varstvo po preteku daljšega časa nima več pomena, prizadeti pa lahko svoje pravice oziroma interese še vedno zaščitijo v civilnem ali kazenskem postopku, kjer so roki daljši. Po obligacijskem zakoniku je rok za uveljavljanje zahtevka tri leta, od kar je oškodovanec zvedel za škodo in za tistega, ki jo je povzročil, oziroma pet let od nastanka škode. Zaradi specifičnosti pravice do popravka, saj je le-ta smiselna le v določenem časovnem obdobju – če želimo z njo doseči namen, ki naj ga ima –, je absolutni objektivni rok za uveljavljanje pravice do popravka bistveno krajši.

K 52. členu (zahteva za objavo popravka):

Člen določa pravila in zahteve, potrebne za objavo popravka. Zahteva za objavo popravka se vložijo pisno. Pisna zahteva je zahteva, ki je napisana ali natisnjena in lastnoročno podpisana, ali zahteva, ki je v elektronski obliki in je podpisana z varnim elektronskim podpisom s kvalificiranim potrdilom. Zahteva po obličnosti je nujna, ker omogoča možnost preverjanja, kdaj je izdajatelj oz. odgovorni urednik prejel zahtevo. Ker so določeni relativno kratki roki za obravnavo zahteve in odločanje o zahtevi, je treba natančno vedeti, kdaj je odgovorni urednik zahtevo dejansko prevzel oziroma se z njo seznanil.

Upošteva pomen instituta pravice do popravka, katerega temeljna značilnost je hitrost, je določen tudi pogoj, da mora biti z zahteve za objavo popravka jasno razvidno, da gre za popravek. V praksi namreč izdajatelji pogosto na prvi pogled ne vedo, ali so prejeli vabila na prireditve, pisma bralcev ali kaj drugega. Ker so roki za odločanje relativno kratki, je prav, da obstaja na strani osebe, ki zahteva

popravek, dodatna dolžnost, ki omogoči izdajatelju, da že zaradi oznake nemudoma začne z obravnavo določenega dopisa, ki bi ga sicer lahko pustil dalj časa na mizi.

V zahtevi za objavo popravka mora biti naveden tudi naslov popravka. V primeru, da naslov popravka ni naveden oziroma iz vsebine ni razviden, ga določi po lastni presoji odgovorni urednik.

Objava popravka se lahko zahteva tudi, če je bilo obvestilo objavljeno prek medija, ki je prenehal delovati. Prizadeta oseba lahko od takratnega izdajatelja oziroma od njegovega pravnega naslednika zahteva, da na svoje stroške poskrbi za objavo popravka v drugem mediju, ki je po obsegu in kvaliteti razširjanja vsebin primerljiv s prvim.

K 53. členu (objava popravka):

Po prejemu zahteve za objavo popravka je postopek v fazi odločanja odgovornega urednika, ki lahko popravek objavi ali pa zahtevo za objavo zavrne.

Zakon za posamezne vrste medijev določa skrajne roke za objavo popravka. Ne določa pa več natančno za posamezne vrste medijev, kje in kako mora biti objavljen popravek, temveč zgolj to, da mora biti popravek objavljen na takem mestu, v terminu in na način, da je njegova objava enakovredna objavi vsebine, na katero se nanaša. Ob dejstvu, da se tehnologije na področju medijev hitro spreminjajo in da je tudi sicer praviloma težko natančno vnaprej določiti, kaj ustreza določenim pogojem, predlog zakona izhaja iz splošne določbe.

Odgovorni urednik medija mora prizadetega pred objavo popravka obvestiti o mestu in terminu objave, pri čemer se obvestilo pošlje na način, kot je bila vložena zahteva. Obstoječi ZMed po nepotrebnem določa rok za obveščanje prizadetega o objavi popravka. Takšni ali drugačni roki za obveščanje prizadetega o objavi niso pomembni za uresničevanje pravic prizadetega, lahko pa njihovo navajanje povzroči težave pri poslovanju znotraj teh rokov. Bistveno je le, da je prizadeti vnaprej obveščen o objavi popravka, to pa mu zagotavlja predlagana sprememba.

Popravek se mora objaviti brez sprememb in dopolnitev. Dopustni so samo pravopisni popravki, oseba, ki je zahtevala objavo popravka, pa mora biti o njih obveščena. Avtorja popravka se torej ne sprašuje, ali se strinja s pravopisnimi popravki. Kadar torej popravki ne posegajo v vsebino in v izvrševanje same pravice do popravka, ima odgovorni urednik nedvomno pravico zahtevati uveljavljanje jezikovnih standardov, ki veljajo v mediju.

Objava popravka mora biti jasno označena kot popravek. Objava popravka mora vsebovati navedbo prizadete osebe in navedbo, na kateri članek oziroma oddajo se nanaša. V isti izdaji oziroma oddaji ali časovno istočasno ne sme biti hkrati s popravkom objavljen komentar tega popravka ali odgovor nanj.

K 54. členu (zavrnitev objave popravka):

Člen določa razloge oz. primere, v katerih lahko odgovorni urednik zavrne zahtevo za objavo popravka. Nekateri razlogi so povsem procesne narave, kar pomeni, da odgovorni urednik v teh primerih zahteve ne bo vsebinsko obravnaval. To so primeri, če objava popravka ni zahtevala prizadeta oseba, če je bila zahteva za objavo popravka vložena v nasprotju z obličnimi pogoji ali če je bila zahteva za objavo popravka vložena po preteku roka. V vseh ostalih primerih bo odgovorni urednik vsebinsko obravnaval zahtevo.

Na novo je določen razlog za zavrnitev, če je bila zahtevana objava popravka obvestila, v katerem ali v zvezi s katerim je že bil objavljen pisni odziv prizadete osebe. S tem je medij že poskrbel za varstvo njenih pravic, zato dodatna objava popravka ni več potrebna.

Razlog, če zahtevani popravek ne navaja dejstev, s katerimi se zanikajo ali bistveno popravljajo neresnične ali napačne navedbe v objavljenem obvestilu, je utemeljen s tem, da takšen popravek ne dosega svojega namena, zato njegova objava ni upravičena.

Glede na obstoječo ureditev se bistveno ne spreminjajo naslednji zavrnilni razlogi, in sicer če je zahtevani popravek napisan žaljivo; če bi bila objava popravka protipravna; če je zahtevani popravek nesorazmerno daljši od obvestila, v katerem so navedbe, zaradi katerih se zahteva objava popravka, oziroma od dela obvestila, na katerega se neposredno nanaša zahteva za objavo popravka; če ima zahtevani popravek isto vsebino, kot jo ima popravek, o katerem že teče spor pred sodiščem zaradi

zavrnitve objave ali zaradi neustreznosti njegove objave; ali če se zahtevani popravek ne nanaša na obvestilo, na katero se sklicuje oseba, ki zahteva objavo popravka.

Glede na obstoječo ureditev je določen daljši rok (namesto dosedanjih 24 ur tri delovne dni), v katerem mora odgovorni urednik obvestiti prizadeto osebo, ki je zahtevala objavo popravka, da bo njeno zahtevo zavrnil. Podaljšanje roka iz 24 ur na tri delovne dni utemeljujemo s tem, da lahko odgovorni urednik sprejme relevantno odločitev samo na podlagi analize oz. natančne presoje vsebine popravka, v številnih primerih pa se bo moral odgovorni urednik tudi posvetovati s pravnimi zastopniki medijev. Za navedena opravila je 24-urni rok prekratek, še posebej ob upoštevanju, da mora biti zavrnitev objave popravka tudi pisno obrazložena. V primeru, ko zahteva za objavo popravka prispe v petek po zaključku redakcije, pa je takšen rok tudi neživiljenjski.

K 55. členu (tožba):

Določen je postopek za vložitev tožbe, če odgovorni urednik ne objavi popravka v roku in na način, določenem s tem zakonom. V tem primeru ima oseba, ki je zahtevala objavo popravka, pravico zoper izdajatelja vložiti tožbo za objavo popravka pri sodišču, pristojnem za obravnavo in odločanje v sporih iz civilnopravnih razmerij, na območju katerega je sedež oziroma stalno prebivališče izdajatelja. Tožba se lahko vloži najpozneje v 30 dneh po preteku roka za objavo popravka, oziroma od dneva, ko je bil popravek objavljen na način, ki ni v skladu s tem zakonom.

K 56. členu (postopek pred sodiščem prve stopnje):

Določen je postopek pred sodiščem prve stopnje. Postopek zaradi objave popravka pred sodiščem prve stopnje je nujen in o njem odloča sodišče prednostno. Sodba mora biti vročena strankam in organu, pristojnemu za nadzor nad določbami tega zakona, najkasneje v roku treh mesecev po vložitvi tožbe.

Toženec mora odgovoriti na tožbo v roku 15 dni od prejema tožbe. Prvi narok za glavno obravnavo mora biti opravljen najkasneje v roku 30 dni po prejemu odgovora na tožbo. Obravnava tožbe je omejena na obravnavanje in dokazovanje dejstev, od katerih je odvisna toženčeva dolžnost objave popravka.

Sodišče mora izdati sodbo in jo pisno izdelati ter vročiti strankam najpozneje v 15 dneh po končani glavni obravnavi.

K 57. členu (pritožba):

Določen je postopek za vložitev pritožbe. Zoper sodbo sodišča prve stopnje lahko stranki v osmih dneh od njene vročitve vložita pritožbo. O pritožbi odloča višje sodišče. Pritožba se vroči nasprotni stranki, ki lahko nanjo odgovori v osmih dneh. Pravočasno in dovoljeno pritožbo pošlje sodišče prve stopnje z vsemi spisi višjemu sodišču v treh dneh po prejemu odgovora na pritožbo ali najkasneje v treh dneh po izteku roka za odgovor na pritožbo.

K 58. členu (postopek pred sodiščem druge stopnje):

Določen je postopek pred sodiščem druge stopnje, ki odloči o pritožbi. Višje sodišče mora odločiti o pritožbi v 15 dneh od dneva, ko prejme pritožbo s spisom. Overjen prepis pravnomočne sodbe pošlje sodišče nemudoma izdajatelju, pri katerem mora biti popravek objavljen, in ga naslovi na odgovornega urednika, ter organu, ki je pristojen za nadzor nad določbami tega zakona.

K 59. členu (pravica do odgovora):

Predlog zakona ohranja v veljavi obstoječo ureditev. Pravica do odgovora pomeni, da lahko vsakdo od odgovornega urednika zahteva, da brezplačno objavi njegov odgovor na objavljeno informacijo, kadar je odgovor v interesu javnosti, ker se v njem z dokazljivimi navedbami zanika, bistveno popravlja ali bistveno dopolnjuje navedbe v objavljeni informaciji, ki je posebnega pomena za javnost.

Medtem ko je popravek namenjen varstvu osebnih interesov, kot so čast in ugled, je odgovor namenjen varstvu interesa javnosti po pridobitvi informacij, ki zadevajo posebne teme, vedenje o teh pa predpostavlja obstoj posebnega znanja ali izvedenstva. Javni interes ima praviloma vedno odraz v interesu posameznikov. V primeru odgovora pa gre običajno za interes, ki posameznika neposredno ne zadeva v takšnem obsegu, da bi imel občutek, da gre za prekomeren poseg v njegove pravice, kljub temu pa je s stališča javnosti obveščanje o posamezni informaciji iz objektivnih razlogov zelo pomembno. Z odgovorom naj se dokazljivimi navedbami zanika ali dopolni navedbe v vsebini takrat, kadar tak odgovor pomembno doprinese k objavljeni informaciji, ki je posebnega pomena za javnost.

Odgovor, tako kot je zastavljen, lahko pomeni velik poseg v pravice medija, zato mora biti omejen z javnim interesom in posledično uporabljen zgolj izjemoma. Država ni dolžna zagotavljati aktivnega izvajanja pravice do svobode izražanja. Zagotavljati mora le, da se nobenemu ne preprečuje, da jo izvaja.

Odgovor zato ni namenjen PR službam, temveč osebam z znanjem in izkušnjami, ki bodo na ta način pomembno doprinesli k pravilnemu razumevanju objavljene vsebine, ob pogoju, da obstaja resničen interes javnosti, da izve pravo informacijo. Za uveljavljanje pravice do odgovora tudi ni dovolj, da določena oseba želi posredovati javnosti informacije, za katere meni, da so pomembne, če morda le-te niso nujno pomembne s stališča javnosti kot take. Praviloma naj taka oseba to naredi z uporabo svojih sredstev, torej na lastne stroške.

K 60. člen (objava odgovora):

Odgovor se mora objaviti brez sprememb in dopolnitev, dopustni so le pravopisni popravki. Odgovorni urednik ima pravico, da od osebe, ki je zahtevala objavo odgovora, pred objavo zahteva skrajšanje odgovora.

Roki za objavo odgovora so v primerjavi z roki pri objavi popravka daljši, ker za razliko od popravka, kjer je hitrost eden izmed temeljnih elementov za zmanjšanje ali morda celo za odpravo oziroma preprečitev škode, ki je nastala ali bi nastala posamezniku z objavo vsebine, pri odgovoru ne gre za odpravljanje ali preprečevanje take škode, ampak za to, da se javnosti posreduje pravilne informacije, prav tako pa pri odgovoru ne gre za varovanje pravic posameznikov, ampak interesa javnosti, kateremu pa ne gre tako velika stopnja zaščite. Zaradi teh razlogov ima medij pravico, da ustrezno umesti odgovor v medij v daljšem časovnem obdobju.

K 61. členu (smiselna uporaba določb):

Za postopek v zvezi s pravico do odgovora se določa smiselna uporaba določb, ki se nanašajo na popravek. V sodnih sporih v zvezi z objavo popravka ali odgovora pa se smiselno uporabljajo določbe zakona o pravnem postopku.

K 62. členu (dovoljenje za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti):

Dovoljenje je predpisano že v obstoječem zakonu, kar se kaže kot ustrezna praksa na področju radia in televizije. V dovoljenju se določijo programske zahteve pri izvajanju dejavnosti, ki jih izdajatelj sam opredeli in jih je zavezan spoštovati. V praksi se je pokazala potreba po natančnejši ureditvi določenih vprašanj, kar bo prispevalo k preglednosti in učinkovitejši regulaciji.

Glede na obstoječo ureditev se jasneje določa, da lahko izdajatelj radijskega oziroma televizijskega programa izvaja to dejavnost le na podlagi in v skladu z dovoljenjem za izvajanje radijske oziroma televizijske dejavnosti, ki ga izda AKOS po postopku in pod pogoji iz tega zakona, ter da mora izdajatelj pridobiti to dovoljenje še pred začetkom izvajanja radijske oziroma televizijske dejavnosti. Izdajatelj mora biti prav tako registriran za izvajanje radijske oziroma televizijske dejavnosti.

Natančneje je določen postopek za pridobitev dovoljenja in obvezne sestavine vloge. Po novem se v tem postopku preverja tudi zaščita slovenskega jezika in prepoved izbire enakih imen programov. Do sedaj se je to preverjalo v postopku vpisa razvid medijev, vendar je zaradi spremembe postopka vpisa v razvid medijev, ki ni več predhodni, postopek za izdajo dovoljenja postal prva in tudi edina vstopna točka za izdajanje radijskega in televizijskega programa.

Kot je veljalo že sedaj, izdajatelj z dovoljenjem za izvajanje radijske in televizijske dejavnosti pridobi upravičenje, da kandidira za pridobitev pravice do uporabe radijskih frekvenc za razširjanje radijskih programov v analogni tehniki oziroma pravice do razširjanja radijskih in televizijskih programov na razpisanem območju v digitalni tehniki. Prav tako se ne spreminja določba, da z razveljavitvijo ali prenehanjem dovoljenja prenehajo veljati vse odločbe, s katerimi je bila izdajatelju podeljena pravica do uporabe radijskih frekvenc za razširjanje radijskih programov v analogni tehniki oziroma pravica do razširjanja radijskih in televizijskih programov na razpisanem območju v digitalni tehniki.

K 63. členu (odločba o dovoljenju):

Določene so sestavine odločbe o dovoljenju, katerim se v primerjavi z obstoječo ureditvijo dodajajo tudi podatki v zvezi z morebitnimi lokalnimi okni, tematskimi programi in povezanostjo v programsko mrežo.

Po novem se določa možnost odpovedi dovoljenju, in sicer tako, da imetnik dovoljenja pisno obvesti AKOS, da je prenehal z izvajanjem radijske ali televizijske dejavnosti.

Ker se morajo v primeru naknadnih sprememb ali dopolnitev Splošnega akta o dovoljenju za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti ustrezno uskladiti že izdana dovoljenja, se določa prehodni rok dveh let.

K 64. členu (uradni evidenci):

Določa se pravna podlaga za vodenje evidence imetnikov dovoljenj, ki je potrebna zaradi izvajanja nadzora nad določbami tega zakona.

K 65. členu (plačilo na podlagi dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti):

Kritje stroškov, ki jih ima AKOS zaradi regulacije in nadzora radijskih programov v zvezi z ZMed, do sedaj v zakonu ni bilo izrecno urejeno. Zato se predlaga ureditev, ki je primerljiva z ureditvijo, ki v skladu z ZAvMS že velja za področje televizijskih programov.

K 66. členu (pravica razširjanja radijskih in televizijskih programov na prizemni radiodifuziji):

Pravica razširjanja radijskih in televizijskih programov na prizemni radiodifuziji ureja več zakonov. Z uveljavitvijo ZEKom-2 so se na enem mestu združile vse določbe, ki se nanašajo na upravljanje radiofrekvenčnega spektra, medtem ko ZMed že sedaj določa vsebinske pogoje za pridobitev pravic razširjanja na prizemni radiodifuziji. S predlaganimi spremembami se, kolikor je to mogoče, vzpostavlja enoten in bolj pregleden okvir regulacije programov na obeh poljih radiodifuzije (analogne in digitalne), predvsem pa se predlaga poenotenje meril za obe vrsti razpisov, saj so bila ta do sedaj bistveno različna. Z razvojem digitalne radiodifuzije razlogi za različno obravnavo niso več smiselni.

Izdajanje odločb za analogno radiodifuzijo ostaja primarno urejeno v ZEKom-2, medtem ko je bilo izdajanje odločb za dodeljevanje digitalnih pravic že sedaj urejeno v ZMed, ki je sistemsko najbolj primeren zakon. Predlog zakona pri tem glede na dosedanji zakon podrobneje ureja nekatera vprašanja, ki so se pojavila v praksi, npr. izrecno omenja pogoje pri razširjanju programa ter ureja razveljavitev odločbe o dodelitvi.

K 67. členu (sprememba odločbe o dodelitvi pravice razširjanja programa v digitalni tehniki):

Določeni so postopek in pogoji za spremembo odločbe o dodelitvi pravice razširjanja programa v digitalni tehniki.

K 68. členu (razveljavitev odločbe o dodelitvi pravice razširjanja programa v digitalni tehniki):

Določeni so postopek in pogoji za razveljavitev odločbe o dodelitvi pravice razširjanja programa v digitalni tehniki.

K 69. členu (prenehanje odločbe o dodelitvi pravice razširjanja programa v digitalni tehniki):

Določeni so postopek in pogoji za prenehanje odločbe o dodelitvi pravice razširjanja programa v digitalni tehniki.

K 70. členu (radijske in televizijske programske mreže):

Povezovanje izdajateljev v programske mreže omogoča že obstoječi ZMed. Z novim zakonom se na to področje bistveno ne posega. Povezovanje v programske mreže izdajateljem na razdrobljenem (predvsem radijskem) trgu omogoča konsolidacijo poslovanja ter doseganje večjih občinstev. Zakon od vsakega od povezanih izdajateljev zahteva oddajanje določenega obsega lastne produkcije in ne dopušča popolnega zlivanja povezanih programov v enoten mrežni program. Zato nova ureditev prinaša tudi obveznost identifikacije in ustreznega ločevanja mrežnega oddajnega časa od oddajnega časa, v katerem vsak od povezanih izdajateljev ter njihovih programov razširja svoj program.

K 71. členu (tematski program):

Na novo se določa možnost ustanovitve tematskega radijskega programa. Ta v skladu z ureditvijo v ZAvMS že velja za televizijske programe. Uvajanje digitalnega oddajanja tudi za radijske programe pomeni sproščanje frekvenčnih zmogljivosti in omogoča nastanek novih radijskih programov. Izkušnje iz tujine kažejo, da so največje gonilo razvoja digitalnega oddajanja ravno tematski programi, zato je ta sprememba nujna.

Ureditev v tem zakonu sledi ureditvi tematskih televizijskih programov v ZAvMS. Tematski radijski program je definiran kot radijski program, ki je namenjen specifičnemu segmentu poslušalcev in prek katerega se razširjajo izključno tematsko oziroma žanrsko istovrstne programske vsebine ali glasba.

Vrsta tematskega radijskega programa bo AKOS na podlagi vloge izdajatelja določil v dovoljenju. Vrste tematskih radijskih programov, njihove značilnosti oziroma programske vsebine, ki jih ti programi lahko razširjajo, in programske zahteve, ki jih mora izdajatelj določiti v vlogi, ter pogoje, pod katerimi jih lahko spreminja bo AKOS v soglasju z Ministrstvom za kulturo določil v splošnem aktu.

K 72. členu (lokalna okna):

Z novim zakonom uvajamo možnost predvajanja t. i. lokalnih oken. Po novi ureditvi bo lahko izdajatelj na analognih radijskih frekvencah, ki jih uporablja za razširjanje svojega radijskega programa, ločeno predvajal lokalna okna, v katerih bo lahko istočasno predvajal različne lokalne informativne programske vsebine, lahko pa tudi druge programske vsebine oziroma oglase.

Radijski program se bo lahko prekinil z lokalnimi okni največ enkrat na vsako posamezno uro, pri čemer se bodo morala vsa lokalna okna predvajati istočasno in v enakem trajanju. Vsako od lokalnih oken bo lahko trajalo največ tri minute. Skupni obseg oglasov v lokalnem oknu ne sme presegati 30 odstotkov trajanja lokalnega okna

Predvajanje lokalnih oken določi AKOS na podlagi vloge izdajatelja v dovoljenju. Pogoji za predvajanje lokalnih oken bodo podrobneje določeni v splošnem aktu.

Lokalna okna bodo pomenila dodatno programsko obogatitev lokalnih okolij, ki so ekonomsko šibkejša in ne zmorejo financiranja celodnevne produkcije. Na ta način se bo vsem izdajateljem na območju Republike Slovenije omogočilo zagotavljanje ločenih lokalnih vsebin tudi v manjših lokalnih skupnostih. Tak pristop k lokalnim vsebinam zagotavlja, da vsako lokalno okolje dostopa do vsebin, ki so temu lokalnemu okolju namenjene oziroma iz njega izhajajo. Prav tako pa se bodo na ta način omogočili enaki pogoji delovanja na trgu za radijske mreže in nacionalne programe ter bolj enakovredne možnosti za pridobivanje oglaševalskih sredstev s strani radijskega trga kot celote nasproti drugim ponudnikom vsebin, ki ne poznajo nobenih omejitev glede lokaliziranega oglaševanja.

K 73. členu (pravica do kratkega poročanja):

Predlog zakona ohranja v veljavi obstoječo ureditev. Za Kratko poročanje šteje predvajanje poročila, ki traja največ minuto in pol, in je predvajano v sklopu informativnega programa. Vsak izdajatelj radijskega programa ima pod enakimi pogoji pravico do kratkega poročanja o vseh pomembnih prireditvah in drugih dogodkih, ki so dostopni javnosti, razen o verskem obredu, s tem, da se mora pravica izvajati tako, da ne moti oziroma ne ovira poteka dogodka, organizator pomembnega dogodka pa lahko v nadomestilo zahteva od izdajatelja le plačilo vstopnine, če je ta predvidena, in nadomestilo za morebitne dejanske stroške, ki nastanejo zaradi izvrševanja te organizatorjeve obveznosti.

Pravica do kratkega poročanja se lahko omeji ali izključi, če bi njeno izvrševanje hudo prizadelo čustva udeležencev dogodka ali ogrozilo javno varnost in red.

Izdajatelj, ki je uveljavil pravico do kratkega poročanja, mora omogočiti izdajatelju, ki dogodka ni mogel posneti, enkratno uporabo svojega posnetka, ter lahko za to zahteva povrnitev prenosorazmernega dela dejanskih stroškov in navedbo svojega imena oziroma firme ob objavi.

K 74. členu (obvezni neodplačni prenos programov):

S prenovo obveznosti prenosa (must carry), ki je v obstoječem ZMed urejena v določbah 112. člena, se v pravni red Republike Slovenije prenašajo določbe člena 114 Direktive (EU) 2018/1972 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (Direktive (EU) 2018/1972).

Predmetni člen Direktive (EU) 2018/1972 določa, da države članice lahko naložijo podjetjem, ki so v njihovi pristojnosti in zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja, ki se uporabljajo za prenos radijskih ali televizijskih radiodifuzijskih kanalov, razumne obveznosti prenosa posebnih radijskih in televizijskih radiodifuzijskih programov in povezanih dopolnilnih storitev, zlasti za zagotovitev ustreznega dostopa končnim uporabnikom invalidom in podatkov, ki podpirajo storitve povezane televizije in elektronskih programskih vodnikov, kadar pomembno število končnih uporabnikov takih omrežij in storitev slednje uporablja kot svoje glavno sredstvo za sprejem radijskih in televizijskih radiodifuzijskih programov. Take obveznosti (obveznosti prenosa) se naložijo samo, kadar so potrebne za izpolnitev ciljev v splošnem interesu, kot jih jasno opredeli vsaka država članica, morajo pa biti sorazmerne in pregledne.

Obveznosti prenosa, ki jih naložijo države članice EU, morajo biti razumne, kar pomeni, da so naložene obveznosti sorazmerne in pregledne z vidika jasno opredeljenih ciljev v splošnem interesu. Države članice morajo v svojem nacionalnem pravu zagotoviti objektivno utemeljitev obveznosti prenosa, ki jih naložijo, za zagotovitev, da bodo te obveznosti pregledne, sorazmerne in jasno opredeljene. Obveznosti prenosa je treba redno pregledovati vsaj vsakih pet let, da se uskladijo s tehnološkim in tržnim razvojem, s čimer se zagotovi, da so še naprej sorazmerne s cilji, ki jih je treba doseči.

Elektronska komunikacijska omrežja in storitve, ki se uporabljajo za distribucijo radijskih ali televizijskih programov, vključujejo kabelska, IPTV, satelitska in prizemna radiodifuzijska omrežja. Vključujejo lahko tudi druga omrežja, če znatno število končnih uporabnikov taka omrežja uporablja kot glavno sredstvo za sprejemanje radijskih in televizijskih programov. Obveznosti prenosa lahko vključujejo tudi prenos storitev, ki so posebej namenjene omogočanju enakovrednega dostopa za končne uporabnike invalide. Ustrezno dopolnilne storitve vključujejo storitve, ki izboljšujejo dostopnost za končne uporabnike invalide, kot so videotekst, podnaslavljanje za končne uporabnike, ki so senzorni invalidi ali starejše osebe, zvočni opis, govornjeni podnapisi in tolmačenje v znakovni jezik, in bi lahko po potrebi vključevale dostop do povezanih podatkov. Zaradi vse obsežnejšega zagotavljanja in sprejemanja storitev povezane televizije ter pomena, ki ga ima EPG – elektronski programski vodič za izbiro končnih uporabnikov, je prenos programskih podatkov, potrebnih za podpiranje funkcionalnosti povezane televizije in EPG, mogoče vključiti v obveznosti prenosa. Obveznost prenosa lahko vključuje informacije o vsebini programa in o dostopu do te vsebine, ne pa same vsebine programa.

V skladu z navedenimi usmeritvami, zlasti z zahtevo po določitvi razumnih obveznosti, ki morajo biti sorazmerne in pregledne z vidika jasno opredeljenih ciljev v splošnem interesu, se obveznost prenosa »programov must carry« nanaša zgolj na radijske in televizijske programe Radiotelevizije Slovenija ter lokalne, študentske in nepridobitne radijske in televizijske programe s statusom posebnega pomena (pri čemer se obveznost prenosa nanaša na prenos programa v linearni obliki in povezanih dopolnilnih storitev).

Ker izdajatelji programov prihajajo iz različnih krajev Slovenije, kjer praviloma tudi ustvarjajo svoje programe, nova ureditev jasno in določno opredeljuje, da se operaterjeva obveznost neodplačnega prenosa programa prične v sprejemni postaji operaterja, kar pomeni, da mora izdajatelj signal svojega programa dostaviti do sprejemne postaje operaterja, kjer ga operater lahko prevzame in nato vključi v svoje programske sheme.

Pri obveznosti prenosa »programov must carry« ohranjamo obstoječe pravilo medsebojne neodplačnosti prenosa, pri čemer ureditev usklajujemo z avtorskopravno zakonodajo, tj. Zakonom o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP) ter Zakonom o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP). Skladno z 9. členom ZKUASP se pravica kabelske retransmisije upravlja obvezno kolektivno z izjemo pravic RTV organizacij na lastnih oddajanjih, ne glede na to, ali gre za njihove lastne pravice ali pa so te nanje prenesli drugi imetniki pravic. Obveznost neodplačnega prenosa zato pomeni prepoved vsakršnih plačil, vključno s plačilom tehničnih stroškov prenosa programa in plačila avtorske, sorodnih in drugih pravic izdajatelja programa na njegovih lastnih oddajanjih, ne glede na to, ali gre za njegove lastne pravice ali pa so te nanj prenesli drugi imetniki pravic. Obveznost neodplačnega prenosa pa ne vpliva na morebitne obveznosti operaterja in izdajatelja programa iz naslova varstva avtorske in sorodnih pravic tretjih oseb.

Obveznost neodplačnega prenosa lokalnih, študentskih in nepridobitnih radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena se nanaša le na območje, ki so mu ti programi v skladu s tem zakonom ali dovoljenjem namenjeni in ga vsebinsko pokrivajo. Zaradi zahteve po sorazmernih obveznostih se obveznost prenosa za operaterje ne more nanašati na tista območja, katerim navedeni programi niso programski namenjeni in torej na teh območjih ne izpolnjujejo zakonskega javnega interesa.

V skladu z jasno zahtevo Direktive (EU) 2018/1972 obveznost prenosa velja le za tiste operaterje, ki v okviru svojih elektronskih komunikacijskih omrežij, ki jih pomembno število končnih uporabnikov uporablja kot svoje glavno sredstvo za sprejem radijskih in televizijskih programov, ponujajo storitev spremljanja radijskih in televizijskih programov.

Operater, ki končnim uporabnikom ponuja dostop do radijskih oziroma televizijskih programov na način, da ponuja več paketov programov, mora oblikovati ločen paket, ki vključuje zgolj »programe

must carry«. V ta paket pa lahko operater vključi tudi druge radijske oziroma televizijske programe, ki pristanejo na enake pogoje dobave, kot veljajo za »programe must carry«. Tovrsten paket mora operater zagotoviti vsem svojim uporabnikom, ki jim zagotavlja dostop do radijskih oziroma televizijskih programov, pri čemer cena takšnega paketa ne sme presežati sorazmernega dela stroškov, ki jih ima operater z zagotavljanjem te storitve ob upoštevanju primerne stopnje donosa.

Z namenom izvajanja zadevnih določb se tudi uvaja evidenca, ki jo upravlja AKOS. V njej se vodijo podatki o radijskih in televizijskih programih, ki izpolnjuje pogoje za neodplačni prenos; območju, ki so mu lokalni, študentski in nepridobitni radijski in televizijski programi s statusom posebnega pomena v skladu s tem zakonom ali dovoljenjem namenjeni in ga vsebinsko pokrivajo; ter elektronskih komunikacijskih omrežij, ki jih pomembno število končnih uporabnikov uporablja kot svoje glavno sredstvo za sprejem radijskih in televizijskih programov, in operaterjih, za katere velja obveznost neodplačnega prenosa.

AKOS bo splošnem aktu določil metodologijo za določitev elektronskega komunikacijskega omrežja, ki ga pomembno število končnih uporabnikov uporablja kot svoje glavno sredstvo za sprejem radijskih in televizijskih programov. Namen splošnega akta je vzpostaviti predvidljiv način določanja operaterjev, ki prek svojih omrežij ponujajo storitev spremljanja radijskih in televizijskih programov, ki jih pomembno število končnih uporabnikov uporablja kot glavno sredstvo za sprejem radijskih in televizijskih programov in za katere velja, da so programe obvezani neodplačno prenašati. Na ta način bo izdajatelj teh programov za vsako območje, ki mu je posamezen program namenjen, nedvoumno znano, kateri operater je njihov TV program obvezan neodplačno prenašati, prav tako bodo s temi podatki seznanjeni operaterji, ki bodo vedeli, kateri programi so na posameznih območjih upravičeni do neodplačnega prenosa. AKOS razpolaga z geografsko zelo natančnimi (razdrobljenimi) podatki o tržnih deležih in številu aktivnih priključkov posameznih operaterjev, prav tako agencija vodi uradno evidenco operaterjev. Določitev operaterjev, za katere velja obveznost neodplačnega prenosa, bo agencija izvedla na način, da bo na območju, ki mu je vsak posamičen program namenjen, preverila, kateri operaterji, ki ponujajo tudi sprejem televizijskih in radijskih programov, so tam prisotni in kakšni so njihovi tržni deleži, ter opredelila prag, nad katerim je mogoče govoriti o pomembnem številu končnih uporabnikov, ki storitev spremljanja radijskih in televizijskih programov prek omrežja posameznega operaterja uporabljajo kot glavno sredstvo za sprejem radijskih in televizijskih programov.

K 75. členu (obvezno razširjanje programov prek prizemne digitalne radiodifuzije):

Predlog zakona ohranja v veljavi obstoječo ureditev, s katero se RTV Sloveniji kot operaterju multipleksa, namenjenega javni radioteleviziji, nalaga obvezno neodplačno razširjanje radijskih in televizijskih programov s statusom posebnega pomena prek prizemne digitalne radiodifuzije.

K 76. členu (nadzor):

Določa se razmejitev pristojnosti izvajanja upravnega in inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem tega zakona med Inšpektoratom Republike Slovenije za kulturo in medije (IRSKM) in AKOS ter določajo inšpekcijski ukrepi.

K 77. členu obvezna hramba posnetkov in podatkov):

Določa se obveznost hrambe posnetkov programa in podatkov o vseh predvajanih programskih, oglaševalskih in drugih vsebinah, ki jih AKOS potrebuje za potrebe vodenje nadzora.

K 78. členu (pošiljanje podatkov):

Določa se obveznost pošiljanje podatkov o programu, ki jih AKOS potrebuje za izvedbo posameznega postopka nadzora po tem zakonu.

K 79. členu (metodologija nadzorstva):

Določena je pravna podlaga za sprejem splošnega akta AKOS, s katerim se določi metodologijo nadzorstva, s katero se določijo način ugotavljanja izpolnjevanja programskih zahtev in omejitev, ki po tem zakonu veljajo za radijske in televizijske programe, obveznost hrambe, pošiljanje posnetkov programa in podatkov o programu ter klasifikacijo programskih in drugih vsebin, ki izhajajo iz tega zakona, tehnične značilnosti in oprema posnetkov, podrobneje pa tudi druga vprašanja, ki se pojavijo pri izvrševanju posameznih določb tega zakona iz pristojnosti AKOS.

K 80. – 83. členu (prekrški):

Z navedenimi členi se določajo kazenske določbe za prekrške. Globe za prekrške so določene ob upoštevanju načela sorazmernosti in teže prekrška oz. njegovih škodljivih posledice za javni interes. Višina oz. razpon glob sta glede na obstoječo ureditev zmanjšana, saj bi morebitna visoka denarna kazen lahko pomenila preveliko tveganje za delovanje medija.

K 84. členu (višina globe v hitrem prekrškovnem postopku):

Člen določa izrek višje globe v hitrem prekrškovnem postopku, v skladu s pooblastilom iz tretjega odstavka 52. člena ZP-1.

K 85. členu (prehodna ureditev postopka vpisa v razvid medijev):

Gre za prehodne določbe, s katerimi se v prehodnem obdobju uredijo postopki vpisa v razvid medijev in uskladijo vpisani podatki o medijih.

K 86. členu (prehodna ureditev postopka vpisa v razvid samostojnih novinarjev):

S prehodnimi določbami se uredijo postopki vpisa v razvid samostojnih novinarjev.

K 87. členu (prehodna ureditev programov s statusom posebnega pomena):

S prehodno določbo se uredi prehodna ureditev programov s statusom posebnega pomena.

K 88. členu (prehodna ureditev postopkov izdaje dovoljenj za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti):

S prehodno določbo se uredijo postopki izdaje dovoljenj za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti.

K 89. členu (prehodna ureditev postopkov akreditacije tujega dopisništva oziroma tujega dopisnika):

S prehodno določbo se uredijo postopki v zvezi z vpisom v register tujih dopisništev in dopisnikov. Novi zakon ne vsebuje več določb o predstavnikih tujih medijev in tiskovnih agencijah oz. o tujih dopisnikih in dopisništvih. Zakon o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (Uradni list RS, št. 1/18 – uradno prečiščeno besedilo in 31/18), s katerim se določajo pogoji za zaposlovanje, samozaposlovanje in delo tujcev ter s tem povezane naloge Republike Slovenije za urejanje in zaščito trga dela, v drugem odstavku 5. člena določa, da se določbe tega zakona ne uporabljajo za tujce, ki so tuji dopisniki, akreditirani v Republiki Sloveniji in drugi dopisniki in poročevalci za tuje medije, v času izvajanja dejavnosti obveščanja (3. točka). Obveznost vpisa v register tujih dopisništev in dopisnikov, s čimer tuje dopisništvo ali dopisnik pridobi akreditacijo v Republiki Sloveniji, je zato nepotrebna in predstavlja administrativno breme za opravljanje dejavnosti.

K 90. členu (prehodna ureditev postopkov nadzora):

Določa se prehodna ureditev postopkov nadzora.

K 91. členu (prenehanje mandata Sveta za radiodifuzijo):

Svet za radiodifuzijo preneha delovati 31. 12. 2024. S tem dnem tudi preneha mandat predsedniku in članom Sveta za radiodifuzijo. Obstoječe naloge Sveta za radiodifuzijo, ki jih določa zakon, ki ureja elektronske komunikacije, zakon, ki ureja avdiovizualne medijske storitve, in zakon, ki ureja Radiotelevizijo Slovenija, se s prenehanjem njegovega delovanja prenesejo na svet za medije.

K 92. členu (rok za sprejem oziroma uskladitev podzakonskih in drugih aktov):

S prehodnimi določbami se določi rok sprejem oz. uskladitev podzakonskih aktov oz. splošnih aktov.

K 93. členu (začetek veljavnosti 65. člena):

Določa se rok, ko prične veljati ureditev v zvezi z obveznostjo plačila na podlagi dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti iz 65. člena tega zakona.

K 94. členu (prenehanje veljavnosti predpisov in podaljšanje njihove uporabe):

Določa se prenehanje veljavnosti ZMed in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, ter podaljšanje njihove uporabe.

K 95. členu (začetek veljave zakona in začetek uporabe posameznih členov):

Določa se začetek veljave tega zakona in začetek uporabe določb o dodelitvi državnih pomoči medijem ter o priglasitvi koncentracij v medijih.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

V celoti se razveljavlja Zakon o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOmK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAvMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21).

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

/

VI. PRILOGE

/